

220-44
P. 14
69

Library of

Wellesley

College.

Presented by

Prof. E. V. Horsford.

No 44218

I N D E X

OMNIUM QUAE HAEC PROVERBIORUM EDITIO CONTINET.

	Pag.
Praefatio Francisci Delitzschii	V
Leges dagessionis literarum initialium	VII
Proverbiorum Textus	1—29
Appendices criticae et masoreticae:	
I. Lectionum receptarum argumenta et rationes	30
II. Scripturae inter Occidentales et Orientales controversae	54
III. Loci a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati	55
IV. Loci libri consimiles qui facile confunduntur	58
V. Vocabula in pausa vel pathachata vel segolata	61
VI. Loci lineola Pasek notati	62
VII. Sectiones libri masoreticae	62
VIII. Conspectus notarum masoreticarum:	
1. Varietas Scriptionis (בתיב) et Lectionis (קרי)	63
2. Ceterae adnotationes masoreticae	65
3. Clausula libri masoretica	66

רַבָּתָהּ מ' Mem majusculum 1, 1.

רַבָּתָהּ ס' Mem finale majusculum 14, 4.

מִלְעֵיל cum tono in penultima 17, 10.

זְעִירָא ן' Nun finale minusculum 16, 28.

סְגוּל בְּאַתְנַח Segol apud Athnach 7, 2. 30, 14. 21.

סְגוּל בְּלִי מַקֶּפֶח Segol sine Makkeph 3, 12.

סְגוּל בְּסוּף פְּסוּק Segol in fine versus 4, 4.

פַּתַּח בְּאַתְנַח Pathach apud Athnach 22, 29. 23, 5. 24, 30. 30, 9.
16. 17.

פַּתַּח בְּסוּף פְּסוּק Pathach in fine versus 6, 27. 12, 24. 25, 9.

רֵישׁ בְּדִגֶּשׁ Resch cum Dagesch 3, 8. 11, 21. 14, 10. 15, 1. 20, 22.

C. Clausula masoretica.

Macte esto! Summa versuum libri Proverbiorum nongenti et quindecim, signum est נה"ץ (י 10, ה 5, ץ 900 = 915); medius versuum est 16, 18. Sectiones libri sunt octo, signum est א"ז (א 1, ז 7 = 8). Loci ejus pasekati sunt octo, signum אה"ב (א 1, ה 5, ב 2 = 8). Scripta et Legenda ejus sunt septuaginta, signum ב"י ל"י (ב 20, י 10, ל 30, י 10 = 70).

תִּזְק: סְבוּם פְּסוּקֵי סֵפֶר מוֹשֵׁלִי
הַשֵּׁנִי מְאוֹת בְּתַחֲשֵׁה עֶשְׂרֵי, וְסִמּוֹן
נְה"ץ, וְתַחֲנֵן לְפָנֵי שֶׁבֶר קְאוֹן:
וְסִדְרֵיו שְׁמֹנֶה, וְסִמּוֹן א"ז:
וְסִבְתוֹתָיו שְׁמֹנֶה, וְסִמּוֹן אַה"ב:
וְכַתְּיָבָיו וְמַרְנָיו שְׁבַעִים, וְסִמּוֹן
ב"י ל"י:

¹ In editione Genesis p. 95 et alibi scripsimus, ut vulgo solet, רַבָּתָי; jam vero hanc formam femininam quae neque aramaica est neque in hebraico sermone absolute (extra annexionem) usurpatur, missam fecimus.

Scriptum: כְּתִיב	Legendum: קְרִי
23, 31. בכיס (h. e. כִּפִּיִּס ¹)	כִּפּוּס
24, 17. אויבך (h. e. אוֹיְבֶיךָ)	אוֹיְבָה
26, 24. בשפתו (h. e. בְּשַׁפְתּוֹ, vide 16, 27)	בְּשַׁפְתּוֹ
27, 10. ורעה (h. e. וְרָעָה)	וְרָע
27, 20. ואבדה (h. e. וְאַבְדָּה)	וְאַבְדוֹ
27, 24. דור (h. e. דוֹר)	דוֹר
28, 8. ובתרבית (h. e. וּבְתַרְבִּית)	וּתְרָבִית
28, 16. שנאי (h. e. שְׁנָאִי)	שְׁנָא
30, 10. אדנו (h. e. אֲדָנּוּ)	אֲדָנוֹ
30, 18. וארבע (h. e. וְאַרְבַּע)	וְאַרְבָּעָה
31, 4. או (h. e. אוּ ²)	אִי
31, 16. נטע (h. e. נִטְעַע sive נִטְעַע)	נִטְעָה
31, 18. בליל (h. e. בְּלִיל ³)	בְּלִילָה
31, 27. הילכות	הִלְכוֹת

B. *Notae masoreticae.*

נְחָה א' Aleph quiescens 1, 4. 7, 7. 8, 5. 9, 6. 14, 18.

זְשִׁירָא ב' Beth minusculum 30, 15.

זְשִׁירָא ד' Daleth minusculum 28, 17.

רָפָה ה' He raphatum 12, 28. 21, 22.

הַצֵּי הַסֵּפֶר medius versuum libri 16, 18.

זְשִׁירָא ב' abundans Beth 28, 8.

זְשִׁירָא ה' abundans He 27, 10.

זְשִׁירָא ו' abundans Vav 6, 16. 22, 8. 11. 14.

זְשִׁירָא י' abundans Jod 3, 27. 28. 20, 20. 24, 17. 28, 16.

¹ Cf. Midrasch ad Levit. cap. 12. et Num. cap. 10.

² Vide ibidem ad Levit. in fine cap. 12.

³ Vide supra p. 53.

Scriptum: פְּתִיב	Legendum: קְרִי
18, 19. ומדוּנִים (h. e. ומדוֹנִים)	וּמְדוּנִים
19, 7. et לָא, cum Aleph. 26, 2.	לוּ, cum Vav
19, 16. יוֹמַת (h. e. יוֹמֶת)	יּוֹמַת
19, 19. גֶּרֶל (h. e. גְּרֶל?)	גְּדָל
20, 4. יִשְׁאַל (h. e. יִשְׂאֵל)	יִשְׂאֵל
20, 16. נִכְרִים (h. e. נִכְרִים)	נִכְרִיָּה
20, 20. בְּאִישׁוֹן (h. e. בְּאִישׁוֹן cf. 7, 9.)	בְּאִישׁוֹן
20, 21. מִבְּחַלַּת (h. e. מִבְּחַלְתָּ a בחל)	מִבְּחַלְתָּ
20, 30. תִּמְרִיק (h. e. תִּמְרִיק)	תִּמְרוֹק
21, 9. 19. 23, 29. 25, 24. 26, } מְדוּנִים (h. e. מְדוֹנִים)	מְדוּנִים
21. 27, 15.	
21, 29. יִכִּין (h. e. יִכִּין)	יִכִּין
<i>ibid.</i> דִּרְכִיו (h. e. דִּרְכִיו)	דִּרְכּוֹ
22, 3. וַיִּסְתֵּר (h. e. וַיִּסְתֵּר)	וַיִּסְתֵּר
22, 8. יִקְצוֹר (h. e. יִקְצוֹר)	יִקְצָר־
22, 11. טָהוֹר (h. e. טָהוֹר)	טָהָר־
22, 14. יִפּוֹל (h. e. יִפּוֹל)	יִפָּל־
22, 20. שֶׁל־שׁוֹם (h. e. שֶׁל־שׁוֹם ¹)	שֶׁל־שׁוֹם
22, 25. אֶרְחָתוֹ (h. e. אֶרְחָתוֹ)	אֶרְחָתוֹ
23, 5. הִתְעַוָּף (h. e. הִתְעַוָּף)	הִתְעַוָּף
<i>ibid.</i> וְעוֹף	וְעוֹף
23, 24. גּוֹל (h. e. גּוֹל)	גּוֹל
<i>ibid.</i> יִגּוֹל (h. e. יִגּוֹל)	יִגּוֹל
<i>ibid.</i> יוֹלֵד (h. e. יוֹלֵד)	וְיוֹלֵד (cum Vav cop.)
<i>ibid.</i> וַיִּשְׁמַח (h. e. וַיִּשְׁמַח)	וַיִּשְׁמַח (sine Vav cop.)
23, 26. תִּרְצָנָה (h. e. תִּרְצָנָה)	תִּרְצָנָה

¹ Vide supra p. 45.

VIII.

Conspectus notarum masoreticarum.

A. Varietas scriptiois et lectionis (כתיב וקרי).

כְּתִיב Scriptum:	קָרִי Legendum:
1, 27. כְּשֹׂאָה (h. e. כְּשֹׂאָה)	כְּשֹׂאָה
2, 7. וְצֶפֶן (h. e. וְצֶפֶן)	וְצֶפֶן
2, 8. חֲסִידוֹ (h. e. חֲסִידוֹ)	חֲסִידוֹ
3, 15. מִפְּנֵיָם (h. e. מִפְּנֵיָם)	מִפְּנֵיָם
3, 27. יִדְדָהּ (h. e. יִדְדָהּ)	יִדְדָהּ
3, 28. לְרַעֲדָהּ (h. e. לְרַעֲדָהּ)	לְרַעֲדָהּ
3, 30. תְּרֹב (h. e. תְּרֹב)	תְּרֹב
3, 34. וְלַעֲנֵיָם (h. e. וְלַעֲנֵיָם)	וְלַעֲנֵיָם
4, 16. יִכְשֹׁלוּ (h. e. יִכְשֹׁלוּ)	יִכְשֹׁלוּ
6, 13. בְּעֵינוֹ (h. e. בְּעֵינוֹ)	בְּעֵינוֹ
<i>ibid.</i> בְּרַגְלוֹ (h. e. בְּרַגְלוֹ)	בְּרַגְלוֹ
6, 14. מִדְּנִים (h. e. מִדְּנִים sive מְדַנִּים)	מְדַנִּים
6, 16. תּוֹעֲבֹת (h. e. תּוֹעֲבֹת)	תּוֹעֲבֹת
6, 17. אֲהַבֶּיהָ (h. e. אֲהַבֶּיהָ)	אֲהַבֶּיהָ
8, 35. מִצָּאִי (h. e. מִצָּאִי)	מִצָּאִי
11, 3. וְשָׂדֵם (h. e. וְשָׂדֵם)	וְשָׂדֵם
12, 14. יָשׁוּב (h. e. יָשׁוּב)	יָשׁוּב
13, 20. הַלֹּךְ (h. e. הַלֹּךְ)	הַלֹּךְ
<i>ibid.</i> וְהָכֵם (h. e. וְהָכֵם)	וְהָכֵם
14, 21. et 16, 19. עֲנֵיָם (h. e. עֲנֵיָם)	עֲנֵיָם
15, 14. וּפְנֵי (h. e. וּפְנֵי)	וּפְנֵי
16, 27. שְׂפָתָיו (h. e. שְׂפָתָיו cf. v. 23.)	שְׂפָתָיו
17, 13. תְּמִישׁ (h. e. תְּמִישׁ)	תְּמוּשׁ
17, 27. וְקָר (h. e. וְקָר)	וְקָר
18, 17. יִבֵּא (h. e. יִבֵּא)	יִבֵּא

VI.

פסקתא דספר משלי ה' וסמנהון

Loci libri Proverbiorum lineola Pasek notati:

עד מתי פתים	1, 22.
אפוא בני	6, 3.
עצל תשכב	6, 9.
אהבי יש	8, 21.
שעשועים יום יום	8, 30.
דלתתי יום יום	8, 34.
יסח יי	15, 25.
הב הב	30, 15.

VII.

סדרים דספר משלי ה' וסמנהון:

Sectiones libri Proverbiorum masoreticae.

משלי שלמה	1, 1.
יהי מקורך ברוך	5, 18.
אם חכמת חכמת לך	9, 12.
באין אלפים אבוס בר	14, 4.
מגדל עז שם יי	18, 10.
אל תגזל דל	22, 22.
כצנת שלג ביום קציר	25, 13.
נגיד חסר תבונות	28, 16.

V.

פתחין באתנח וסוף פסוק בספר משלי

Loci libri Proverbiorum vocalem non productam in pausa retinentes.

- 1, 5. ישמע חכם ויוסף לָקַח
 1, 33. ושמע לי ישכן בְּטַח
 4, 4. שמר מצותי וחייה
 4, 13. החזק במוכר אל תִּרְפָּא
 6, 27. ובגדיו לא תשָׂרֶפְנָה
 7, 2. שמר מצותי וחייה
 10, 9. הולך בתם ילך בְּטַח
 12, 19. שפת אמת תכון לֵעַד
 12, 24. ורמיה תהיה לְמַס
 17, 7. לנבל שפת יִתֵּר
 22, 29. לפני מלכים יתיצֵב
 23, 5. יעשה לוֹ כנָפִים
 24, 30. איש עצל עברתי
 25, 9. וסוד אהר אל תִּגְלֵ
 27, 20. תשִׁבְעֶנָּה, שאול ואבדו, ב' בפסוק
 27, 25. גלה הציר ונראה דָּשָׂא
 30, 9. ופן אורש וגנבתי
 30, 14. לאכל עניים מאֲרֵץ
 30, 15. שלש הנה לא תשִׁבְעֶנָּה
 30, 16. לא שבעה מֵיִם
 30, 17. יקרוה ערבי נָחַל
 30, 21. תחת שלש רגזה אֲרֵץ
 וכל אֲנָלַת, מְלָה, צִדָּק, רִשְׁע דכוותהון פתח.

עֵשֶׂק דָּל חֲרַף עֲשֵׂהוּ	14, 31	Primo
לַעֲג לָרֶשׁ חֲרַף עֲשֵׂהוּ	17, 5	Secundo
לֵב שִׂמְחָה יִיטֵב פָּנִים	15, 13	Primo
לֵב שִׂמְחָה יִיטֵב גְּהֵה	17, 22	Secundo
לֵב נִבּוֹן יִבְקֹשׁ דַּעַת	15, 14	Primo
לֵב נִבּוֹן יִקְנֶה דַּעַת	18, 15	Secundo
כָּל דְּרָכַי אִישׁ יֵדָּע בְּעֵינָיו וְתִכְנֵן רוּחֹתַי יִי	16, 2	Primo
כָּל דְּרָכָה אִישׁ יִשָּׂר בְּעֵינָיו וְתִכְנֵן לְבוֹתַי יִי	21, 2	Secundo
מִיָּם עֲמֻקִּים דְּבָרַי פִּי אִישׁ	18, 4	Primo
מִיָּם עֲמֻקִּים עֲצָה בְּלֵב אִישׁ	20, 5	Secundo
טוֹב רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֲקֹשׁ שְׂפָתָיו וְהוּא כָּסִיל	19, 1	Primo
טוֹב רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֲקֹשׁ דְּרָכָיו וְהוּא עֲשִׂיר	28, 6	Secundo
נִהַם כִּכְפִיר זַעַף מֶלֶךְ	19, 12	Primo
נִהַם כִּכְפִיר אֵימַת מֶלֶךְ	20, 2	Secundo
לָקַח בְּגָדוֹ כִּי עָרַב זָר וּבַעַד נִכְרִיהַ חִבְלָהוּ	20, 16	Primo
קָח בְּגָדוֹ כִּי עָרַב זָר וּבַעַד נִכְרִיהַ חִבְלָהוּ	27, 13	Secundo
טוֹב לְשֹׁבֵת עַל פְּנֵת גָּג מֵאַשְׁתֵּי מְדִינִים וְיָבִית	21, 9	Primo
הַחֵר		
טוֹב לְשֹׁבֵת בְּאַרְצֵי מְדִינָה מֵאַשְׁתֵּי מְדִינִים וְכָעַס	21, 19	Secundo
טוֹב לְשֹׁבֵת עַל פְּנֵת גָּג מֵאַשְׁתֵּי מְדִינִים וְיָבִית הַחֵר	25, 24	Tertio
עָרוֹם רָאָה רַעִה וְנִסְתַּר וּפְתִיּוֹם עָבְרוּ וְנִעֲנְשׂוּ	22, 3	Primo
עָרוֹם רָאָה רַעִה וְנִסְתַּר פְּתָאִים עָבְרוּ וְנִעֲנְשׂוּ	27, 12	Secundo
אָמַר עֲצֹל אֲרִי בְּחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת אֲרָצֹת	22, 13	Primo
אָמַר עֲצֹל שְׁחַל בְּדָרְךָ אֲרִי בֵּין הַרְחֹבוֹת.	26, 13	Secundo
רָאִיתָ אִישׁ הָכֵם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ	26, 12	Primo
חֲזִיתָ אִישׁ אֶץ בְּדָבָרָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ	29, 20	Secundo
דְּבָרַי לְמוֹאֵל, קְבוּץ פּוֹם.	31, 1	Primo
לְמַלְכִים לְמוֹאֵל, מֵלֵא פּוֹם. וְסִמָּן מִזְמַנֵּי (7, 9).	31, 4	Secundo

- ועתה בנים שמעו לי ואל תסורו מאמרי פי 5, 7 Primo
ועתה בנים שמעו לי ותקשיבו לאמרי פי 7, 24 Secundo
ועתה בנים שמעו לי ואשרי דרכי ושמורו 8, 32 Tertio
- ובא כמתלה ראשך ומחכךך 6, 11 Primo
ובא מתלהלך רישך ומחכךך. וכמן, שבבך ומשיענך (Ps. 23, 5). 24, 32 Secundo
- על פפי מרמי קרת 9, 3 Primo
על פסא מרמי קרת 9, 14 Secundo
- חסר לב אמרה לו 9, 4 Primo
וחסר לב ואמרה לו. וכמן, שמן למאור בשמים, ושמן למאור ובשמים (Ex. 25, 6. 35, 8). 9, 16 Secundo
- בן חכם ושמח אב } 10, 1 Primo et
} 15, 20 Tertio
- בן חכם מוסר אב 13, 1 Secundo
- תוחלת צדיקים שמחה ותקות רשעים תאבד 10, 28 Primo
תאנות צדיקים אה טוב תקות רשעים עברה 11, 23 Secundo
- בז לרעהו חסר לב 11, 12 Primo
בז לרעהו הוטה 14, 21 Secundo
- עבד אדמתו ישבע לחם ומרדף ריקים חסר לב 12, 11 Primo
עבד אדמתו ישבע לחם ומרדף ריקים וישבע 28, 19 Secundo
- ריש
- ולב כסילים וקרא אולת 12, 23 Primo
ופי כסילים ופי אולת 15, 2 Secundo
ופי כסילים ורעה אולת 15, 14 Tertio
- ונר רשעים ידעך 13, 9 Primo
נר רשעים ידעך. וכמן ונשיא אחד נשיא אחד (Num. 34, 18). 24, 20 Secundo
- עד אמונים לא יכזב ויפיה כזבים עד שקר 14, 5 Primo
עד שקרים לא ונקתה ויפיה כזבים לא ומלט 19, 5 Secundo
עד שקרים לא ונקתה ויפיה כזבים ואבד 19, 9 Tertio

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:
אִישׁ הַכֶּם	אִישׁ-הַכֶּם * 29, 9.
מֵאִיר ¹	מֵאִיר * 29, 13.
אֶל-תִּתֶּן לִי ²	אֶל-תִּתֶּן-לִי 30, 8.
מִי יָד ³	מִי יָד 30, 9.
לִי־קִהַת ⁴	לִי־קִהַת 30, 17.
עַל־י־צֹר	עַל־י־צֹר * 30, 19.
יִשְׁבַּע לָהֶם	יִשְׁבַּע-לָהֶם * 30, 22.
וּמִיץ אֶף	וּמִיץ-אֶף 30, 33.
וּמִה־בֵּר בְּטָנִי	וּמִה־בֵּר-בְּטָנִי 31, 3.
יִרְאֵת יָד	יִרְאֵת-יָד 31, 11.

IV.

חלופי קריאה בספר משלי

Loci Proverbiorum consimiles qui facile confunduntur.

וכל הפציה לא ישוו בה	3, 15 Primo
וכל הפצים לא ישוו בה	8, 11 Secundo
אל יליוז מעיניך	3, 21 Primo
אל יליוז מעיניך. וסמוך, לו עמי שומע לי (Ps. 81, 14).	4, 21 Secundo
ראשית חכמה	4, 7 Primo
תחלת חכמה	9, 10 Secundo
בני לדברי הקשיבה לאמרי הט אזנך	4, 20 Primo
בני לחקמתי הקשיבה לתבונתי הט אזנך	5, 1 Secundo

¹ Vide ad Ps. 43, 1.

² Pariter Iob 36, 3. Vide ad Gen. 27, 28.

³ Ben-Naphtali servum Mehuppach praefert sicut Ps. 80, 15.

⁴ In catalogo typis excuso praetermissum. Vide appendicem I. et ad Ps. 45, 10. Cf. *Dikduke hateamim* §. 10. *Manuel du lecteur* p. 110.

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:
בָּאֹר פְּנֵי־מִלְכָּה	בָּאֹר־פְּנֵי־מִלְכָּה * 16, 15.
וּמִלְא פִיהוּ	וּמִלְא־פִיהוּ 20, 17.
שֵׁד רְשָׁעִים	שֵׁד־רְשָׁעִים * 21, 7.
וּבֵית ¹	וּבֵית {21, 9. 25, 24.
אִם־אֵין לָנָה	אִם־אֵין־לָנָה 22, 27.
לָמָה יִקְרָה ²	לָמָה יִקְרָה ibid.
לְפָנַי מְלָכִים	לְפָנַי־מְלָכִים * 22, 29.
הִתְעַרְפוּ ³	הִתְעַרְפוּ * 23, 5.
לָמִי אֲוִי ⁴	לָמִי אֲוִי 23, 29.
עָלָה	עָלָה * 24, 31.
עֵנָה כָּסִיל ⁵	עֵנָה־כָּסִיל 26, 5.
מִחוּלָל	מִחוּלָל * 26, 10.
מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא לָו ⁶	מִתְעַבֵּר עַל־רִיב לֹא־לָו 26, 17.
לְשׁוֹן שֹׁקֵר	לְשׁוֹן־שֹׁקֵר 26, 28.
מִה־יִגְלֵד ⁷	מִה־יִגְלֵד 27, 1.
וּקְבָצְנוּ ⁸	וּקְבָצְנוּ 28, 8.
וּשְׁבַע לָחֶם	וּשְׁבַע־לָחֶם * 28, 19.
וּשְׁבַע רִישׁ	וּשְׁבַע־רִישׁ * ibid.
וּפְשַׁע זָבָר	וּפְשַׁע־זָבָר * 28, 21.
כִּי־חָסֵר	כִּי־חָסֵר * 28, 22.

ad Ps. 101, 5 notatum est: במחזוריה רובה מאור עינים בשיפור h. e. non cum Makkeph, sed שיפור h. e. Munach.

¹ Vide ad Ps. 40, 10.

² Vide ad Ps. 14, 1.

³ Sic etiam 24, 31. Vide ad Ps. 1, 2.

⁴ Similiter Ps. 127, 3.

⁵ Vide *Thorath emeth* p. 41.

⁶ Vide ad Hab. 1, 6.

⁷ Sic recte in *Adath dibburim*. Vide ad 4, 13. In catalogo typis excuso vox qua versus incipit adducta est, de qua nulla est controversia.

⁸ Vide *Lectio-num receptarum argumenta* (appendicem I).

Ben-Naphtali:

כִּי־הָיָא¹
 אֶל־תָּט וְיָמִין
 פֶּן־יִשְׁבְּעוּ
 וְנָתַמְתָּ²
 וְאַמְרָתָּ
 זֹאת³
 כִּי־בֹאֲתָ
 אֶל־נַמְלֵה
 בְּהַתְּהַלֵּכְךָ⁴
 בְּאַהֲבִים⁴
 אַרְזֵר־הַכֶּסֶף⁵
 אֲנִי־חֲכָמָה⁶
 וְאַצְרִיתֶיהֶם⁷
 וְשָׂבַע לָהֶם⁸
 וְלֹזְעָיו
 וְדָבַר טוֹב⁹
 אֲרֵר צְדִיקָנִים
 תְּרוֹמִים¹⁰
 בְּנֵי־אָדָם
 מְאֹר־עֵינִים¹¹

Ben-Ascher:

כִּי הָיָא * 4, 13.
 אֶל־תָּט וְיָמִין * 4, 27.
 פֶּן־יִשְׁבְּעוּ * 5, 10.
 וְנָתַמְתָּ 5, 11.
 וְאַמְרָתָּ 5, 12.
 זֹאת 6, 3.
 כִּי בֹאֲתָ ibid.
 אֶל־נַמְלֵה 6, 6.
 בְּהַתְּהַלֵּכְךָ 6, 23.
 בְּאַהֲבִים 7, 18.
 אַרְזֵר־הַכֶּסֶף 7, 20.
 אֲנִי חֲכָמָה 8, 12.
 וְאַצְרִיתֶיהֶם * 8, 21.
 וְשָׂבַע לָהֶם * 12, 11.
 וְלֹזְעָיו 12, 20.
 וְדָבַר טוֹב * 12, 25.
 אֲרֵר צְדִיקָנִים 13, 9.
 תְּרוֹמִים 14, 34.
 בְּנֵי־אָדָם * 15, 11.
 מְאֹר־עֵינִים * 15, 30.

¹ Eodem modo differunt 6, 3. 27, 1. 28, 22. Vide ad Ps. 18, 8.

² Ben-Ascher accentum ponit in ultima, Ben-Naphtali in penultima; item v. 12. Iob 5, 24.

³ Vide ad Ps. 5, 12.

⁴ Ben-Ascher literae ך dat Chateph Kamez, Ben-Naphtali Chateph Pathach.

⁵ Eodem modo 15, 30.

⁶ Vide ad Ps. 41, 5.

⁷ Vide ad Ps. 2, 5.

⁸ Eodem modo 28, 19. 21. 30, 22.

⁹ Vide Ps. 5, 11.

¹⁰ Sic etiam 26, 10. Vide ad Iob 30, 20.

¹¹ Etiam in Cod. Tschufutk. 144 (aliquot foliis Hagiographorum)

III.

חלופי נקוד של ספר משלי בין בן אשר ובין
בן נפתלי

Loci libri Proverbiorum a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati.

(Omnes varietates asterisco distinctae depromptae sunt e libro ms.
עֲרַת דְּבוּרִים. Vide in praefatione libri Psalmorum p. VI).

Ben-Naphtali:

Ben-Ascher:

אָסִיפְתִּינָה

אָסִיפְתִּינָה 1, 10.

אָסִיפְתִּינָה¹

* אָסִיפְתִּינָה 1, 11.

אָסִיפְתִּינָה

אָסִיפְתִּינָה 2, 4.

אֶת־אֲשֶׁר²

אֶת־אֲשֶׁר 3, 12.

לְעִשׂוֹת³

* לְעִשׂוֹת 3, 27.

יִתְמַדְדְּבָרֵי⁴

יִתְמַדְדְּבָרֵי 4, 4.

מֵאֲמָרֵי פִי

* מֵאֲמָרֵי פִי 4, 5.

⁵ וכל מֵאֲמָרֵי פִי וכל מֵאֲמָרֵי דָעַת על זה המנהג לבן נפתלי

¹ Etiam in Cod. Sappir.

² Vide ad Ps. 60, 2. In P. haecce reperiuntur in Mas. magna:

במהזורה רובה כי אֶת אשר יאֶהב ני יוכיח
לבעל טבריה כי אֶת אשר יאֶהב ני יוכיח
בן אשר כי אֶת אשר יאֶהב ני יוכיח

In ipso codicis textu punctatio Ben-Ascheri obtinuit. Ben-Naphtali vero, uti alibi probavimus (vide Strackii Prolegomena p. 26), plerumque cum codice במהזורה רובה consentit, unde sequitur, eum אֶת cum Asla et אֶת cum Makkeph scripsisse; etenim אֶת illud certe error librarii est, qui אֶת scribere debebat.

³ Sicut Ps. 40, 9. 143, 10. 149, 9. Vide ibi ad 19, 11.

⁴ Vide Ps. 58, 7.

⁵ Verba sunt ipsius codicis: ubi in Proverbiis מֵאֲמָרֵי פִי vel מֵאֲמָרֵי דָעַת reperiuntur, Ben-Naphtali voci priori accentum conjunctivum impertit, non adhibito Makkeph, scil. praeter locum de quo supra agitur 5, 7. 7, 24. 19, 27. 23, 22.

Pertinet ad sexaginta duo vocabula cum literis non recto loco collocatis (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 91).

31, 29 עֲשֵׂהְךָ, Brixienensis ponit Munach in ultima עֲשֵׂהְךָ, at ך recessum accentus admittit (cf. Jud. 8, 35. Jer. 12, 2), solum ך non admittit.

II.

הַלּוּפֵי סֵפֶר מִשְׁלֵי בֵּין בְּנֵי מֵעֶרְבָאֵי וּבֵין בְּנֵי מִרְנָהָאֵי

Scripturae libri Proverbiorum inter scholas occidentales et orientales controversae.

Orientalia (Babylonii): Occidentales (Palaestineses):

יִרְוֹךְ כְּתִיב יִרְוֹךְ קָרִי 5, 19.

פָּרִי כְּתִיב פָּרִי קָרִי 8, 19.

תְּהוֹמֹת מִלֵּא¹ 8, 24.

בּוֹטָה בַּה"א 12, 18.

וּמְדוּנִים כְּתִיב וּמְדוּנִים קָרִי 18, 19.

תְּבִיאַת כְּתִיב תְּבִיאַת קָרִי 18, 20.

מְדוּנִים כְּתִיב מְדוּנִים קָרִי { 21, 9.
21, 19.
25, 24.

הַתְּשִׁיעָה כְּתִיב הַתְּשִׁיעָה קָרִי³ 21, 31.

בֵּר חֶסֶר⁴ 28, 17.

¹ Teste Masora in Cod. meo Haphtararum ad Ex. 15, 5 discedunt in scribenda hac voce Orientalia et Occidentalia. Editiones nostrae quae recensionem occidentalem exhibent scribunt תְּהוֹמֹת; itaque orientalia pro iis habendi qui hanc vocem omnino plene scribunt. Similiter res se habet in הָלוּא Deut. 32, 34. Sach. 9, 15. Inde sequitur באִין תְּהוֹמֹת הוֹלְלָהּ Masorae editae ad Ps. 33, 7 esse scriptionem orientalem, quemadmodum alias quoque Masorae nostrae testimonia orientalia admixta sunt, e. c. Mas. fin. p. 16: עוֹשָׂה ב' מִלֵּאִין: 51, ibid. p. 51, בֵּר ב' חֶסֶרִין

² Sic in F. S. Orientalia vocabulum litera ם terminant.

³ Sic in F. S.

⁴ Textus Occidentaliū non nisi unum defectivum agnoscit, scil. Ex. 22, 33, ubi Masora adnotat: לִיָּה חֶסֶר. Id quod in Mas. fin. p. 16^b exstat remansit ex orientali.

- 30, 33 פִּי מִיָּץ cum Mehuppach et Galgal in codd. veteribusque edd. idque recte, etenim פִּי Mehuppach conjunctivo insignitum vicies in versuum Proverbiorum initiis exstat: 1, 32. 2, 3. 18. 3, 2. 12. 14. 32. 4, 2. 16. 5, 3. 21. 6, 23. 26. 7, 19. 24, 16. 25, 7. 22. 27, 24. 30, 2. 33. Cf. Iob 15, 5.
- Ibid. יוֹצִיא רִיב cum Gaja orthophonico ultimae in Brixienti itemque F.
- 31, 1 לְמוֹאֵל cum Schurek; in v. 4 autem לְמוֹאֵל cum Cholem, postulante Masora (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 55.)
- 31, 3 לְמֶהוֹת Mem raphatum et absque Gaja; similes formae sunt לְצִבּוֹת Num. 5, 22. לְמִרוֹת Jes. 3, 8.
- 31, 4 לְמַלְכִּים utrumque versus cum Mem raphato et praecedente Gaja (similiter ac לְמַנְצִה) in Brix. Ven. 1518. 1521. Norz. itemque H. J. P., teste Masora, quae haec duo a reliquis dagessatis לְמַלְכִּים discernens adnotat: ב' וּבפסוק h. e. bis et in eodem quidem versu. Vide insuper Mas. fin. p. 15. *Ochla* 58. Bis praecedit אֵל, quo fit, ut si לְמַלְכִּים dagessaretur, quinque liquidae concurrerent. De Dagesch orthophonico literae ל, quod confusionem hujus ל cum antecedente praecavet, vide *Lutherische Zeitschrift* 1863 p. 413 et Praefationem Genesis nostrae (1869) p. VIII.
- Ibid. אֵי Kerî אֵי est unum de quinque אֵי cum Zere, quae Masora ad Gen. 4, 9 enumerat. Salomo ben-Melech in comm. *Michlal jofi* ex Kimchiorum potissimum operibus excerpto scribit אֵי; male intellexit quae Kimchi in Libro radicum sub אֵי dicit.
- 31, 6 תְּנוּ-שָׂבֵר cum Mercha in Brixienti exemplum codicum sequente.
- 31, 10 אֶשֶׁת cum Munach in codd. veteribusque edd.
- 31, 14 מְמַרְחֵק Cheth pathachatum in J. Vide ad Ps. 138, 6.
- 31, 17 הַגֵּרָה בְּעוֹז utrumque cum Munach, quare Beth vocis בְּעוֹז raphatum est. Ita idonei testes.
- 31, 18 בְּלִלְךָ scriptionem textus deficit He, unde fit ut Pesikta (ed. Buber p. 65) interpretetur tanquam בְּלִילְךָ legi debeat.
- 31, 25 עוֹז וְהִדָּר utrumque cum Munach in Brixienti sicut in F. עוֹז defective scriptum in codd. veteribusque edd., assentiente Masora ms., quae solum עוֹז Ps. 84, 6 plene scriptum esse declarat: לִי מִלֵּא.
- 31, 27 הַיְלִיכוֹת Sic Chethib, puncta pertinent ad Kerî הַיְלִיכוֹת.

- 30, 9 וּגְנַבְתִּי Nun pathachatum, testibus Masora et *Michlol* 7.
- 30, 13 מִלְרָ מִלְרָ Milra ut Ps. 131, 1.
- 30, 15 הָבָה cum conjunctivo Mehuppach propter subsequens Pasesek (*Thorath emeth* p. 24). Beth est minusculum teste Masora.
- Ibid. הָבָה, Lombrosus et Hutterus sicut E 2. scribunt הָבָה, quod propter accentum pausalem probabile videtur, cf. imperativum קַח 1 Sam. 21, 10 et h. l. nomen רָחֵם versus insequentis. At reliquae edd. et plerique codd. exhibent הָבָה pathachatum. Atque J. adeo רָחֵם scribit sine Kamez pausali.
- 30, 16 מֵיִם Mem pathachatum adversus Athnach et dagessatum sec. regulam אֲתֵי מִרְהִיק. Est unum de tribus מֵיִם quae Pathach suum apud Athnach retinent. Cf. *Dikduke hateamim* p. 63.
- 30, 17 תִּלְעַג Lamed cum Chateph Pathach, vide *Dikduke hateamim* §. 27.
- Ibid. לְיִקְהֶתָּה his cum punctis in E 1. idque convenienter praeceptis Ben-Ascheri, quibus textus receptus obsequitur. Masora parva ms. adnotat: לְיִקְהֶתָּה לִיּוֹת וּדְגֵשׁ, וְהֵד יִקְהֶתָּה, quacum consentit Jekuthiel ha-Nakdan in *En hakore* ad Gen. 49, 10: יִקְהֶתָּה לִיּוֹת, וְהֵד לְיִקְהֶתָּה אֵם. Ceterum vide נְקוּדָה et ad Ps. 45, 10.
- Ibid. נְחָל cum Pathach apud Athnach utpote ad פִּתְחֵי בַּאֲסֵף quae Masora recenset pertinens.
- 30, 20 פִּיֶּה dagessatum sec. regulam אֲתֵי מִרְהִיק. Norzi hoc neglexit.
- 30, 24 אֲרַבְעָה Milel citra regulam, qua הָהָה femininum tonum retinet, vide ad 3, 15.
- 30, 28 שְׂמִמִּית cum Sin in Brix. Complut. Jablonskiana Opit. Norz. itemque E 2. 3. H. P., attestantibus Algazi (in *Sfata Amna*, Smyrnae 1675) et Tschelebi (in *Shema Israel* Constantinopoli 1723). Etiam catalogus vocabulorum a שְׁ sinistro ordientium in isagoga editionis V. T. Pisana 1803 hoc vocabulum commemorat. Huic scriptioni suffragatur etiam Gemara, quae (*Schabbath* 77^b) bestiolam istam שְׂמִמִּית nominat. Cf. Delitzschii comm. in Proverbia p. 511 et comm. meum in Librum precatationum עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל inscripto (Roedelhemii 1868) p. 37 ad vocem לְעִשׂוֹק.
- 30, 29 מִיִּטְבִּי sine Jod mediae in Complut. itemque J.; discrepat prius ejusdem versus, quod dupliciter plenum, auctore Masora. Cf. Norzi.

- 29, 2 יֵאָנְהָ cum Gaja syllabae in gutturalem exeuntis. Similiter יִפְרַע v. 18. Vide 28, 2.
- 29, 6 יִרְוֹן Vav schurekatum teste Abenezra in comm. ad Ps. 91, 6. et Kimchio in *Michlol* 143 et Libro radicum sub רִנָּן.
- 29, 13 מְאִיר Sic recte cum Mehuppach-Mercha in J. (cf. *Accentuationssystem* p. 487 not. 2). Vide Norzium et חֲלֹפֵי נִקּוּד.
- 29, 17 וַיִּנְיֹהֶּ Caph raphatum omnibus in codd. veteribusque edd. Vide ad Ps. 81, 17.
- 29, 22 אִישׁ cum Munach in Brixiensi cum J. idque jure.
- 30, 1 בֶּן־ Beth chirekatum (non בֵּן) quemadmodum in בְּיִנְוֹן Ex. 33, 11 etc. בְּיִהְיֶה־ Deut. 25, 2. שֶׁבֶן־לִילָה, וּבֶן־לִילָה Jon. 4, 10. Masora in Cod. Curtiss. 4. ad Deut. 25, 2 sic se habet: בֶּן ד' בְּלִישְׁנָא וּסְמִנְהוּן, אִם בֵּן הַכּוֹת הַרְשֵׁעַ, שֶׁבֶן לִילָה הִיָּה וּבֶן לִילָה, ב' בַּסּוּק, דְּבָרֵי אַגּוּר בֶּן יִקָּה, וְכֹל יִהְיֶה שֶׁבֶן נֹון דְּכוּוהָה. Vide etiam Frensdorffii *Massoretisches Wörterbuch* p. 36.
- Ibid. וְאַכֹּל Caph raphatum in codd. veteribusque edd., quare Mas. parva adnotat לִיָּה וְהִסֵּר. Etiam in catalogo vocabulorum semel defective sine Vav scriptorum (מְלִיךְ מִיַּחְדֵּין הַסְּרִיךְ ו'ר) Mas. fin. 27^b) hoc vocabulum in ratione ducitur.
- 30, 4 בַּחֲפָזִי cum Rebia sicut in E 2. F.
- 30, 5 לַחֲזִסִים cum Vav in codd. veteribusque edd. Tantummodo quatuor formae hujus participii defective scripta: הַחֲזִסִים 2 Sam. 22, 31. Ps. 34, 23. חֲזִי Nah. 1, 7 et וְחֲסָה Prov. 14, 32. Cf. ad Ps. 34, 23.
- 30, 6 תְּזַסֶּף Pe dagessatum est in omnibus fidis codd., quam scriptionem confirmant Abenezra in *Moznaïm* 11^b et Ibn Schoab in comm. ad Deut. 13, 1. In E 1. adnotatur: בְּכֹל הַמְדוּיָקִים בְּכֹל הַגּוֹשָׁה h. e. in omnibus libris emendatis Pe dagessatum. Vide etiam Norzium.
- 30, 8 וּדְבַר־בְּנֵי הַרְחֵק מִמֶּנִּי Sic cum J. interpungi debet: Olevejored cum praecedente Zinnor. Etiam Brixiensis exhibet הַרְחֵק מִמֶּנִּי (cum Olevejored), sed errans in eo quod voci כֹּזֵב Rebia impertit.
- 30, 9 וְאִמְרָתִי cum Metheg antepenultima. Item וְכַחֲשֵׁתִי, sunt enim perfecta consecutiva. Kimchi in *Michlol* 6^b tantummodo וְגִנְבֹתִי וְתַפְשֵׁתִי hujus versus tanquam cum tono penultima enuncianda adducit, non וְכַחֲשֵׁתִי וְאִמְרָתִי. Etiam Abenezra in *Moznaïm* 3^b. 36^b. *Zachoth* 54. et comm. ad Lev. 10, 19 sola וְגִנְבֹתִי וְתַפְשֵׁתִי inter ea refert, quorum tonus non processerit in ultimam.

- 27, 15 נִשְׁתַּחֲוֶה Milel teste *Michlol* 131; qua de causa וְאֵשֶׁת מְדִינִים Tarcha Munach sicut in F. At Brixiensis cum E 1. J. interpungit et scribit: וְאֵשֶׁת מְדִינִים נִשְׁתַּחֲוֶה. De his formis verbalibus vide Delitzschii comm.
- 27, 16 צִפְנִיָּה צֶפֶן his cum accentibus (Dechi-Munach, Mercha) in Brix. itemque E 1. 3. J., vide *Accentuationssystem* VII. §. 2. In Ven. 1518. 1521 צֶפֶן Munach habet in ultima.
- 27, 22 אִם־תִּכְתּוֹשׁ recte cum Illuj in F.
- Ibid. הַרְיִפוֹת sine Jod; contra 2 Sam. 17, 19 הַרְיִפוֹת plene. Ita in F., in quo Mas. parva ad 2 Sam. 17, 19 id ipsum confirmat: הַרְיִפוֹת אִם־תִּכְתּוֹשׁ h. e. bis, semel defective Prov. 27, 22.
- Ibid. בְּעֵלֵי, Sunt codd. qui בְּעֵלֵי (Beth cum Kamez) scribant, cui scriptioni Dechi vocabuli praecedentis est accommodatior. At Kimchi in *Michlol* 43^b favet scriptioni vulgatae, cui etiam E 3. F. J. P. patrocinantur.
- 27, 25 עֲשׂוּבוֹת Sin dagessatum, testibus Parchone sub עֲשׂוּבוֹת atque Kimchio in *Michlol* 3^b et Libro radicum.
- 28, 2 בְּפִשֶׁע cum Gaja syllabae in gutturalem desinentis aequae ac 29, 6. Vide 20, 22.
- 28, 6 טוֹב cum Munach in codd. veteribusque edd. ut 19, 1.
- 28, 8 יִקְבְּצֵנוּ imperf. Kal in F. H. P. omnibusque veteribus edd., etiam Norziana. Athias et qui eum sequuntur cum aliquot codd. ediderunt יִקְבְּצֵנוּ. Verum Masora decernit scribendum esse יִקְבְּצֵנוּ; etenim Jer. 31, 10 יִקְבְּצֵנוּ adnotans לִיה unicum esse pronunciat, itaque hoc Proverbiorum loco יִקְבְּצֵנוּ legi oportet. Hinc in H. et Masora ms. hoc quoque יִקְבְּצֵנוּ per לִיה unicum esse significatur. Porro inde sequitur, in Libro radicum Kimchiano sub קִבֵּץ varietatem lectionis inter Ben-Ascher et Ben-Naphtali transmutedam esse; Ben-Naphtali legit יִקְבְּצֵנוּ, Ben-Ascher, cujus auctoritate textus receptus innititur, יִקְבְּצֵנוּ.
- 28, 10 בְּדָרֶךְ recte cum Illuj in H.
- 28, 22 נִבְהַל Ita hoc participium scriptum est in codd. veteribusque edd.: He cum Kamez et Beth cum Chateph Kamez. Abulvalid in *Harikma* p. 198 et Kimchi in Libro radicum sub נִבְהַל hanc scriptionem confirmant.
- 28, 24 וְאָמַר אֵין Dechi Mercha in F. veteribusque edd., ut par est.
- 29, 2 הָעַם, In F. corrector He articuli expunxit.

- ordiuntur (Mas. fin. 44. *Ochla* p. 4). Accedit quod Mas. parva ms. diserte ait: וְלֹא כֵן וּמִתְּחִלָּה וְלֹא כֵן h. e. alii habent וּמִתְּחִלָּה, sed falso.
- 26, 6 נִשְׁלַח הַדְּבָרִים בְּיַד־פְּסִילִּי Aliter interpungit Brixiensis: פְּסִילִּי בְּיַד־פְּסִילִּי
- 26, 10 רַב מְהוֹלֵל Sic recte interpungunt E 1. 3. Brixiensis.
- 26, 17 לֹא־לָךְ Lamed dagessatum in Ven. 1525 itemque P. ubi Mas. parva adscribit וְ et Mas. magna apertius dicit: לֹא־וְ דַגְשִׁין h. e. sex לֹא dagessata, scil. Gen. 19, 2. 38, 9. I Sam. 8, 19. Hab. 1, 6. 2, 6. Prov. 26, 17. Vide de hoc Dagesch emphatico (*Nachdrucks-Dagesch*) Delitzschii Genesin (ed. IV.) p. 337. Cf. וְדַגְשִׁין נִקְרָא ad hunc Proverbiorum locum et ad Hab. 1, 6.
- 26, 18 זָקִים Kuf dagessatum, teste Kimchio in Libro radicum sub זִיק.
- 26, 19 כֵּן cum Munach in F. Etiam כֵּן־ codicis H. admitti potest. At falsum est כֵּן־ editionum vulgatarum.
- 26, 23 שִׁפְתֵי־דְלָקִים וְלֵב his cum accentibus in codd.
- 26, 26 תִּפְסָה non Piel (תִּפְסָה) sed Hithpael in codd. et bonis edd. Accedit testimonium Kimchii in Libro radicum sub כִּסָּה.
- Ibid. בְּקָהֶל, non בַּקָּהֶל; Masora adnotat: לִיּוֹהֵרָא i. e. hoc solum cum Scheba (sine dagessatione).
- 26, 27 יִפּוֹל plene. Non pertinet ad tria defectiva Proverbiorum. Cf. 11, 28.
- 26, 28 דָּכַר sine Jod post Caf, ut expresse testantur Kimchi in *Michlol* 171 et Libro radicum sub דַּכָּה, Jona Girondi in שִׁעְרֵי הַשּׁוּבָה (p. 32^b ed. Cracov. 1581) et Menachem Meïri in comm. Etiam Abenezra in Sapha berura 21^b hanc scriptionem indicat, id quod editorem latuit.
- 27, 1 לֹא־תִדַּע Daleth pathachatum ad fidem codicum.
- Ibid. מֵהַיָּדֹד Jod cum Zere, itaque imperfectum verbi (Mas. fin. 54^a).
- 27, 4 אִכְזָרִיּוֹת, Aliter J: אִכְזָרִיּוֹת (cum Zajin kamezato). Kimchi in *Michlol* 187^b scriptioni quam recepimus suffragatur.
- Ibid. וְשִׁטָּה Schin segolatum in antiquioribus edd. sicut in J. P. Etiam Simson in חֲבֵרֵי הַקּוּנִיּוֹת solum לְשִׁטָּה Ps. 32, 6 ut quinque (non sex) punctis insignitum adducit.
- 27, 10 רַעַךְ sine subsequente Pasek in Ven. 1525 itemque E 3. F. H. J. P. Etenim accentus est Asla conjunctivum et constructio eadem quae in אֵל הַעֹזֵב אֵל אֲבִיךָ אֵל הַעֹזֵב. רַעַךְ אֵל הַעֹזֵב וְרַעַךְ אֵל הַעֹזֵב.
- Ibid. וְרַעַךְ cum Galgal in omnibus libris emendatis.

- 25, 7 מְהֶגֶץ מֵהֶגֶץ Metheg apud Chirek, non Munach, vide *Thorath emeth* p. 20.
- 25, 9 גִּמְלֵי Gimel pathachatum in Neapol. Brix. Ven. 1525 itemque E 3. F., attestante *Michlol* 130. Etiam Ben-Bil'am hanc vocem pathachatis in fine versus (פֶּתַח־בֵּית) adnumerat.
- 25, 16 אֶלֶף Aleph quiescit in praecedente Zere. Ita in codd. et edd. fide dignis, ita ipse quoque Chajug et Parchon r. קרא. Cf. etiam *Michlol* 116.
- 25, 19 רֶעָה Opitius per errorem adjicit notam מלעיל. Accentus est Dechi, qui syllabam tonicam non indicat. Est adjectivum participiale cum tono ultimae (vide Luzzatto, *Gramm.* §. 515). Nonnisi Jes. 24, 19 רֶעָה (inf. absolutus) Milel est, teste Masora (Mas. fin. 62. *Ochla* 372. *Dikduke hateamim* p. 66).
- Ibid. מִבְּטָה Teth kamezatum sicut Ps. 65, 6, quae duo Masora ut kamezata componit. Idem testificatur *Michlol* 184. In Mas. parva edita notae transpositae sunt; ad מִבְּטָה pertinet nota קָרָץ אֶרֶץ ב', ad מִבְּטָה nota ל' (= ליה „nonnisi h. l.“).
- 25, 21 הַאֲכִלְהוּ sine Jod in codd.
- 25, 23 הַחֹלֶל cum Munach penultima et Metheg ultima adjecto in Brix. Ven. 1525. Norz. itemque J. P. Similiter מְתוֹלֵל 26, 10. Vide supra 14, 34.
- 25, 24 מְדוּנִים Chethib cum Kerî מְדוּנִים. Sic omnes edd. ad fidem codd. convenienter scriptioni Occidentalium quae omnibus septem locis (18, 19. 21, 9. 19. 23, 29. 25, 24. 26, 21. 27, 15) sibi constat. In Mas. magna edita ad 21, 9 atque etiam in *Ochla* 147 locus de quo agimus praetermissus est.
- 25, 25 וְשִׁמוּעָה In Mas. parva ms. adnotatur: וְלֹא כֵן, h. e. libri alii exhibent שִׁמוּעָה sine Vav copul., idque non recte.
- 25, 26 לַפְּנֵי־רֹשֶׁת makkephatum in F. H. J. E 2. 3. Non aequè bene Brixiensis itemque E 1. interpungunt לַפְּנֵי צְדִיק מָט לַפְּנֵי.
- 25, 28 אֵין־מַעְצָר אֲשֶׁר his cum accentibus, praeeunte Jablonski.
- 26, 2 קָלְלַת Lamed chatephatum in H. itemque Lombrosiana, adstipulante *Michlol* 79^b. Cf. *Dikduke hateamim* §. 33.
- 26, 3 מְתַג, Neapol. Soncin. Brix. Complut. sicut E 1. 2. exhibent וְמְתַג cum Vav copul. Etiam in J. manus prima sic scripserat, sed Vav erasum est. Masora postulat מְתַג, quoniam haec vox deest in catalogo earum, quae semel a בל semel ab רב

- 23, 29 חֲכַיִלְכֹּת omnino plene in omnibus veteribus edd. itemque F. H. J.
- 23, 31 אָהִי מִרְהִיק dagessatum sec. regulam יוֹן. Vide ad Mich. 6, 15.
- 24, 4 יִמְלֵאֵהּ E 1. 3. H. pausaliter: יִמְלֵאֵהּ addita marginali: סִ"ח יִמְלֵאֵהּ. Etiam in Masora ad Sach. 8, 5 tantummodo duo יִמְלֵאֵהּ enumerantur: Sach. 8, 5. Koh. 11, 3. At Kimchi in *Michlol* 64^b testatur, hoc quoque Proverbiorum loco יִמְלֵאֵהּ scriptum esse, accentu Athnach pronunciationem non mutante, similiter ac יִקְשָׁצוּן Iob 24, 24. סִגְרָה Ps. 17, 10. יִפְלֵהּ Ps. 45, 6. כֹּעֲדָה 48, 5. Quamobrem in Masora illa suppleri oportet: וְחָדַד בְּאַחַתָּהּ וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאֵהּ.
- 24, 5 בֵּת פֶּתוּחַ Beth pathachatum in F. H. J. veteribusque edd. P. adscribit: לִית וּמְלֵא.
- 24, 12 הֵינָהּ יוֹן non makkephatum in codd. veteribusque edd.
- 24, 14 דְּלֵהּ cum Illuj. Ajin segolatum, testibus Mose Kimchi in comm. et Davide Kimchi in *Michlol* 101^b.
- 24, 21 יִרָה cum Mehuppach, non makkephatum. Recte H.
- 24, 23 לָמֶד דַּגֶּסָּס Lamed dagessatum sec. regulam אָהִי מִרְהִיק.
- Ibid. הֵפֶרֶר cum Zere et Metheg sicut 28, 21. Sic recte E 3. Vide *Metheg-Setzung* §. 11. Alii scribunt הֵפֶרֶר cum Caph segolato et Gaja prioris, quod legibus punctationis non minus consentaneum, sed illa scriptio anteposenda. Ven. 1525 atque etiam J. P. scribunt הֵפֶרֶר, quod omnino repudiandum.
- 24, 24 אָמַר cum Mehuppach Legarmeh ultimae. Bene Athias Nissel. Michaelis, vide *Thorath emeth* p. 32.
- 24, 31 וְהֵלֵהּ cum Paser. Sic J., cf. *Thorath emeth* p. 34. not. 2.
- Ibid. קָמְשֵׁים sine Vav et cum Sin (non Schin) in Neapol. Compl. itemque E 3. J. P. Cod. II. civit. Lips., teste Simsone ha-Nakdan in catalogo vocabulorum a ש sinistro incipientium (de Lagarde, *Symmicta* p. 150). Descendit a verbo קָמַשׁ قَمِش. Cf. etiam ad Hos. 9, 6. Mem dagessatum teste *Michlol* 182^b.
- Ibid. גִּמֵּל גִּמְלוּ Gimel segolatum omnibus in edd. et codd. Ita Kimchi quoque in Libro radicum hoc vocabulum adducit. In *Michlol* 166^b textus in edd. depravatus sic necesse est reficiatur: הַמְזוּבָה גִּמְלוּ אֲבִינֵי בִשֵׁשׁ נִקְדוּת, גִּמְלוּ אֵת גִּמְלוּ מִשֵּׁשׁ שְׁנֵיהֶם בַּחֹשֶׁשׁ נִקְדוּת. וּבַהֲסַמְכָם וְכו'.
- 24, 32 וְאַחֲזָהּ cum Rebia in omnibus antiquioribus edd.
- 25, 1 גַּם־אֲלֵהָ cum Dechi ad fidem codicum.

- 22, 26 בְּעַרְבִים Beth kamezatum in F. H. et apud omnes testes antiquiores.
- 22, 29 יתוצב Zade pathachatum. H. expresse adnotat פתח. Ben-Bil'am hanc vocem inter באהנה פתחין commemorat.
- 23, 3 אֶתְּאֵר Aleph pathachatum in E 2. 3. F. J. Brix. Compl. pariter ac v. 6 et 24, 1 (cf. ad Ps. 45, 12). Accentus, in quo codd. consentiunt, est Dechi.
- 23, 5 הַתְּעוֹף cum Mehuppach et Zinnorith. Sic Jablonski cum optimis testibus.
- Ibid. עִינִיָּה cum Mercha absque Pasek. Ita Codd.
- Ibid. כַּנְפִּיִם Pe pathachatum; pertinet enim ad פתחין באס"ף.
- Ibid. וְעִיף In hac voce duo כהיב et קרי concurrunt. Pro Vav incipiente legitur Jod (י) et pro Jod medio legitur Vav (ו). Propterea Masora hanc vocem non solum in catalogo decem illarum adducit, quae a Vav incipiunt, cujus loco Jod legendum est (Masora ad Hos. 1, 1. Prov. 11, 3. *Ochla* 135), sed etiam in catalogo sexaginta duarum, in quibus binae literae locum suum commutaverunt (מקדם ומאוחר): וְעִיף transpositum ex יעוף. Similiter וְהִצִּיתֶיהָ 2 Sam. 14, 30 pro וְהִצִּיתֶיהָ; לְמַלְיָכֵי Neh. 12, 14 pro לְמַלְיָכֵי (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 91).
- 23, 7 בֶּן־הוּא Figura Jethibi, quae priorem partem accentus Olevejored efficit, his duobus vocalis interjecta est. Sic recte in F. H. Vide *Thorath emeth* p. 23. et Elementa accentuationis metricae in tribus nostris Psalterii editionibus (p. IX edit. 1880).
- 23, 12 וְאִזְנָה sine Jod plurali, quemadmodum praecipiente Masora hoc vocabulum ubique in Hagiographis scribendum est, exceptis duobus locis 2 Chr. 6, 40. Ps. 130, 2.
- 23, 19 בְּדִרְךָ Nisselius edidit בְּדִרְךָ; etiam H. exhibet וְאִשֶּׁר וְאִשֶּׁר בְּדִרְךָ, itaque similiter ac 4, 14. 9, 6. Ipse quoque Raschi sic legisse videtur. At reliqui libri omnes offerunt וְאִשֶּׁר בְּדִרְךָ cui lectioni Kimchi in Libro radicum testimonium perhibet.
- 23, 20 אֶל־תְּהִי בְּסִבְאֵי Sic recte interpungit Brixiensis.
- 23, 27 עִמָּקָה sine Vav et Kuf dagessatum in F. H. P. veteribusque edd. aequae ac 22, 14. Iob 11, 8; Masora enim nullum scriptiois discrimen novit.
- 23, 28 תּוֹסֵף sine Jod hiphilico. In H. P. et Mas. parva ms. adnotatur: ג' הכר יו"ד. Vide ad 19, 19.
- 23, 29 לְמִי אָרִי וְ חלוּפי נקוד

- 20, 22 אֲשַׁמְה־רַע Resch dagessatum sec. regulam דחיק sicuti
11, 21. 15, 1, teste Simsone Punctatore in חבור הקונים.
- Ibid. וישע cum virgula העמדה distinctam gutturalis pronuncia-
tionem muniente quemadmodum וילע v. 25 (*Metheg-Setzung* §. 42).
- 20, 27 נר יהוה, Chaldaeus vertit נר אלהים et revera ita hic
locus adducitur *Pesachim* 7^b. 8^a. *Tosefta Pesachim* init. *Pesikta*
sect. 8. Midrasch *Tanchuma* Par. Noach. *Othioth di Rabbi Akiba*
lit. Nun. Cf. *Dikduke hateamim* p. 76.
- 21, 1 פלגי-מים לב-מנך. Brixiensis cum E 1. H. J.:
פלגי-מים לב-מנך quae interpunctio non aequè bona est.
- 21, 4 נר chirekatum sine Jod, auctore Masora ad Jer. 4, 3.
- 21, 5 אנה למותר cum Mercha, non makkephatum, itemque אנה
למחזור cum Munach, aequè ac 11, 24. 22, 16. Recte Brixiensis.
- 21, 6 מוקשי מות מְבַקְשֵׁי-מוֹת Raschi per errorem sumit
scriptum esse.
- 21, 9 לשבת cum Dechi in F. Item v. 19. 25, 24. שבת.
- 21, 10 אותה cum Munach in codd. veteribusque edd.
- 21, 11 בענש Beth pathachatum consensu codicum veterumque edd.
- 21, 17 אהב יון Sic recte Ven. 1518. 1521.
- 21, 20 אוצר Sic Brixiensis uti H. sine subsequente Pasek. Ergo
accentus non est distinctivus Legarmeh, sed servus Mehuppach.
- 21, 22 מבטחה He raphatum teste *Michlol* 30^b.
- 21, 24 עושה Masora notat: ב' מלאך, scil. hoc et 2 Chr. 24, 12.
Cf. Delitzschii comm. in *Ecclesiasten* p. 427.
- 21, 28 שומע plene ut 15, 32, auctore Masora.
- 21, 29 העז cum Mehuppach et praecedente Zinnorith in H. Vide
Thorath emeth p. 19. *Accentuationssystem* XVI. §. 5 d.
- 22, 9 טוב cum Munach in omnibus veteribus edd. itemque E 2. F. J.
- 22, 19 מבטחך Teth pathachatum, teste *Michlol* 184^b.
- Ibid. היום תרעה הודע תוך היום Tarcha Munach in libris fide dignis.
- 22, 20 שלשום Chethîb cum Vav ultimae, addito Kerî: שלשום
(Mas. fin. p. 34). Mediam deficit Jod, quamobrem in *Pesikta*
di-Rab Cahana (ed. Buber p. 102. 105) consonae textus tan-
quam שלשום legendae explanantur.
- Ibid. ממשצות sine Vav primae, at Jer. 7, 24. omnino plene.
- 22, 21 לשלחה sine Jod plurali, itaque singularis in Ven. 1525.
Neapol. Compl., praecedentibus E 1. F. H. J. plurimisque Codd.
- 22, 25 ארחתו Brixiensis cum F. H.: ארחתו.

- 18, 16 מִתֵּן Tav kamezatum, quamvis status constructus מִתֵּן requirat (*Michlol* 188). In H. adnotatur וּקְמִצִין דְּבוּקִין וְקִמְצִין h. e. tredecim quamquam constructa tamen kamezata. Cf. *Dikduke hateamim* §. 38. extr.
- Ibid. גְּלִים sine Vav in codd. itemque Ven. 1525. Non est de sex plene scriptis (Masora ad Jud. 5, 16).
- 18, 19 נִפְשֵׁה Schin pathachatum in omnibus veteribus edd. sicut in E 1. 2. 3.
- 18, 23 תְּהַנּוּנִים cum Dechi. Sic Brix. Jablonski cum E 3. F. H. Aliter Ven. 1525 Michaelis itemque J: תְּהַנּוּנִים, quod et ipsum ferri potest. At תְּהַנּוּנִים, quod in aliis edd. reperitur, falsum est.
- 18, 24 אִישׁ est unum de tribus אִישׁ, quorum loco יֵשׁ expectaveris: גַּ' דְּסִבְרִין יֵשׁ; reliqua duo sunt 2 Sam. 14, 19. Mich. 6, 10. Vide Kimchii Librum radicum sub אִישׁ.
- 19, 7 כָּל non makkephatum nec tamen *kāl*, sed *kol* pronuncian- dum; Mercha vicem lineae conjunctivae supplet quemadmodum Ps. 35, 10. Cf. Delitzschii comm. ad hunc Proverbiorum locum.
- Ibid. מְרַעְהוּ Mem cum Scheba (non Zere) in libris emendatis. Masora et edita et ms. adscribit לִיה. Etiam Kimchi in *Michlol* 202 et Libro radicum sub רַעְהוּ Scheba testificatur.
- 19, 8 קָנְהָ cum Munach in Brixienti sicut 15, 32.
- 19, 16 בְּזִינָה Zajin cum Zere, teste Masora. Eodem modo מְלִינָה
19, 17 Vav cum Zere. Vide Mas. fin. p. 54. *Michlol* 128^b at- que etiam *Dikduke hateamim* §. 39.
- 19, 17 וּגְמִלָּו Lamed raphatum. Refertur inter sex defective scripta.
- 19, 19 הַזֹּסֶף sine Jod uti 23, 28. Ez. 36, 12, docente Masora.
- 19, 27 הַדִּלָּה, Brixiensis exhibet הַדִּלָּה cum Munach.
- 20, 14 וְאַזְלָה cum Mercha penultima (נִסְגַּ אַהוּר) et virgula pro- ductionem vocalis Zere muniente (הַעֲמִידָה), teste *Michlol* 80. Vide ad 9, 7.
- 20, 11 זָהָה, Brixiensis cum J. habet זָהָה. At Kimchi in *Michlol* 205^b Pathach confirmat.
- 20, 19 כָּנְהָה גְּלִים Sic codd. veteresque edd. similiter ac כָּנְהָה
19, 18.
- 20, 21 בְּרֵאשׁוֹנָה octo plene cum Vav scribendis adnumeratur a Masora ad Jer. 7, 12.
- 20, 22 אֶל-תֵּאמַר cum Dechi in E 2. J., idque recte.

- 17, 7 אָף כִּי־לַנְדִיב Sic recte interpungit F.
- 17, 9 מִכֶּסֶה־פֶּשַׁע Pe dagessatum sec. regulam דַּחִיק (quemadmodum יִכְסֶה־צַנֹּד Ez. 18, 6); Scheba initiali appositum est Gaja poeticum (*Metheg-Setzung* §. 37). Nonnullae edd. sine Makkeph: פֶּשַׁע מִכֶּסֶה.
- 17, 12 פֶּגְנָשׁ cum Mehuppach ultimae et praecedente Zinnorith. Sic F., et recte quidem, vide *Accentuationssystem* VI. §. 5 d.
- 17, 16 לַקְנֹת הַכְּמָה וְלֵב Sic interpungit Brixiensis cum E 1. 2. 3. H. Aliter Ven. 1525, quae cum J. P. scribit: לַקְנֹת הַכְּמָה וְלֵב־, quod non ineptum, sed minus aptum. Cf. *Thorath emeth* p. 40.
- 17, 18 תִּקַּץ defective, sicut exceptis Neh. 4, 12. 2 Chr. 23, 13 ubique, teste Masora.
- 17, 20 וְנֵהָפֵךְ Pe kamezatum in Brixiensi cum E 1. 3. F. H. P., et bene quidem. Nam Masora adnotat לִיָּהּ, itaque hoc solum kamezatum, reliqua pathachata velut Lev. 13, 16. Jos. 8, 20. In H. explanatius: לִיָּהּ קִמִּץ.
- 17, 21 לְתִיגָה Milra in H. Vide ad 3, 15.
- 17, 22 יִיטִיב dupliciter plene in libris emendatis. In 15, 13 et 1 Sam. 20, 13 scriptum est יִיטֵב absque Jod hiphilico, qua in re Mas. magna corrigatur necesse est.
- 17, 24 בַּקְצֵה־הָאָרֶץ Masora adnotat לִיָּהּ h. e. nonnisi h. l. alterum harum vocum saepius conjunctarum articulo caret, itaque הָאָרֶץ nonnullorum codd. falsum est. Mas. parva ms. hanc scriptionem aperte rejicit: ס"א בַּקְצֵה הָאָרֶץ, וְלֵא כֵן.
- 17, 25 וְיִמְלֹךְ E 1. 2. exhibent וְיִמְלֹךְ, quod est participium formae ejusdem ac מִיֵּטֵב Jer. 21, 4. מִיֵּטֵב 25, 29. At nomen segolatum confirmant Kimchi et in *Miehlol* 204 et in Libro radicum sub מִרַר atque Meiri in comm.
- 17, 26 עֲלִי־ Sic Neapol. Soncin. Brix. Compl. cum E 1. 3. Hanc scriptionem veteres quoque enarratores ante oculos habuerunt. Cf. Norzi.
- 18, 2 כִּי אִם־בְּהַתְּעֹלֹת Tarcha Munach in Brixiensi itemque J.
- 18, 6 לְמַהֲלָמוֹת Mem raphatum uti et 19, 29 in edd. veteribus atque E 1. 2. F. H. J. P., itaque a מִנְעֵלָיִר מַהֲלָמוֹת, sicut מִנְעֵלָיִר a מִנְעֵלָיִר.
- 18, 7 פִּי־כִסִּיל makkephatum in Brixiensi aliisque veteribus edd., assentiente F.
- 18, 9 וְגַם־מִתְרַפֶּה בְּמַלְאכָתוֹ Sic recte II.

- 14, 34 תְּרוֹמִם cum Munach penultimae (ad regulam נסג אהור et Metheg (העמדה) apud Zere. Similiter תְּרוֹלֵל 25, 23. Cf. חלוּפֵי נקוד et quae ad Ps. 37, 7 disseruimus.
- 15, 1 מַעֲנֵה־רֶדֶךְ Resch dagessatum sec. regulam דהיק (*Michlol* 63^b). Brixiensis habet רֶדֶךְ kamezatum.
- 15, 5 תִּבְחַת sine Vav in Brix. Ven. 1518. 1521. Basil. 1536. Manass. itemque in J. Sic scribendum esse testatur Masora, quam Meiri in comm. ad Mischnam Aboth (versus finem) adducit, quae quidem hunc versum quattuor illis adnumerat, qui septenis vocabulis quaternarum literarum constant, scil. Ps. 73, 2. Prov. 12, 16. 15, 5. 17, 3.
- 15, 10 שׁוֹנָא E 3. J. Brix. exhibent וְשׁוֹנָא.
- 15, 16 מִלְרָמָה Milra in Brixiensi itemque II., ut par est. Vide ad 6, 23.
- 15, 17 וְשׁוֹנָה־בֵּוֹ Schin dagessatum; at וְשׁוֹנָה־בֵּוֹ cum Beth raphato sicut וְשׁוֹנָה־בֵּה 17, 1. מִחֲתָה־לֹּ 13, 3. Qua de causa regula דהיק in his cesset, ad Ps. 45, 5 exposuimus.
- 15, 25 יִסְחָ׃ cum subsequente Pasek, praeunte P.
- 15, 32 וְשׁוֹיִמַע plene in libris emendatis sicut 21, 28, teste Masora.
- Ibid. לָב Lamed dagessatum sec. regulam מרהיק sicut 19, 8 (*Michlol* 124^b).
- 16, 10 קָסָם apte cum Dechi in F. At E 1. 2. non minus apte קָסָם. Ineptum vero est יִקָּסָם, ut vulgo editur.
- 16, 11 פִּלְסָ cum Mehuppach in F. Vide *Thorath emeth* p. 50.
- 16, 14 חַמַּת־מֶלֶךְ cum Dechi in Brix. assentientibus E 2. 3. J. F.
- 16, 15 אֲיִן אֲיִן kamezatum teste *Michlol* 191^b.
- 16, 17 שִׁמְרָ defective in Brix. Neapol. Compl. Ven. 1518. 1521 Norz. itemque in P. Non pertinet ad decem plene scribenda.
- 16, 30 פִּלְסָ cum Aleph in F. Est unum de vocabulis illis, quae praeter consuetudinem semel in Aleph exeunt (Mas. fin. 1).
- 17, 1 פֶּתַח, Abenezra in *Zachoth* p. 37 legit פֶּתַח, quod omni testimonio destitutum.
- 17, 2 עֲבָד מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּכֹן his cum accentibus in Brixiensi, approbantibus E 2. 3. F. J. P.
- 17, 7 יִתֵּר Jod segolatum adversus pausam. Index vocum in pausa Pathach vel Segol retinentium (פַּתְחִין בְּאִסָּה) et editus et ms. hanc vocem in numero referunt, itemque Ben-Bil'am in טַעְמֵי הַמְקָרָא

- 13, 10 וְאֵת־נֹעְצִים, Paulo aliter Brixiensis: וְאֵת־נֹעְצִים. Vide 11, 2.
- 13, 11 הֶזְיוֹן־מִהֶבֶל makkephatum in libris antiquis.
- 13, 12 מִחֲלֵה־לֵב makkephatum in Brix. Ven. 1525. Norziana sicut in J., pariter atque וְאֵהָבָה־שָׁם 15, 17. Lamed dagesatum sec. regulam דְּרוּק.
- 13, 15 שִׁבְלִי cum Munach (non makkephatum) in Brix. omnibusque veteribus edd. sicut in J. pariter ac Ps. 111, 10.
- 13, 17 מִלְאָה Aleph kamezatum. Masora hoc vocabulum componit cum הַמִּלְאָה Gen. 48, 16, ambo initium versus occupant.
- 13, 22 וַיְהִי־בַיִן Sic recte Brixiensis.
- 13, 23 רַב־ cum Kamez correpto (*chatâph*), teste Masora, sicut 20, 6. 15. 14, 4. Iob 36, 18. Koh. 1, 18. Cf. Kimchi in Libro radicum sub רַבב.
- 14, 4 אֶלְפִים H. adnotat: ב' רבהא. Cf. *Dikduke hateamim* §. 61. Ibid. תְּבוּאוֹת P. adnotat: ב' מלא מרב h. e. duo omnino plene, hoc et cui praecedit מרב 16, 8. Ibi Mas. quoque parva edita adscribit: ב' מלאין בספרא.
- 14, 6 בְּקֶשׁ non makkephatum, sed conjunctivo Mehuppach instructum in codd. veteribusque edd.
- Ibid. חֲכָמָה cum Munach, sec. H. J. P. itemque Ven. 1525.
- 14, 9 וַיְבִין, E 1. F. habent וַיְבִין chirekatum. Cf. Norzi.
- 14, 10 רֵבִיא cum Rebia in E 3. F. J. Brix. Sic ediderunt Jablonski quoque et Michaelis. Recte quidem sicutי אֵייל 15, 5. Ibid. מִרְתָּ Resch dagesatum, postulante Masora (*Michlol* 63^b. 204^b).
- 14, 16 חֲכָמָם cum Rebia, ut consentaneum est. Vide v. 10.
- 14, 18 וַעֲרֹמָיִם Mem raphatum. Vide ad Iob 5, 12.
- Ibid. יִכְתְּרוֹ sine Jod in libris emendatis sicut Ps. 142, 8, ad praescriptum Masorae.
- 14, 19 שֶׁהָיָה Milra ut Hab. 3, 6 teste Masora, cf. Kimchi in Libro radicum sub שֶׁהָה et Delitzschii comm. in Iobum (ed. II) p. 362 supra.
- 14, 25 וַיִּשָּׁתָּה sine Jod in libris emendatis, postulante Masora: לִיָּה חסר.
- 14, 27 מִמְקָשֵׁי sine Vav in libris emendatis, postulante Masora ad 2 Sam. 22, 6.
- 14, 28 לָאֵם, P. adnotat ב' הדר מלא h. e. bis et semel quidem plene, scil. 11, 26. Cf. ibi Norzi.

- Proverbiis defective scribenda, teste Masora ad 13, 17. 1 Chr. 12, 19.
- 12, 2 ירשׁיע In Bibl. magnis falso adscriptum est: ד' וּלְ חסר; nota masoretica e codd. sic emendanda est: ד' ג' מלא וחד חסר. Unum illud defective scriptum est Iob 34, 29.
- 12, 6 רשעים cum Munach. Ita recte F. P.
- Ibid. אָרַב, Aleph cum Chateph Pathach in H. J. idque recte, quemadmodum אָמַר 25, 7, אָבָל Gen. 3, 11, namque infinitivi verborum פ"א hoc modo ab imperativis distingui solent. Accedente praepositione haec distinctio negligitur, vide Delitzschium ad Iob 34, 18.
- 12, 6 וַצִּילֶם, Elias Levita in adnotatione ad rad. פה in Libro radicum Kimchiano legit תִּצְיִלֶם. Et revera sic habent Brixiensis et sex codd. Kennicottiani. Reliqui testes omnes tuentur וַצִּילֶם.
- 12, 8 לְפִי־שֹׁכֵלֹךְ makkephatum cum Metheg apud Scheba initiale sec. regulam *Metheg-Setzung* §. 35. Recte J.
- Ibid. ונעוה Vav habet Zere constructivi eamque ob causam vovula insequens non dagessatur.
- 12, 11 וְשֹׁפֵעַ cum Gaja prioris aequae ac v. 14. Recte P. et Brixiensis. Cf. *Metheg-Setzung* §. 30.
- 12, 20 וְלֹיֶעֱצִי sine Vav in E 2. 3. J. P. ut apud Manassen ben-Israel et Norzium. Masora docet, omnes formas participii act. verbi יעץ defective sine Vav scriptas esse (Mas. ad Ez. 11, 2), unde in P. notatur כולהון חסר, in Mas. parva edita: ליה וחסר.
- 12, 24 לְמֶם Mem pathachatum in libris emendatis sicut Jos. 17, 13. Jud. 1, 28. 30. 33. H. expresse notat פתח et Lombrosiana פתח באס"ף, idque recte convenienter praecepto Kimchiano *Michlol* 206: מֶם לְמֶם הַיָּס פתח באתנה וסוף פסוק.
- 12, 27 וְהוֹן־אָדָם יָקָר Sic plerumque interpungitur. Aliter Brixiensis, adstipulantibus F. et J.: וְהוֹן־אָדָם יָקָר. Huic interpunctioni favet Chaldaeus, cf. comm. Delitzschii ad h. 1.
- 12, 28 נתיבה He raphatum, teste *Michlol* 31.
- Ibid. אֶל־מוֹת Hartmannus cum aliquot codd. velut E 3. edidit אֶל־מוֹת. Reliquae edd. omnes et plerique codd., inter hos E 1. 2. C. F. H. J. P., exhibent אֶל־מוֹת cum אֶל negativo. Hanc descriptionem sequuntur interpretes eamque Mas. parva ms. confirmat (cf. Abenezra in comm. ad Gen. 49, 4). In P. adjecta est nota: ר' דמטעין h. e. sunt sex אֶל, in quibus facile erraveris.

- 10, 9 בַּתֵּם sine Vav in Compl. comprobantibus codd. In F. Masora ad Num. 14, 33 praecipit: הֵם כֹּל לִישְׁנָה חֶסֶד.
- 10, 12 וְעַל־ makkephatum in Brixiensi sicut in J.
- 10, 18 וּמִזְצָה sine Jod aliter ac Jes. 54, 16, auctore Mas. et parva ad hunc Proverbiorum locum et magna ad Num. 14, 37.
- 10, 19 וְהִשְׁקֶה sine Vav in P. sicut 11, 24. At 13, 24. 17, 27. plene scribendum, teste Masora.
- 10, 22 יוֹסֵף plene in priori, defective in posteriori, teste Masora. In F. et H. exstat nota: ה' הִסֵּר יוֹד h. e. quinquies absque Jod, scil. h. l. et 1 Sam. 14, 44. 2 Reg. 6, 31. Jes. 29, 14. 38, 5.
- Ibid. עֲצָב cum sex punctis. Sic adducit hanc vocem Kimchi in Libro radicum.
- 10, 27 הַיּוֹסֵף Vide ad Ps. 61, 7.
- 11, 2 וְיָתֵּן צְנוּעִים his cum accentibus recte Brixiensis.
- 11, 6 וְכִתְּבָהּ בְּגָדִים וְסִלְפָּה acque ac וְסִלְפָּה בְּגָדִים v. 3.
- 11, 9 יִשְׁחַת sine Jod sicut Mal. 3, 11, teste Masora.
- 11, 15 וְשָׁנָה sine Vav in codd. veteribusque edd. Pertinet ad quattuor ita scribenda (Mas. ad Jes. 61, 8). In H. et P. adnotatur: וְכֹל אֲוִרְיָהּ דְּכֹתָהּ h. e. quater participium שָׁנָה defective scribitur, ubique in Pentateucho.
- Ibid. תִּקְעִים sine Vav in Brix. Compl. Ven. 1518. 1521 itemque in C 1. E 3. J. P.
- 11, 17 חֶסֶד Neapolitana exhibet חֶסֶדִּי. Sic citatur *Taanith* 11^b. At codex Talmudis Babylonici Monacensis ibi habet חֶסֶד uti etiam *Midrasch rabba* ad Leviticum cap. 34. Haec lectio codicum et enarratorum unanimi consensu comprobatur.
- 11, 21 רֶעֶ Resch dagessatum sicut Jer. 39, 12. Ps. 52, 5, teste *Michlol* 63^b. Cf. ad 20, 22.
- 11, 23 צְדִיקִים cum Munach. Sic recte Ven. 1525. Jablonski Michaelis itemque E 1. 3. F. H. P.
- 11, 24 אֶה cum Munach in Brixiensi, id quod comprobant E 2. 3. J.
- 11, 25 יוֹרָא Brixiensis sicut H. J. scribunt יוֹרָא (Resch cum Zere).
- 11, 26 אֶהוּם In P. addita est nota: ב' הִד מְלֵא וְחֵד חֶסֶד. Vide 14, 28.
- 11, 28 יִשְׁוֹל plene in Brix. Compl. Non refertur inter tria in

- 8, 35 מִצְאָי Ven. 1518. 1521 in textu habent מִצְאָר. Etiam F. H. scribunt מִצְאָר adjicientes notam קרי. Consentit Mas. parva ms., quae adnotat: מִצְאָר מִצְאָי ק'. E contrario F. H. (etiam J.) insequentem vocem מִצְאָ scribunt sine scriptio-
 lectionisque discrimine. At textus editionum recte se habet. Innititur praeceptis Masorae ad 1 Sam. 1, 1. 1 Reg. 1, 1. *Ochla veochla* 127. 136.
- 9, 3 שְׁלֹחָה Aliter J: שְׁלֹחָה.
- 9, 4 מִי cum Munach, item v. 16 et similiter כִּי v. 11. Vide *Accentuationssystem* Cap. 20.
- 9, 6 וְאֶשְׂרֵי Schin raphatum, itaque imper. Kal sec. formam עֲזָבָה. H. adnotat לִיָּה רַפִּי. At Mal. 3, 12. וְאֶשְׂרֵי perf. Piel cum Schin dagessato. Illic adnotatur לִיָּה דַגֵּשׁ.
- 9, 7 יֹסֵר in F. H. veteribusque edd. cum Mehuppach penultima (sec. regulam אָהוּר נכסג) et cum Metheg productionem vocalis Zere tuente (הַעֲמִידָה). Alia exempla participiorum hoc modo pronunciandorum sunt קָרִיץ 10, 10. שָׁהָר 11, 27. אָהָב 12, 1. עִשָּׂק 14, 31. פָּטָר 17, 14. הוֹנֵן 19, 17. וְגִלְגֵּל 26, 27. Vide *Thorath emeth* p. 21 *Metheg-Setzung* §. 13. Pasek in aliquot edd. subsequens expungendum est.
- 9, 13 הַמִּיָּה sine Vav in codd. veteribusque edd. Vide ad 7, 11. Ibid. פְּתִיחָה cum Jod dagessato, vide *Michlol* 181.
- 9, 15 אֶרְחוּתָם Aleph cum Kamez correpto in E 1. 2. 3. F. H. J. Vide ad Joël 2, 7.
- 9, 17 מִים גְּנוּבִים his cum accentibus sec. testes optimos.
- 10, 3 וְהוּת רְשָׁעִים Hac in lectione consentiunt edd. Soncin. Brix. Compl. Ven. 1518. 1521. Athiae Jablonskii et pleraeque omnes. Eandem tuentur E 1. 2. 3. F. H. J. P. et prope omnes codd. Sic hunc locum adducunt Parchon et Kimchi in Lexicis sub הוּת et הוּת, neque aliter legerunt Proverbiorum interpretes et enarratores. Quamobrem lectio בְּגִדִים וְהוּת, quam Biblia rabb. Ven. 1525 ducibus paucis codd. (3 Kenn. 7 de Rossi) receperunt, nihil est nisi error librarii, cujus animo locus similis 11, 6 observabatur.
- Ibid. יְהִדָּה Neapol. sicut E 3. habet יְהִדָּה. Kimchi et in *Michlol* 41^b et in Libro radicum sub הִדָּה Segol prioris confirmat.
- 10, 4 רֵאשׁ cum Aleph quiescente, teste Masora, sicut et 2 Sam. 12, 1. 4.
- 10, 7 זָבַר Zajin cum Zere in E 2. F. H. J. P. Vide ad Ps. 30, 5.

- At si Masoram consulamus, praeferrī necesse est שפטי אָרֶץ textus recepti. Nam si Masora שפטי אָרֶץ pro genuina lectione sumeret, certo commemoraret hanc notionum conjunctionem tanquam semel tantummodo obviam in catalogo מלין דכל חד וחד ליה כוונה הלון (Mas. fin. p. 62). Jure igitur Brixiensis et Complutensis receperunt שפטי אָרֶץ. Assentiunt E 3. J. F. In cod. de Rossi 314 adnotatur: בהללי אָרֶץ. Accedit igitur testimonium codicis Hilleliani.
- 8, 21 וְאֶצְרְתֶיהֶם cum Tarcha et Munach in J. Sic recte Jablonski.
- 8, 22 קָנְנִי, Brixiensis uti E 1. 3. H. J. scribit קָנְנִי cum Nun pathachato; etiam Mose Punctator (*Darcho hanikkud* ed. Frensdorff p. 6) hanc scriptionem tueri videtur. At Kimchi in *Michlol* 30 Kamez postulat, vide de hac punctationis inconstantia Delitzschium ad Ps. 118, 5.
- 8, 23 מְעוֹלָם cum Tarcha ut in H.
- 8, 24 תְּהַמּוֹת Vide ad Ps. 71, 20.
- Ibid. נְכַבְּדֵיהִי Beth pathachatum in omnibus libris emendatis aequae ac Jes. 23, 8. 9., vide de hac forma dagessata *Michlol* 61^b. Brixiensis syllabae priori Gaja impertit: נְכַבְּדֵיהִי.
- 8, 27 בְּהֶקֶף Kuf raphatum in codd. veteribusque edd. Id ipsum confirmant testimoniis suis Moses Kimchi in comm. et David Kimchi in *Michlol* 147. Infinitivus hoc modo a substantivo (הֶקֶף, הֶקֶף) distinguitur. H. adnotat ב' רפין. Alterum est בְּהֶקֶף v. 29, quod plene scriptum est. Ibi H. notam illam repetit.
- 8, 28 עֵינֹת Ajin cum Chirek in Soncin. sicut in C 1. F. H. J. P. aliisque codd. accurate scriptis. Masora hanc scriptionem addita nota לִיה confirmat. Sic scribendum esse testificatur Kimchi quoque non solum in *Michlol* 191, sed etiam in Libro radicum sub עֵן, ubi sec. codicem meum legi oportet: רבסמין. עֵינֹת מים, בצר, בעוז עֵינֹת ההום, בחורק. In editionibus Libri radicum hoc בחורק praetermissum est, quod jam Norzius animadvertit.
- 8, 30 שֶׁשְׁשֵׁעִים H. adnotat ב' מלאין, scil. h. l. et Jer. 31, 20. Reliquis in locis hoc vocabulum defective scriptum.
- 8, 34 אֲשֶׁרִי Vide ad Ps. 1, 1.
- Ibid. מְזֻזָּת Mas. parva adscribit טימן (nota memorialis), hac voce commonefaciens regulae illius masoreticae (ad Ex. 12, 7): כל ואלה שמות ומשלי מזוזות כתוב.

- Sach. 7, 11. Neh. 9, 29. Ergo hoc Proverbiorum loco plene scribendum est. Hinc Masora ad Sach. 7. oportet emendari.
- 7, 12 בְּרַחֲבוֹת Sic codd. veteresque edd.
- 7, 13 הַעֲנֵה Sajin raphatum, ut testantur Abenezra in comm. ad Ps. 37, 2 atque Kimchi in *Michlol* 145 et Libro radicum sub עָנָה.
- 7, 18 בְּאֵהָבִים Aleph cum Chateph Kamez sec. punctuationem Ben-Ascheri. Ita Kimchi quoque sub אָהַב.
- 7, 20 הַפֶּסֶס Ven. 1525 praeuntibus aliquot codd. loco prioris Segol habet Zere: הַפֶּסֶס. At Kimchi in Libro radicum disertis verbis duplex Segol tuetur.
- 7, 22 הוֹלֵךְ cum Mehuppach et Mercha in Brix. Ven. 1518. 1521. 1525 aliisque libris bonae notae. Vide *Thorath emeth* p. 25.
- Ibid. וּכְעֶסֶס dupliciter segolatum, testibus Kimchio sub עֶסֶס et Simsone Punctatore in catalogo segolatorum.
- 7, 23 מַכְּפֵהדֵּם makkephandum cum codd. et Brixisiensi.
- 7, 24 לְאֹמְרֵי נִקְוֶה item makkephandum cum codd. Cf. הַלּוֹמֵד נִקְוֶה ad 4, 5.
- 7, 25 וְאֶל־תֵּת cum Vav copulativo in Brix. Neapol. Pisaurensi (1517), assentientibus E 2. 3. J. aliis. Etiam Chaldaeus Syrus omnesque antiqui enarratores וְאֶל ante oculos habuerunt. Cf. Norzi. In *Ochla veochla* 320 hic versus per errorem in ratione ducitur; substitui oportet Ps. 140, 9. Praeterea illic scribendum est כִּי־פִסּוּקִים; desunt enim Ps. 38, 22. 121, 3.
- 7, 25 בְּנִתְיֹבֹתֶיהָ omnino plene in codd. veteribusque edd.
- 7, 27 לְרֵדוֹת sine Vav in priore sicut 5, 5. Sic Neapol. Compl. et plerique codicum. Nonnisi semel Neh. 3, 15 haec vox omnino plene scripta est.
- 8, 2 מְרַמֵּים Vide ad Iob 31, 2.
- 8, 8 בְּצֶדֶק cum Dechi in E 1. 3. J.
- 8, 10 קָתַי מוֹסְרֵי his cum accentibus in codd. veteribusque edd.
- 8, 13 יִרְאֵת Vide *Dikduke hateamim* §. 27 extr.
- Ibid. תְּהַפְכוֹת וְפִי רָע Ita recte accentus collocat Jablonski. Vide ad Ps. 4, 7. Moses Kimchi in comm. Asla vocis וְפִי pro distinctivo habens magno in errore est.
- 8, 15 יִחַזְקֶנּוּ sine Vav in codd. veteribusque edd.
- 8, 16 שִׁפְטֵי אֶרֶץ Soncin. et Neapol. atque C 1. E 1. 2. H. P. exhibent שִׁפְטֵי צֶדֶק. Huic lectioni patrocinator Norzi, duce Lonsano; utique pervetus est, nam Syrus Chaldaeus Hieronymus atque etiam Graccus Venetus eam reddunt.

Etenim unum est de octo locis, ubi hoc vocabulum in textu caret litera Jod (יָיִךְ), vide Masoram ad I Sam. 3, 2. Norzi hanc Masoram negligentia praeteriit.

6, 14 פִּתְּהַפְכוֹת׃ cum Gaja literae primae in P., ubi adnotatur ׀ ה' בְּקֵלִים h. e. quinque cum Legarmeh et praecedente Gaja, vide de his quinque Ps. 87, 5.

Ibid. מִדְּיָנִים In textu deest Jod radice; Keri est מִדְּיָנִים. H. hoc מִדְּיָנִים (sicut 18, 18) in ipso textu habet sine scriptionis lectionisque varietate. In F. J. textus habet מִדְּיָנִים cum adscripto Keri מִדְּיָנִים. Cf. ad 25, 24.

6, 15 יבֹּזָה plene hoc uno Proverbiorum loco. In H. P. adnotatur: לִיָּה מִלָּא בִסְפָרָא. Cf. Norzi.

6, 17 קָמֶזֶט kamezatum. Vide Ps. 106, 38.

6, 19 פְּתוּחָה Post hunc versum J. adscribit פ' i. e. פְּתוּחָה.

6, 21 גִּרְגָרְתֶּךָ P. adnotat ב' הִסֵּר. Vide 1, 9.

6, 23 וְהִזְרָה Milra, ut par est, in E 1. 2. 3. F. (vide ad 3, 15).

Etiam index masoreticus vocum cum tono penultima effendarum hujus vocis Proverbiorum mentionem non facit (*Dikduke hateamim* §. 73).

6, 24 לְשׁוֹן, J. constructive לְשׁוֹן. At Masora tum edita tum ms. adnotat לְשׁוֹן קָמֶזֶט h. e. septies decies exstat לְשׁוֹן קָמֶזֶט.

6, 35 שִׁחַד Schin dagessatum in libris emendatis.

7, 4 וּמִדָּע, J. habet וּמִדָּע; at H. disertis verbis Kamez postulat: לִיָּה וּקְמִץ. In E 3. וּמִדָּע scriptum est, quod in margine substituto וּמִדָּע corrigitur.

7, 7 וְאַרְאָה, E 3. habet וְאַרְאָה cum nota ה' יִתִּיר, contra Masoram, quae non nisi unum sic scriptum Jos. 7, 21 agnoscit (Mas. fin. 22. *Ochla veochla* 112).

Ibid. בְּפִתְאִים cum Rebia in plerisque codd. et edd. Aliter Brix. Plantin. Elon. Manass. Hartmann., quae edd. omnes sicut E 1. ׀ בְּפִתְאִים scribunt, addito Asla legarmeh. Omnino falsa est scriptio ׀ בְּפִתְאִים (Rebia cum Pasek), quam Athias ex Ven. 1518 recepit.

7, 9 בְּנִשְׁפָּעֵרֶב Sic recte J. F.

7, 11 הַמִּיָּה In F. H. P. adnotatur: ב' הִסֵּר וְהָרַ מִלָּא h. e. ter obvium, bis defective (h. l. et 9, 13), semel plene (Jes. 22, 2). Idem adnotat h. l. Mas. magna typis expressa. At haec ipsa ad Jes. 22. non recte se habet.

Ibid. וְסִזְרָרָה cum Vav in Brix. Complut. itemque in H., ubi addita est nota ב' הִסֵּר h. e. ter obvium, bis defective, scil.

- 5, 2 לַשְׁמֹר sine Vav in Compl. Ven. 1518. 1521 omnibusque emendatis libris. Non refertur a Masora inter octo plene scribenda.
- 8, 4 מִרְהָ, In edd. libri Abenezrae grammatici *Zachoth* p. 31 hoc vocabulum Resch dagessatum continere perhibetur, at errore librariorum. Substitui oportet מִרְהָ נִפְשָׁר 14, 10, uti recte in *Zachoth* meo ms. (ai. 1505).
- 5, 6 נְעָי Milra, teste *Michlol* 111^b.
- 5, 9 וְשִׁנְתִּיהָ sine Vav cum Jod in edd. veteribus, quam scriptiōnem confirmant E 1. 2. 3. J. P. addita nota: לִיָּה וְכֹתִיב כֵּן.
- 5, 11 וְאִמְרָתָּ וְנִהְיָתָּ Milra utpote perf. consecutivum sicut v. 12 וְאִמְרָתָּ. Cf. חֲלוּפֵי נִקּוּד.
- 5, 13 בְּקוּלָּ, F. reponit לְקוּלָּ, quod exhibet Neapolitana. Reliquae edd. et plerique codd., in his H. J. P. E 1. 2. 3., scribunt בְּקוּלָּ, assentiente Masora (ad Ps. 58, 6), quae hunc locum non adnumerat septendecim locis, ubi verbum שְׁמוֹעַ cum לְקוּלָּ conjunctum est.
- Ibid. הַשִּׁיָּתִי, H. habet הַשִּׁיָּתִי.
- 5, 16 יִפְרֹצֵהוּ plene in codd. et edd. veteribus. In P. adjuncta est nota ב' מִלֵּאֵיִן (h. l. et Ps. 68, 2). Solummodo Ez. 46, 18 haec vox defective scripta est, apposita nota לִיָּה חֲסֵר.
- Ibid. בְּרִחֻזְכָּתָּ Sic scribendum, Masora adnotat לִיָּה כֹתִיב כֵּן.
- 5, 22 יִלְפָּדְנֶךָ Nun raphatum teste *Michlol* 40^b, uti et ipsa Masora postulat: לִיָּה וְחֲסֵר.
- 6, 1 שִׁפְיָה, Soncin. Brix. Neapol. Ven. 1518. 1528 cum aliquot codd. singularem כִּפְךָ offerunt. At Masora nonnisi unum כִּפְךָ Iob 40, 42 agnoscit, ubi adnotatur: לִיָּה חֲסֵר, itaque h. l. כִּפְיָה est masoretica scriptio.
- 6, 3 עֲשֵׂה זֹאת אִפְּוֹה׃ his cum accentibus in H. et Brixisiensi. Cf. חֲלוּפֵי נִקּוּד et *Thorath emeth* p. 30.
- Ibid. רִעִיָּה in fine versus, hoc solum in libro Proverbiorum per Jod scriptum praecipiente Masora: לִיָּה בְּסִפְרָא כֹתִיב יוֹד׃
- 6, 5 הַנִּצֵּל כִּצְבִי his cum accentibus in E 1., et jure quidem.
- 6, 6 לֵה׃ cum Munach in E 2. F. H. Brixisiensi, idque recte.
- 6, 11 רֵאשֶׁךְ cum Aleph post Resch, contra 24, 34 רֵישֶׁךְ cum Jod, teste Masora.
- 6, 13 קָרַץ sine Vav in J. P. veteribusque edd. sicut 10, 10. 16, 30. Masora nullum discrimen facit.
- Ibid. בְּעִינֵי בְּעִינֵי Sic Chethib cum Keri בְּעִינֵי. P. adnotat חֲסֵר ה'.

- 3, 21 **הַשִּׁיחַ** sine Vav in codd. veteribusque edd. Vocabulum hujus loci non pertinet ad septem teste Masora plene scribenda.
- 3, 27 **אֶל־תִּמְנַע טוֹב** Munach Dechi. Sic E 1. 2. 3. H.
- 3, 28 **לְרַעֲיָהּ** Chethib post Ajin habet Jod otiosum in plerisque edd., assentientibus E 1. 2. 3. J. P.
- 3, 34 **אִם־לְלִצִּים הָיָא־** his cum accentibus in Bibl. magnis, approbantibus F. H. J. P. Sed reperitur haec quoque accentuatio: **אִם־לְלִצִּים תָּיָא**.
- 4, 3 **לְפָנַי**, Nonnullae edd. falso **לְפָנַי** tanquam קרי adscribunt. Lectio hujus vocabuli non discrepat a scriptione; Masora, ut errorem praecaveat, diserte ait, hoc לפני esse unum de duobus, לפני ב' סבירין לבני וקריין; לפני אפרים ובנימן ומנשה (Ps. 80, 3), רך ויחיד לפני, וסמוך, לפני אפרים ובנימן ומנשה (Ps. 80, 3), רך ויחיד לפני. E 2. adnotat: כצ"ל כתיב וקרי; C 2: ב' דמטעין; בהיק, לפני אפרים, ודין לפני consentiunt.
- 4, 4 **וְתִמְנָה־** Posterior syllaba habet Kamez correptum, priori Gaja appositum convenienter lectioni a Ben-Aschero praeceptae, vide *Michlol* 21. *Thorath emeth* 16. *Metheg-Setzung* §. 28. Ibid. **וְהִיָּה** cum Jod segolato sicut 7, 2 in E 2. 3. H. J., attestante Kimchio in *Michlol* 125. Zere imperativi utroque loco in Segol pausale transiit. Simile est **וְרַחֵם** Deut. 32, 11.
- 4, 5 **אֶל־תִּשְׁפָּח וְאֶל־תִּתַּט** his cum accentibus, ut par est, in E 2.
- 4, 8 **וַיִּצְדַּק** Milel cum Zere mediae. Similiter **וַיִּצְדַּק** (Deut. 32, 7). Vide *Michlol* 66^b.
- 4, 11 **הִלִּיתָהּ** sine Vav, ceteroqui plene. Sic edd. veteres et E 3. Cf. Norzi.
- 4, 16 **וַיִּשְׁנֶה** Jod methegatum, utpote a verbo ישן (*Michlol* 108).
- 4, 19 **פֶּאֶפְלָה** Caph pathachatum in Neapol. Compl. Ven. 1518. 1521 cum E 1. 2. 3. F. H. J., attestante *Michlol* 45.
- 4, 20 **הָטָה** cum Munach sicut 5, 1.
- 4, 21 **וַיִּלְוֶה**, Aliquot edd. uti E 1. exhibent **וַיִּלְוֶה**. At Parchon et Kimchi (in Libro radicum) vocem dagessandam esse testantur.
- 4, 24 **עָקְשָׁתָהּ** Koph dagessatum sicut 6, 12 (*Michlol* 181).
- 4, 25 **וַיִּשְׁרַר** absque Jod mediae auctore Masora.
- 4, 26 **רַגְלֶיךָ** sine Jod plurali, itaque singularis, quemadmodum praecipiente Masora ubique in Hagiographis praeter Ps. 110, 1.

- 2, 12 לְהַצִּיֵּךְ cum Metheg (non Munach) mediae syllabae in H. J. uti etiam v. 16. Cf. *Thorath emeth* p. 20.
- 2, 13 הֶעֱזָבִים Sic recte J. Est unum de tribus illis vocabulis, quorum Metheg contra regulam non mutatur in Munach, immo hoc syllabae tonicae, ad quam Dechi vi sua pertinet, adjicitur (*Thorath emeth* p. 20). He pathachatur sicut v. 17 הֶעֱזַבְתָּ, teste *Michlol* 53^b. Vide ad Iob 30, 3.
- 2, 15 במֵעַגְלָתָם sine Vav plurali in J. sicut Jes. 59, 8. Masora nullum scriptionis discrimen agnoscit.
- 2, 21 כִּי־יִשְׂרָאֵל, E 1. 2 et J. Dechi accentum hocce modo collocant: כִּי־יִשְׂרָאֵל.
- 3, 3 גִּרְגֵרֹתֶיךָ cum Vav et sine Jod; at in v. 22 גִּרְגֵרֹתֶיךָ sine Vav et cum Jod scribendum, praecipiente Masora.
- 3, 4 וּמִצָּאֵהוּ וְשִׁכְלוֹ Dechi Munach. Sic bene E 3. Brixienensis Ven. 1518. 1521.
- 3, 6 אֶרְהֶתִּיךְ, Aliquot codd., quibuscum Brixienensis Ven. 1518. 1521 consentiunt, אֶרְהֶתִּיךְ exhibent. At Cholem codicis J. recte se habere auctor est Kimchi, cf. ad Ps. 25, 4.
- 3, 12 אֵת quamquam non makkephatum apud Mercha segolatur aequae ac Ps. 47, 5. 60, 2; cf. *Dikduke hateamim* §. 42. et *Accentuationssystem* III. §. 3 not.
- 3, 15 יִקְרָה cum accentu in penultimam regresso (נִסְגַּ אַחֲרָיִם), idque teste Masora (*Dikduke hateamim* §. 73) contra regulam, nam substantiva et adjectiva in הָ־ exeuntia tonum ultimae retinent, e. c. יִשָּׂה הִיא (Gen. 12, 14) עוֹלָה הִיא (Lev. 1, 13) קִינָה הִיא (Ez. 32, 16) בְּרִשָּׁה סִלְהָ (Ps. 89, 46).
- 3, 16 בְּשִׂמְאוֹלָה Mas. parva edita hanc praebet notam: ג' הָהָ חֲסֵר; in P. Mas. parva ita se habet: לִיָּהּ וּמִלָּא et Mas. magna: שִׂמְאוֹלָה בְּשִׂמְאוֹלָה ג' ב' מִלָּא וְהָרָה חֲסֵר וּסְמֵן, וּשְׁנַיִם זִיתִים עָלֶיהָ, וְאֶתְנָן וְאֶמַר אֵלָיו, אֶרֶךְ יָמַיִם. i. e. haec vocabuli forma (cum suffixo fem.) ter exstat, bis cum Vav otioso (Sach. 4, 11 et h. 1.), semel sine Vav (Sach. 4, 3).
- 3, 17 נְתִיב־תִּיהָ cum Tarcha et Munach praeeunte J. Vav plurale abest in codd. veteribusque edd. Solummodo Hos. 2, 8. haec vox dupliciter plene scribenda. Sic ibi eam exhibet H. et Masora adnotat לִיָּהּ מִלָּא.
- 3, 18 עֵיֶן contra H. qui עֵיֶן cum Mehuppach exhibet.
- 3, 19 בְּחֻכְמָהּ יִסְדֵּי his cum accentibus in H. J. P. Ven. 1525 Norz. Alii: בְּחֻכְמָהּ יִסְדֵּי.

Darche hanikkud de illis tribus Milel anomalis haecce habet: אך בג' תיבות במקרא מצאתי שיברח בהם הנגון מן התנועה העליונה עד התנועה השלישית והם פֿוֹקֶז מים, כל-פֿוֹקֶז בצע, מִקֶּז בר יקבחו לאם.

- 1, 21 שְׁעָרִים cum Athnach in E 1. 2. 3. Ven. 1518. 1521 aliisque veteribus edd. Biblia rabbinica 1525 atque edd. ad ea sese applicantes exhibent בפתחי שְׁעָרִים. Sic Brixiensis quoque et J.
- Ibid. תִּמְרָה Mem cum Zere pausali. Masora adnotat 'ה h. e. bis cum Zere (hic et 1 Reg. 5, 20). Idem testantur Abenezra in *Zachoth* 51 et Kimchi in *Michlol* 94^b.
- 1, 23 תְּשׁוּבוּ plene cum Vav radicali in edd. veteribus, Norziana et F. H. J. P. Masora docet hoc verbum ubique in Hagiographis plene scribendum esse, excepto uno loco Iob 17, 10.
- 1, 27 פְּסוּפָה Caph cum Scheba, contra Jes. 5, 28 cum Pathach articuli פְּסוּפָה (Mas. fin. p. 38. *Ochla veochla* No. 11), quamobrem Mas. parva ad utrumque adnotat ליה.
- 1, 28 יִשְׁהַרְוֵנִי. Ad eandem vocem Hos. 5, 15 Masora tum ms. tum edita adnotat: ב' הר גילא, itaque hoc Proverbiorum loco non per Kibbuz, sed per Schurek scribi oportet. Assentit F. qui adscribit ליה h. e. solo hoc loco plene.
- 1, 30 נִנְאֲצִי E 3. et J. habent נִנְאֲצִי, sed falso, namque Masora ליה adnotans postulat Kal, quod Kimchi quoque in Libro radicum testimonio suo confirmat.
- 1, 31 וּמִפְּעֵצֵי תֵיחֶם cum Munach syllabae quae tonum primum habet et Tarcha antepenultima sec. regulam, vide *Thorath emeth* p. 11. *Metheg-Setzung* §. 18 (in Merxii *Archiv* I. p. 67).
- 1, 33 וּשְׁאֲנָן Nun pathachatum auctore Masora (ad Jer. 30, 10), vide *Michlol* 183.
- 2, 3 אֵם H. adscribit הוּא כן הוּא h. e. sic recte, quia facile potest fieri ut אֵם pronunciandum esse putes. Ita scribit E 1. Cf. quae commentarii Norzii et Delitzschii ad h. l. disserunt.
- 2, 7 לְיִשְׁרָיִם cum Dechi. Nonnullae edd. insuper postremae Munach adjiciunt, nempe falso.
- 2, 8 וְדָרָךְ cum Tarcha consensu codicum.
- 2, 11 תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ תְּבַרְכֶנָּה תִּנְצֵרְכָה his cum accentibus in Ven. 1525 et Norziana, adstipulantibus C 1. 2. J. P. Cf. *Accentuationssystem* (in Delitzschii Comm. in Psalmos t. II. 1860) XVIII. §. 3.

Appendices criticae et masoreticae.

I.

Lectionum receptorum argumenta et rationes.

[C. 1. 2. = Cod. Curtisianus primus, secundus. E. 1. 2. 3. = Erfurtensis prim. secund. tert. F. = Francofurtensis ai. 1294. H. = Heidenheimianus. J. = Jamanensis. P. = Petropolitanus ai. 1010.]

- 1, 2 לְדַעַת cum Dechi secundum F. J.
- 1, 3 וּמִשְׁרִים sine Jod radicis; at 2, 9. 1 Chron. 29, 17 dupliciter plene, teste Masora.
- 1, 4 לַפְתָּאִים cum Chirek sub Jod mobili, ita ut Aleph quiescat in praecedente Kamez, aequae ac עִפְאִים Ps. 104, 12 (vide ad h. l.). In v. 22 et 32 deest hoc Aleph quiescens.
- 1, 9 הֵן cum Schalscheleth eoque conjunctivo. In H. et Mas. parva ms. notatur: ה' שלשלין דלא פסקין, item ad 6, 27. Vide *Thorath emeth* p. 36 et *Elementa accentuationis metricae* in editione nostra Psalmorum (1880) p. XII.
- Ibid. לַגְּרִיִּתֶךָ dupliciter defective pariter ac 6, 21. Masora notat ב' חסר דחסר. Cf. ad 3, 3.
- 1, 14 גִּוְרִלָּה cum Munach syllabae methegandae ad fidem codicum.
- 1, 17 מִזְרָה sine Vav in Complutensi et Norziana, adstipulantibus C 1. 2. E 1. 2. 3. F. H. J. P. Quod adnotatur ליה וחסר, exhibet Mas. quoque parva ms.
- 1, 19 פִּצְעֵ cum Munach prioris syllabae; tonus enim propter sequens Milel retrocessit, at ne Zere alterius syllabae perperam corripiatur, additum est Metheg tanquam הַעֲמִידָה. E 1. et Mas. parva ms. adnotant ליה מלעיל. Etiam catalogus vocabulorum semel cum tono penultima pronuntiandorum (*Dikduke hateamim* §. 73) hoc vocabulum una cum מִלִּנֵּי 11, 26 et בִּזְקָע Jes. 63, 12 enumerat. Quod accentus horum trium vocum recedit, quamquam inter ipsas et sequentes Pathach intercedit, citra regulam fit; non recedit in בִּזְקָע בִּזְקָע Jer. 6, 13. בִּזְקָע בִּזְקָע Jes. 37, 10 aliis (cf. Delitzschium ad Jes. 63, 12). Jekuthiel in

- 26 פִּיָּהּ פִּתְחָהּ בְּחִכְמָהּ וְתוֹרַת-חֵסֶד עַל-לְשׁוֹנָהּ:
 27 צוֹפְיָהּ תֵּיִלְכּוֹת פִּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל:
 28 קָמוּ בְּנֵיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ לְעֵלְיָהּ וַיִּתְּלָלָהּ:
 29 רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיִל וְאַתְּ עֲלוֹת עַל-פְּלָנָהּ:
 לֹא לִשְׁקֵר הֵחֵן וְהַבֵּל תִּזְכֵּי אִשָּׁה וַיִּרְאֲתֵיהֶן הִיא תִתְחַלֵּל:
 31 תִּנּוּ-לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיִּתְּלָלֶיהָ בְּשַׁעְרֵים מִעֲשִׂוֹתָהּ:

v. 27. הַלִּיכּוֹת קָרוּ.

חוק

סכום פסיקו ספר משלו השע מאות וחמשה עשר, וסמן יה"ק, והצין לפני שבר
 גאון (16, 18). וסדריו שמנה, וסמן א"ז. ובסקתורו שמנה, וסמן את"ב.
 ובתיביו וקריוו שבעים, וסמן כ"ו כ"ו.

29 שְׁלֹשֶׁת הַמֶּתָה מִיִּטְיָבִי צָעֵד וְאֶרְבַּעַת מִיִּטְבִּי לְכַתִּי:
 ל 31 לְיֵשׁ גִּבּוֹר בְּבִתָּמָה וְלֹא-יָשׁוּב מִסְּפִי-כָּל: זְרִזֹר מִתְּנִים
 32 אוֹ-תֵישׁ וּמֶלֶךְ אֶלְקוּם עִמּוֹ: אִם-נִבְלַת בְּהַתְנַשָּׂא וְאִם-
 33 זַמּוֹת יָד לְפָה: פִּי מִיץ חֶלֶב יִזְצִיא חֲמָאָה וּמִיץ-אֵף יִזְצִיא
 דָּם וּמִיץ אֲפִים יִזְצִיא רִיב:

לא 31

א 2 דְּבָרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר-יִסְתַּחֲפוּ אִמּוֹ: מֵה-
 3 בָּרִי וּמֵה-בַר-בְּטָנִי וּמֵה-בַר-נְדָרָי: אֵל-תִּתֵּן לְנַשִּׁים
 4 חֵילָה וְדַרְכֵיהֶן לְמַחֲוֹת מַלְכִין: אֵל לְמַלְכִים וּלְמוֹאֵל אֵל
 ה לְמַלְכִים שְׁתוּ-יָיִן וּלְרוֹזְזִים אִף שִׁכָּר: פֶּן-יִשְׁתַּח וְיִשְׁכַּח
 6 מִחֶסֶק וְיִשְׁפֹּה דִין כָּל-בְּנֵי-עָנִי: תִּנּוּ-שִׁכָּר לְאוֹבֵד וַיִּזֶן
 7 לְמַרִי נָשׂוּ: יִשְׁתַּח וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וְעַמְלּוֹ לֹא יִזְכַּר-עוֹד:
 8 פִּתַח-פִּיָּה לְאֵלִים אֵל-דִּין כָּל-בְּנֵי הַחַוּוֹף: פִּתַח-פִּיָּה
 9 שִׁפְט־צַדִּיק וְדִין עָנִי וְאֶבְיוֹן:

י אִשֶּׁת חוֹל מִי וּמִצָּא וְרַחֵק מִסְּפִינִים מִכֶּהָ:
 11 בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ וְשָׁלָל לֹא יַחֲסֹר:
 12 גִּמְלַתְהוּ טוֹב וְלֹא-רַע כֹּל יְמֵי חַיֵּיהָ:
 13 הַרְשָׂה צָמֵר וּפְשָׁתִים וַתַּעַשׂ בְּחֶסֶךְ פִּסְיָה:
 14 הִיָּתָה פְּאֻנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחֵק תָּבִיא לַחֲמָה:
 טו וַתִּקַּם וּבַעוֹד לִלְהָה וַתִּתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ וְחֵק לְנַעֲרֹתֶיהָ:
 16 זַמְמָה שְׂדֵה וַתִּקְחֶהּ מִפָּרִי כַפִּיָּה נִטְעָ פָּרִם:
 17 חֲגֵרָה בַּעֲזוֹ מִתְּנִיָּה וַתֵּאֱמֵץ זְרוּעֹתֶיהָ:
 18 טַעֲמָה כִּי-טוֹב סִחָרָה לֹא-יִכָּבֵד בְּלִוְלָה נָהָה:
 19 יָדֶיהָ שְׁלַחָה בְּפִישׁוֹר וְכַפִּיָּה תִמְכּוּ פִלָּה:
 כ כַּפָּה פִּרְשָׂה לְעֵנִי וַיִּדְוֶיהָ שְׁלַחָה לְאֶבְיוֹן:
 21 לֹא-תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְבַשׁ שָׁנִים:
 22 מִרְבֵּקִים עֲשִׂתָהּ-לָהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁתָה:
 23 נוֹדַע בַּשְּׁעָרִים בַּעֲלָהּ פִּשְׁבָּתוֹ עִם-זִקְנֵי-אָרֶץ:
 24 סָדִין עֲשִׂתָהּ וַתִּמְכַּר וַחֲגוֹר נָתַנָּה לְכַנְעֵנִי:
 כה עֵז וַהֲדָר לְבוּשָׁתָה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אֶתְרוֹן:

v. 4. אִי קָרִי. v. 16. נִטְעָה קָרִי. v. 18. בְּלִיָּה קָרִי.

3 וְלֹא-לְמַדְתִּי הַכֶּמֶה וְדַעַת קְדוֹשִׁים אָדַע: מִי עָלָה-שָׁמַיִם 4
 וַיֵּלֶד מִי אֶסְתֵּרוֹת 5 בְּהַפְּנֹי מִי צָרַר-מַיִם 6 בְּשִׁמְלָה מִי
 הַקִּים כָּל-אֶסְטִי-אֶרֶץ מִהַ-שָּׁמוֹ וּמִהַ-שָּׁם-לָנוּ כִּי תִדַע: כָּל-ה
 אִמְרַת אֱלֹהִים צְרוּפָה מִלֵּגָן הִיא לְהוֹסִים כּוֹ: אֶל-תּוֹסֵף עַל-
 6 דְּבָרָיו שֶׁן-יִוְכִיחַ בְּתָ וְנִכְזָבְתָ:
 7 שְׁתִּים שָׁאֲלֵתִי מֵאֲתָךְ אֶל-תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטָרִם אִמּוֹת: 7
 שָׂא 8 וְדַבְרֵי-בְּזָב תִּרְחַק מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֶשֶׂר אֶל-תִּתְּפֹן-לִי תִטְרוּפְנִי
 8 לְהֵם הַקִּי: פֶּן-אֲשַׁבַּע 9 וְכַח-שִׁתִּי וְאִמְרַתִּי מִי יִהְיֶה וּפֶן-אִיֶּרֶשׁ
 וְגִנְבְּתִי וְתִפְשֵׁתִי שָׁם אֱלֹהִי:
 11 אֶל-תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל-אֲדֹנָי פֶּן-יִקְלָלְךָ וְאֲשַׁמְתָּ: דֹּר 11
 אָבִיו וְקָלַל וְאֶת-אֲמֹו לֹא יִבְרָךְ: דֹּר טָהוֹר בְּעֵינָיו 12
 וּמִצָּאָתוֹ לֹא רַחֵן: דֹּר מִהֲרָמוֹ עֵינָיו וְעַפְעָפָיו וּנְשָׂאוֹ: 13
 14 דֹּר 14 הַרְבּוֹת שְׁנָיו וּמֵאֲכָלוֹת מִתְּלַעְתְּיוֹ לֵאכֹל עֲנָיִם
 מֵאֶרֶץ וְאִבּוֹנִים מֵאָדָם:
 15 לְעֹלֹקָה 15 שְׁתִּי בְנוֹת הַיָּם 15 רֵב שְׁלֹשׁ הֶפֶה לֹא תִשְׁבַּעְנָה 15
 אֶרְפֵּעַ לֹא אִמְרוּ הַיּוֹן: שְׂאוֹל וְעֶזְרֵ רַחֵם אֶרֶץ לֹא-שִׁבְעָה מַיִם 16
 17 וְאִשׁ לֹא אִמְרַה הַיּוֹן: שִׁין 17 תִּלְשֵׁג לֶאֱב וְתִבְזוּ לִיִּקְהַת־אֵם
 יִקְרוּהָ עֲרֵבִי-גָחַל וְיֵאכְלֶיהָ בְּנֵי-נֶשֶׁר:
 18 שְׁלֹשָׁה הַמָּה נִפְלְאוּ מִמֶּנִּי וְאֶרְפֵּעַ לֹא יִדְעֵתִים: דֶּרֶךְ 18
 19 הַלְשָׁר 19 בְּשָׁמַיִם דֶּרֶךְ נְחֹשׁ עַל־צֹוֹר דֶּרֶךְ-אֲנִיָּה בְּלִבֵּי-יָם
 וְדֶרֶךְ-עֶבֶר בְּשִׁמְלָה: פֶּן 19 דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִנְאֻפֶּת אֲכָלָה וּמִחֲתָה 19
 פִּיהָ וְאִמְרַה לֹא-פִעֲלֵתִי אֲוֹן:
 21 תַּחַת שְׁלוֹשׁ הַגֹּזֶה אֶרֶץ וְתַחַת אֶרְפֵּעַ לֹא-תִוְכַל שְׂאֵת: 21
 22 תַּחַת עֶבֶד כִּי וּמִלֹּוֹה וְנָבַל כִּי וּשְׁבַע-לְהֵם: תַּחַת שְׁנוּאָה כִּי 22
 23 תִּבְעַל וְשִׁפְחָה כִּי-תִירֶשׁ גְּבֻרָתָה:
 24 אֶרְפֵּעָה הֵם קִטְפֵי-אֶרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים מִהַ-כָּמִים: הַנְּמָלִים 24
 26 עִם לֹא-עָזוּ וַיִּכְיֵנוּ בְּמִוֶץ לְחָמִם: שְׁשָׁנִים עִם לֹא-עָצוּם וַיִּשְׁימוּ
 27 בְּסֹלֶעַ פִּיתָם: מִלְּךָ אִין לְאֶרְפָּה וַיִּצֵא הַצֶּץ כָּלוֹ: שְׁמָמִית 27
 28 בְּיָדִים תִּתְּפֹשׁ וְהִיא בְּהִיבְלֵי מִלְּךָ:

v. 9. פתח באתנה. v. 10. אדניו קרוי. v. 14. סגול באתנה.

v. 15. ב' זעירא. v. 16. פתח באתנה. v. 17. פתח באתנה.

v. 18. וארבעה קרוי. v. 21. סגול באתנה.

27 הוא ימלט: נותן לרש אין מחסור ומעלים עיניו רב-
28 מארות: בקום רשעים ופתר אדם ובאבדום ורבו צדיקים:

כט 29

א איש תזכחות מקשה-ערה פתע ישבר ואין מרפא:
2 ברבות צדיקים ישמח העם ובמשל רשע לאנח עם:
3 איש-אהב חכמה ישמח אביו ורעה זונות ואבד-הון:
4 מלה במשפט יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה:
ה גבר מחליק על-רעהו רשת פורש על-פעמיו: בפשע
6 איש רע מוקש וצדיק ירון ושמח: ידע צדיק דין דלים
7 רשע לא-יבין דעת: אנשי לצון יפיהו קריה וחקמים
8 ישיבו אף: איש-הכם נשפט את-איש אויל ורגז ושאק
9 ואון נחת: אנשי דמים ישנאו-תם וישרים יבקשו
10 נפשו: כל-רוחו ווציא כסיל וחקם באחור ישכנה:
11 משל מקשוב על-דבר-שקר כל-משרתיו רשעים: רש
12 ואיש תככים נפגשו מאיר עיני שניהם יהוה: מלה
13 טו שופט באמת דלים פסאו לעד ופון: שבת ותזכחת
14 יתן חכמה ונער משלח מביש אמו: ברבות רשעים
15 ירבה-פשע וצדיקים במשלתם יראו: נסר בנה ויניחה
16 ויתן מעדנים לנפשה:

17 באין חזון ופרע עם ושמר תורה אשקהו: בדברים
18 לא-יוסר עבד פי-יבין ואון מענה: חזית איש אץ
19 בדבריו תקנה לכסיל ממנו: מפנק מפער עבדו ואחריהו
20 יהיה מנון: איש אף יגרה מדון ובעל חמה רב-פשע:
21 פאות אדם תשפילנו ושל-רוח יתמה פבוד: חולק
22 עם-גנב שונא נפשו אלה ישמע ולא יגיד: הרדת אדם
23 יתן מוקש ובוטה ביהוה ישגב: רבים מבקשים פני-
24 מושל ומיהוה משפט-איש: תועבת צדיקים איש עול
25 ותועבת רשע ושר-הרה:

ל 30

א דברי ו אגור בנינה המשא נאם הגבר לאתיואל
2 לאתיואל ואכל: פי בער אנכי מאיש ולא-בינת אדם לי:

מַעֲלִיו אֵינְלֵתוּ: יָדַע תָּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לְפָנֶיךָ לְעֹדְרִים: פִּי
 לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן וְאִם-נִזְר לְדוֹר וְדוֹר: גְּלֶה חֲצִיר וְנִרְאֶה-דֶּשֶׁא כֹחַ
 וְנִאֲסָפוּ עֲשָׂבוֹת הָרִים: כְּבָשִׂים לְלִבְיִשָׁה וּמְחִיר שְׂדֵה עֲתוּדִים: 26
 וְדִי וְתֵלֵב עֲזִים לְלַחֲמָה לְלֶחֶם בֵּיתֶךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ: 27

28 כח

נָסוּ וְאִין-רִחַף רָשַׁע וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר וּבִטָּח: כִּפְשָׁע 2
 אֶרֶץ רַבִּים שָׂרִיָּה וּבְאָדָם מִבֵּין יוֹדַע פֶּן יֵאָרֶיךָ: גָּבַר רָשָׁ 3
 וְעִשְׂק דַּלִּים מֵטָר טָהוֹף וְאִין לָחֶם: עֲזָבִי תוֹרַת וְהִלְלִי 4
 רָשַׁע וְשִׁמְרֵי תוֹרָה וְתִגְדּוּ בָם: אֲנִישֵׁי-רַע לֹא-יִבְיִנוּ מִשְׁפָּטָה
 וּמִבְקָשֵׁי יְהוָה וְיִבְיִנוּ כֹל:
 טוֹב רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֲקָשׁ דְּרָכִים וְהוּא עָשִׂיר: 6
 נוֹצֵר תוֹרַת בֵּן מִבֵּין וְרַעֲיָה זֹלָלִים וּכְלִים אָבִיו: מִרְבֵּה 7
 הוֹנֵו בְּנִשְׁוָה וּבְתַרְבִּיּוֹת לְהוֹנֵן דַּלִּים וּקְבָצָפוּ: מִסִּיר 9
 אֲזָנוּ מִשְׁמַע תוֹרַת גַּם-תִּפְסְלוּהָ תוֹעֵבָה: מִשְׁנֵה יִשְׂרָיִם וְי
 בְּדַרְךָ רָע בְּשִׁחֻתוֹ הוּא-יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחֻלוּ-טוֹב:
 חָכָם בְּעִינָיו אִישׁ עָשִׂיר וְדָל מִבֵּין יִחַקְרֶנּוּ: בְּעֶלְוֶן 11
 צַדִּיקִים רַבָּה תִפְאַרֶת וּבָקוּם רְשָׁעִים וְחָפֵשׁ אָדָם: מְכַסֶּה 13
 פֶּשַׁעַי לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעֹזֵב יִרְחָם: אֲשַׁרֵּי אָדָם 14
 מִשְׁחַד תַּמִּיד וּמִקְשָׁה לָבוּ יִפּוֹל בְּרַעֲיָה: אֲרִי-נָהֵם וְדָב טו
 שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשַׁע עַל עַם-דָּל:
 נָגִיד חֶסֶר תְּבוּנוֹת וְרַב מֵעֲשָׂקוֹת שֵׁנָאֵי כִבֵּעַ וְאֲרִיָּה 16
 יָמִים: אָדָם עֲשֵׂק בְּדָם-נִפְשׁ עַד-בּוֹר יָנוּס אֶל-יִתְמָכוֹ- 17
 כּוֹ: הוֹלֵךְ הַיָּמִים יוֹשֵׁעַ וְנִעְקָשׁ דְּרָכִים יִפּוֹל פְּאַתָּה: עֶבֶד 18
 אֲדָמָתוֹ יִשְׁפַע-לָחֶם וּמִרְחַף רִיקִים יִשְׁפַע-רִישׁ: אִישׁ כ
 אֲמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאֶץ לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנְקָה: הַפְּר־פָּנִים 21
 לֹא-טוֹב וְעַל-פֶּת-לָחֶם יִפְשַׁע-גָּבַר: נִבְהַל לְהוֹן אִישׁ רַע 22
 עֵין וְלֹא-יִדַע כִּי חֶסֶר וּבְאֵנּוּ: מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי הוֹן 23
 יִמְצָא מִמֶּחְלִיק לְשׁוֹן: גּוֹזֵל וְאָבִיו וְאִמּוֹ וְאִמֵּר אִין פֶּשַׁע 24
 חָבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁחִית: רַחֵב-נִפְשׁ יִגְרַת מִדּוֹן וּבִטָּח כֹּחַ
 עַל-יְהוָה יִדְשֹׁן: בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא כְּסִיל וְהוֹלֵךְ כְּחִמָּה 26

כ רעהו ואמר הלא-משחק אני: פאפס עצים תכבה-אש ובאין
 21 נרצן ושתק מדון: פתם לגחלים ועצים לאש ואיש מדונים
 22 לחרחר-ריב: דברו נרצן פמתלתימים והם ירדו חדרו-
 23 בטן: פסס סיגים מצפה על-חרש שפתים דלקים ולב רע:
 24 כה בשפתו ינכר שונא ובקרבו ישיית מרמה: פייחנן קולו אל-
 26 תאמן-בו פי שבע תועבות בלבו: תפסה שנאה במשאון
 27 תגלה רעתו בקהל: פרה שחת ביה ופול וגלל אבן אליו
 28 תשוב: לשון-שקר ישנא דפו ופה-חלק יעשה מדה:

כו 27

א אל-תתהלל ביום מחר פי לא-תדע מה יגד יום:
 2 יתהללך זר ולא-פיה נכרוי ואל-שפתיה: פכד אבן ונטל
 3 תחול וכעס אויל פכד משניהם: אכזריות חמה ושטף
 4 אף ומי יעמד לפני קנאה: טובה תוכחת מגלה מאהבה
 6 מסתרת: נאמנים פצעי אהב ונעפרות נשיקות שונא:
 7 נפש שבעה תבוס נפת ונפש רעבה פל-מר מתוק:
 8 פצפור נודדת מן-קנה פן איש נודד ממקומו: שמן
 9 י וקטרת ישמח-לב ומתק רעהו מעצת-נפש: רעה ורעה
 אביה אל-תעזב ובית אחיה אל-תבוא ביום אידה טוב
 11 שכן קרוב מאח רחוק: חכם בני ושמח לפי ואשיבה
 12 חרפי דבר: ערום ראה רעה נסתר פתאים עברו נענשו:
 13 קח-פגדו פוי-ערב זר ובעד נכריה תבלהו: מברה רעהו
 14 שו בקול גדול בפקר השפים קללה תחשב לו: גלף טורד
 16 ביום סגריר ואשת מדונים נשתנה: צפניה צפן רוח
 17 ושמן ימינו יקרא: פרזל פברזל יחד ואיש יחד פני-
 18 רעהו: נצר תאנה יאכל פריה ושמר אדניו וכבד: פמים
 19 כ הפנים לפנים פן לב האדם לאדם: שאול ואבהה לא
 תשבענה ועיני האדם לא תשבענה:
 21 מצרף לפסס וכור לזהב ואיש לפי מהלכו: אם-
 22 תכילוש אתה-אויל במכתש בתוך הרפות בעלי לא-תסור

v. 21. מדונים קרי. v. 24. בשפתו קרי. v. 10. יתיר ה.

v. 15. מדונים קרי. v. 20. ואבדו קרי.

בַּמִּתְתָּ—שָׁקַר: בְּאֶרֶךְ אַפַּיִם יִפְתָּה קֶצֶץ וְלָשׁוֹן רַפְּהָ טו
 16 תִּשְׁכַּר-גָּרָם: דָּבַשׁ מִצְאָתָא אֲכַל וְדַיָּהּ פֶּן-יִתְשַׁבְּעֵנוּ וְהִקְאִתּוּ: 16
 17 הִקָּר רַגְלָהּ מִבֵּית רַעְיָה פֶּן-יִשְׁבַּעְנָה וְשִׁנְאָהּ: מִפִּיָּךְ וְחָרֵב 17
 18 וְחָץ שָׁנוֹן אִישׁ-עֵנָה בְרַעְיָהוּ עַד שָׁקַר: שֵׁן רַעְיָה וְרַגְלָ 18
 19 מוֹעֵדֶת מִבֵּטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָהּ: מַעֲדָה—בְּגֵד וּ בְּיוֹם כ 19
 20 קָרָה הוֹמֵץ עַל-נֶתֶר וְיִשָּׁר פְּשׁוּיִם עַל לִב-רָע: אִם-רָעֵב כ 20
 21 שִׁנְאָהּ הֵאֲכִלָּהּ לֶחֶם וְאִם-צָמָא תִשְׁקָהּ מַיִם: פִּי גִּהְלִים 21
 22 אֲתָה חֲתָה עַל-רֹאשׁוֹ וַיִּהְיֶה וְשִׁלְמָהּ: רֹחַ צָפוֹן תִּתְחַלֵּל 22
 23 גִּשְׁם וּפְּנִים נֹזְעִמִים לָשׁוֹן סֹתֵר: טוֹב שִׁבְתָּ עַל-פִּנְתֵי-גֶגֶג 23
 24 מֵאֲשֶׁת מְדוֹנָיִם וּבֵית הַקָּבֵר:

מַיִם קָרִים עַל-נֶפֶשׁ עֵינֶיךָ וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ כח
 25 מִדְּהָק: מִעֵיִן נִרְפָּשׁ וּמִקּוֹר מִשְׁחַת צְדִיק מַט לַפְּנֵי- 25
 26 רָשָׁע: אֲכַל דָּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא-טוֹב וְהִקָּר כְּבֹדֶם כְּבוֹד: 26
 27 עֵיר פְּרוּצָה אֵין הוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר וְ אֵין-מַעְצָר לְרוּחֹהוּ:

26 כו

כִּשְׁלֵג וּ בְּקִיץ וּכְמֹטֵר בְּקֶצֶץ פֶּן לֹא-נִאֲוָה לְכִסִּיל *
 1 כְּבוֹד: זַעֲזֹר לָנוֹד פִּדְרוֹר לְעוֹף בֵּן קַלְבֵּת חֲנֹם לֹא 1
 2 תְּבֹא: שׁוֹט לְפוֹס מִתֵּג לְחֶמּוֹר וְשִׁבֵט לָגוֹ כְּסִילִים: אֶל- 2
 3 תֵּעַן כְּסִיל פֵּאֲנֵלְתּוֹ פֶּן-תִּשְׁוֶה-לוֹ גַם-אֶתָּה: עֵנָה-כְּסִיל ה 3
 4 פֵּאֲנֵלְתּוֹ פֶּן-יִהְיֶה חָכֵם בְּעֵינָיו: מִקְצֵה רַגְלָיִם חָמֵס שִׁתָּה 4
 5 שִׁלַּח דְּבָרִים בְּיַד-כְּסִיל: דַּלְנוֹ שִׁקוּם מִפִּסְחָ וּמִשָּׁל בְּפִי 5
 6 כְּסִילִים: פִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגָּמָה פֶּן-עֲנוֹתֶךָ לְכִסִּיל כְּבוֹד: 6
 7 הוֹחַ עָלָה בְּיַד-שָׂדוֹר וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: רַב מִתְחַלֵּל 7
 8 כָּל וְשִׁכַר כְּסִיל וְשִׁכַר עֲבָרִים: פִּכְלָב שָׁב עַל-קֶאֱוֹ כְּסִיל 8
 9 שׁוֹנֶה בְּאֲנֵלְתּוֹ: רְאִיתָ אִישׁ חָכֵם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל 9
 10 מִמֶּנּוּ: אִמֵּר עֲצַל שִׁחַל בְּדַרְךָ אֲרוֹ בֵּין תְּרַחֲבוֹת: תִּדְגַלְתָּ 10
 11 תִּסּוֹב עַל-צִירָה וְעֲצַל עַל-מִשְׁתּוֹ: טָמֵן עֲצַל יָדוֹ בַּצִּלְחַת טו 11
 12 נִלְאָה לְהַשְׁיִיבֵת אֶל-פִּי: חָכֵם עֲצַל בְּעֵינָיו מִשְׁבַּעַת מִשְׁיֹבֵי 12
 13 טַעַם: מִחֲזִיק בְּאֲזֵנֵי-כָּלֵב עֵבֶר מִתְעַבֵּר עַל-רֵיב לֹא-קוֹ: 13
 14 בַּמִּתְלַהֵלֶת תִּירָה זְקִים תִּצְוִם וּמוֹת: פֶּן אִישׁ רַמָּה אֶת- 14
 15

כ²¹ בְּרָשָׁעִים: כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵיהֶם לְרַע נָר רָשָׁעִים יִדְעָה: יִרְא
 כ²² אֶת־יְהוָה בְּנֵי וּמַלְאָךְ עִם־שׁוֹנִים אֶל־תִּתְעַרְבּ: כִּי־תֵאֵם
 יָקוּם אִידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ:
 כ²³ גַּם־אֱלֹהִים לְחַכְמִים תִּפְרֹ־פָנִים כְּמִשְׁפָּט כֹּל־טוֹב:
 כ²⁴ אָמַר וּלְרָשָׁע צִדִּיק אֲתָהּ וְקָבְהוּ עִמּוֹם יוֹעֲמוּהוּ לְאֲמִים:
 כ²⁶ וְלִמְזִכְיָחִים יִנָּעַם וְעַל־יָהִם תִּבְּוֹא בְרַפְת־טוֹב: שְׁפָתָיו
 כ²⁷ יִשָּׁק מִשִּׁיב דְּבָרִים נִכְחִים: הֵכֵן בַּחוּץ מְלֹאכְתָּהּ וְעַתְדָה
 כ²⁸ בְּשִׁדָּה לָהּ אַחַר וּבְנִיתָ בֵּיתָהּ: אֶל־תִּתִּי עַד־חַנּוּם בְּרַעְיָהּ
 כ²⁹ וְתִפְתִּיתָ בְּשִׁפְתֶיהָ: אֶל־תֵּאֵמַר כִּי־אֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי כֹן
 אֲעֲשֶׂה־לּוֹ אֲשִׁיב לְאִישׁ כְּפַעֲלוֹ:
 ל על־שִׁדָּה אִישׁ־עַצֵּל עֲבָרְתִּי וְעַל־פָּרֶם אָדָם חֶסֶר־לֵב:
 וְהִנֵּה עָלָה כָּלוֹ וּקְמִשְׁנִים כָּסוּ פָנָיו חַרְלָים וְגִדְרֵי אֲבָנָיו
 כ³² נִתְרַסָּה: וְאִחֲזָה אֲנָכִי אֲשִׁית לִפְנֵי רְאוּתִי לְקַחְתִּי מוֹסָר:
 כ³³ מַעֲט שְׁנוֹת מַעֲט תְּנוּמֹת מַעֲט וְהִבֵּק יָדָיו לְשָׁכָב: וּבֵאֵר
 כ³⁴ מִתְהַלֵּךְ רִישָׁהּ וּמִחֶסְרֶיהָ כִּי־אִישׁ מִגֵּן:

כח 25

א גַּם־אֱלֹהִים מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה
 ב אֲשֶׁר הִעֲתִיקוּ אַנְשֵׁי וְחִזְקָהּ מַלְאָךְ־יְהוָה וְהוֹדָה: כִּכֹּד
 ג אֱלֹהִים תִּסְתַּר דְּבַר וּכְבֹד מְלָכִים חָקַר דְּבַר: שְׁמַיִם לְרוּם
 ד וְאָרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חָקַר: הִגִּדוּ סִיגִים מִכֶּסֶף
 ה וַיֵּצֵא לְצִרְיָה כָּלוֹ: הִגִּדוּ רָשָׁע לִפְנֵי־מַלְאָךְ וַיִּבְּוֹן בְּצִדְקָה
 ו כֶּסֶף: אֶל־תִּתְהַדָּר לִפְנֵי־מַלְאָךְ וּבִמְקוֹם גְּדָלִים אֶל־תִּעֲמֹד:
 ז כִּי טוֹב אֲמַר־לָהּ עָלָה הִנֵּה מִהַשְׁפִּילָהּ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ
 ח עֵינֶיהָ: אֶל־תֵּצֵא לְרֹב מֵהָר פֶּן מִה־תִּעֲשֶׂה בְּאַחֲרֵיתָהּ
 ט בְּהַגְלִים אֲתָהּ רַעְיָה: רִיבָה רִיב אֶת־רַעְיָה וְסוּד אַחַר אֶל־
 י תִּגְלֵל: פֶּן־יִחַסְדָּהּ שִׁמְעַ וְדַבְּתָהּ לֹא תָשׁוּב: תִּפְּוֹתִי זָהָב
 יא כְּמִשְׁפָּנוֹת כֶּסֶף דָּבָר דְּבַר עַל־אֲפָנָיו: נָטַם זָהָב וְחִלִּי־כַתֵּם
 יב מוֹכִיחַ חָכָם עַל־אֲזָן שִׁמְעַת:
 יג כְּצִנְת־שֶׁלֶג וְכִיּוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחָיו וּנְפֹשׁ
 יד אֲדָנָיו וְשִׁיב: נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אֵין אִישׁ מִתְהַלֵּל

23 וְאֶל-תְּבוּז פִּי-זָקְנָה אִמָּה: אֵמֶת קָנָה וְאֶל-תִּמְלֹךְ חֲכָמָה
 24 וּמוֹסֵר וּבִינָה: גֹּל וְגֹל אָבִי צַדִּיק יוֹלֵד חָכֹם וְיִשְׁמַח
 בּוֹ: יִשְׁמַח-אָבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶיךָ: תִּנְהַג-בְּנִי לַחַן לִי
 26 וְיִנְיֶךָ דְרָכֵי תִרְצָנָה: פִּי-שׁוּחָה עִמָּקָה זֹנָה וּבְאֵר צָרָה
 27 נִכְרִיחַ: אֶת-הָיָא פְתַחַת תֵּאָרֵב וּבִזְזִים בְּאָדָם הַזֹּסִיף:
 28 לְמִי אוֹי וְלְמִי אָבוֹי לְמִי מְדוּלָּים וְלְמִי שִׁיחַ לְמִי פְצָעִים
 29 חֲנָם לְמִי חֲכָלִיכוֹת עֵינַיִם: לְמַאֲחָרִים עַל-הַיִּין לְבָאִים ל
 לְחָקוֹר מִמֶּסְךָ: אֶל-תֵּרָא יוּן פִּי וְתֵאָדָם פִּי-יִתֵּן בְּפִיִּס
 31 עֵינֹ וְתִתְלַךְ בְּמִישְׁרִים: אַחֲרֵיהֶוּ פִנְחָשׁ וְשֵׁךְ וּבְצַפְעֵנִי
 32 יִפְרָשׁ: עֵינֶיךָ וְרֵאיוֹ זָרוֹת וְלִפְתָּךְ יִדְבֵר תִּתְפַּכּוֹת: וְהַיּוֹת
 33 פְּשָׁב בְּלִבָּיִם וּכְשֹׁב בְּרֵאשׁ חֲבֵל: הַפּוֹנֵי בַל-חֲלוּתִי לֵא
 34 הַלְמוּנִי בַל-יִדְעֵתִי מָתַי אֶקְיֵץ אוֹסִיף אֲבִקְשֶׁנּוּ עוֹד:

כר 24

אֶל-תִּקְנֵא בְּאֲנָשֵׁי רָעָה וְאֶל-תִּתְאוֹר לְהַיּוֹת אִתָּם: פִּי א
 2 שֹׁד יִהְיֶה לָבָם וְעָמַל שְׂפָתֵיהֶם תִּדְבַּרְנָה: בְּחֲכָמָה יִכְנֶה
 3 בַּיּוֹת וּבִתְבוּנָה יִתְבוּנוּ: וּבִדְעַת חֲדָרִים וּמְלָאִי פֶל-הוֹן יִקָּר
 4 וְנָעִים: גְּבַר-חָכֹם פְּעוֹז וְאִישׁ זָעֵת מֵאֲמִץ-פֶּחַ: פִּי בַת-חֲבֵלוֹת
 5 תִּעֲשֶׂה-לָּהּ מִלְחָמָה וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ: רֵאמוֹת לְאוּוֹל
 6 חֲכָמוֹת בְּשֵׁעַר לֹא יִפְתַּח-פִּיהֶוּ: מִחֲשָׁב לְהִרְעֵ לֹו בְּעַל-
 7 מְזֻמוֹת יִקְרָאוּ: זִמַּת אֲנָלַת חֲטָאת וְתוֹעֵבַת לְאָדָם לֵקֵ:
 8 הַתְּרַפִּיחַ בְּיוֹם צָרָה צָר פִּחְכָּה: הַצֵּל לְקַחִים לַמּוֹת וּמְטוֹים
 9 לְהִרְג אִם-תִּתְשׁוּחָה: פִּי-תֵאָמַר הֵן לֹא-יִדְעֶנּוּ זֶה הַלֹּא-תִכַּן
 10 לְבוֹת וְהוּא יִכִּין וְנִצָּר נִפְשֶׁךָ הוּא יִדַע וְהַשִּׁיב לְאָדָם
 11 פְּשָׁעָלוּ: אֲבַל-בְּנֵי דְבַשׁ פִּי טוֹב וְנִפְתַּח מְתוֹק עַל-חֲכָמָה: פִּן א
 12 יִדַע חֲכָמָה לְנִפְשֶׁךָ אִם-טִמְאַתָּה וְיִשׁ אַחֲרֵית וְתִקְוָתָךְ לֹא
 13 תִּזְרָח: אֶל-תֵּאָרֵב רָשָׁע לִנְהַג צַדִּיק אֶל-תִּשְׁהֵד רִבְצוֹ: פִּי ט
 14 שָׁבַע וְיִפּוֹל צַדִּיק וְקָם וְרָשָׁעִים יִפְשָׁלוּ בְרָעָה: בְּנִפְל אוֹיְבוֹךָ
 15 אֶל-תִּשְׁמַח וּבִפְשָׁלוֹ אֶל-יִגַּל לַפֶּה: פִּן-יִרְאֶה יְהוָה וְרָע
 16 בְּעֵינָיו וְהַשִּׁיב מִעָלָיו אִשׁוּ: אֶל-תִּתְחַר בְּמַרְעִים אֶל-תִּקְנֵא
 17

v. 24. גִּיל קרי. ibid. יגיל קרי. ibid. ויולד קרי. ibid. ישמח קרי.

v. 26. תצננה קרי. v. 29. מדננים קרי. v. 31. בפוס קרי.

v. 17. ויתר ו.

21 לָךְ שְׁלֹשׁוֹם בְּמַעֲצוֹת וְדַעַת: לְהוֹדִיעַךָ קִשְׁט אֲמָרֵי אַמֶּת
לְהָשִׁיב אֲמָרִים אַמֶּת לְשִׁלְחָה:

22 אֶל-תִּגְזֹל-דָּל כִּי דַל-הוּא וְאֶל-תִּדְבַּא עֲנִי בַשָּׁעַר:

23 כִּי-יִהְיֶה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת-קִבְעֵיהֶם נִפְשׁ: אֶל-

24 כַּה תִּתְרַע אֶת-פְּעַל אַף וְאֶת-אִישׁ חַמּוֹת לֹא תְבוֹא: פֶּן-

26 תֵּאָלֵף אֲרַחְתּוֹ וְלִקְחָתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשָׁהּ: אֶל-תִּהְיֶי בַתְּקַעֲרֵי-

27 כַּף פְּעֻרָבִים מִשְׁאֹת: אִם-אֵין-לָךְ לְשִׁלֵּם לָמָּה יִקַּח

28 מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחַתֶּיךָ: אֶל-תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ

29 אֲבוֹתֶיךָ: חֲזִיתָ אִישׁ מְתִיר בְּמַלְאכְתּוֹ לִפְנֵי-מַלְכִים

וְהִנָּצַב בְּלִ-אֲתִנָּצַב לִפְנֵי הַשָּׁמַיִם:

כג 23

א כִּי-תִשָּׁב לְלִחּוֹם אֶת-מוֹשֵׁל בֵּין תְּכִיֵן אֶת-אֲשֶׁר

2 לִפְנֵיךָ: וְשִׁמַּתְּ שִׁפְיֵן בְּלִעָה אִם-פְּעַל נִפְשׁ אֶתָּה: אֶל-

3 תִּתְאָו לְמַטְעֲמוֹתָיו וְהוּא לָחֵם פְּזָבִים: אֶל-תִּיגַע לְהַעֲשִׂיר

4 מִבִּינְתֶּךָ חֲדָל: תִּתְעַוֵּף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאִינְנוּ כִּי עָשִׂיתָ יַעֲשֶׂה-

לּוֹ כְנַפָּיִם כְּנֹשֶׁר וְעֵיף הַשָּׁמַיִם:

6 אֶל-תִּלָּחֵם אֶת-לָחֵם רַע עֵינִי וְאֶל-תִּתְאָו לְמַטְעֲמָתּוֹ:

7 כִּי כְמוֹ-שָׁעַר בְּנִפְשׁוֹ פֶן-הוּא אֶכּוֹל וְשִׁתָּה יֹאמַר לָךְ

8 וְלִפּוֹ בַל-עֲמֶה: שִׁתְּךָ-אֶכְלָתָ תְקִיאָנֶנּוּ וְשִׁחַתְּ דְבָרֶיךָ

9 תִּנְפְעִימִים: בְּאֲזֵנֵי כִסִּיל אֶל-תִּדְבַר כִּי-זָכוּ לְשִׁכַּל מְלִיךָ:

11 אֶל-תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׁדֵי וְתוֹמִים אֶל-תִּקְבֹּא: כִּי-גִאֲלִם

12 הַזֶּקֶן הוּא-יָרִיב אֶת-רִיבָם אֶתָּה: תִּבְיֹאֵת לְמוֹסֵר לִבְךָ

13 וְאֲזַנְךָ לְאֲמָרֵי-דַעַת: אֶל-תִּמְנַע מִנְעַר מוֹסֵר כִּי-תִכְנַנּוּ

14 בַשִּׁבְט לֹא יָמוּת: אֶתָּה בַשִּׁבְט תִּכְנַנּוּ וְנִפְשׁוֹ מִשְׁאֹל

15 תִּצְעִיל: בְּנֵי אִם-חֲכָם לִבְךָ יִשְׁמַח לִפְנֵי גַם-אֲנִי: וְתִעַלְזָנָה

17 כְּלִיּוֹתַי בְּדַבַּר שְׁפָתֶיךָ מִיִּשְׂרָאֵל: אֶל-יִקְבֹּא לִבְךָ בַּחֲשָׁאִים

18 כִּי אִם-בְּיָרְאֵת יִהְיֶה כָּל-הַיּוֹם: כִּי אִם-יֵשׁ אֲחֵרִית וְתִקְוֶתְךָ

19 לֹא תִכְרַת: שְׁמַע-אֶתָּה בְנֵי וְחֲכָם וְאֲשֶׁר בִּדְרֶךְ לִבְךָ:

21 אֶל-תִּהְיֶי כְּסָבְאֵי יָיִן בְּזַלְלֵי כְשָׁר לָמוּ: כִּי-סָבֵא וְזוּלַל

22 יִיגָשׁ וְקָרְעִים תִּלְבָּישׁ נוֹמָה: שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יִלְחָה

v. 20. שלשום קרי. v. 25. ארחתו קרי. v. 5. החצוף קרי.

ibid. פחה באתנה. ibid. יעוף קרי.

18 כָּפַר לְצַדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יִשְׁרִים בּוֹגֵד׃ טוֹב שְׁבֵת בְּאֶרֶץ
 19 מִדְבַר מֵאִשֶׁת מְדוֹנִים וְכַעַס׃ אֹצֵר נְחָמֵד וְשִׁמְן בְּנוֹת חָכִים כ
 21 וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעֲנֶנּוּ׃ רֹדֵף צְדָקָה וְחָסֵד וּמֵצֵא חַיִּים צְדָקָה
 22 וְכָבוֹד׃ עֵיר גַּבְרִים עָלָה חָכִים וַיֵּרֵד עִז מִבִּטְחָהּ׃ שֹׁמֵר
 23 שְׂוֵו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרֻת נִפְשׁוֹ׃ זֶד יִהְיֶה לְךָ שִׁמּוֹ עוֹשֶׂה
 24 בְּעֵבֶרֶת זָדוֹן׃ תְּאוֹת שֶׁצֶל תְּמִיתָנּוּ פִי-מֵאֲנֹו יָדָיו לְעֵשׂוֹת׃ כָּל-
 25 הַיּוֹם הַתְּאוֹת תְּאוֹת וְצַדִּיק וְיֵתֵן וְלֹא יִחַשֶׁה׃ זָבַח רָשָׁעִים
 26 תּוֹעֵבָה אֵף פִּי-בִזְמָה וּבִיאָנֹו׃ עַד-פְּזָבִים יֹאבֵד וְאִישׁ שׁוֹמֵעַ
 27 לְנִצָּח יִדְבֵר׃ הֵעִז אִישׁ רָשָׁע בְּפִנּוֹ וַיִּשָּׂר הוּא וַיִּכֵּן דְרָכָיו׃
 28 אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לְנַגֵּד יְהוָה׃ כּוֹס מוֹכֵן
 29 לְיוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה׃

כב 22

א נִבְחַר אִשׁ מֵעֶשֶׂר רַב מִכֶּסֶף וּמִזְהָב חֵן טוֹב׃ עֲשׂוֹר
 2 וְרַשׁ נִפְגָּשׁוּ עֵשֶׂה כָּלֶם יְהוָה׃ עָרוֹם וְרֵאת רַעֲה וַיִּסְתַּר
 3 וּפְתוּיִם עָבְרוּ וַנִּעֲנְשׁוּ׃ עַקֵּב עֲנוּת יִרְאֵת יְהוָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד
 4 וְחַיִּים׃ צָנִים פְּחִים בְּדֶרֶךְ עֲקָשׁ שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחֵק מֵהֶם׃ ה
 5 חֲנֻךְ לְנַעַר עַל-פִּי דְרָכָו גַּם פִּי-וַיִּזְקֵן לֹא-וָסוּר מִמִּנְפֵה׃ 6
 7 עֲשׂוֹר בְּרָשִׁים יִמְשׁוּל וְעֶבֶד לֹוֹה לְאִישׁ מִלְוֵה׃ זֹרַע עוֹלָה
 8 יִקְצוּר-אֲנֹן וְשִׁבֵט עֲבָרְתוֹ יִכְלֶה׃ טוֹב עֵין הוּא יִבְרָךְ
 9 פִּי-יִתֵּן מִלְחָמוֹ לְדָל׃ גִּרְשׁ לְךָ וַיִּצָּא מִדוֹן וַיִּשְׁבֵת דִּין
 10 וְקָלוֹן׃ אֲהַב טְהוֹר-לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעֲהוּ מִלֶּה׃ עֵינָי יְהוָה
 11 נִצְרוּ דַעַת וַיִּסְלַף דְּבָרָי בַּגֵּד׃ אָמַר עֲצֵל אֲרִי בַחֲוֹץ
 12 בְּתוֹךְ רְחִיבוֹת אֲרָצָה׃ שׁוֹתֵה עֵמֶקֶת פִּי זָרוֹת זָעוֹם יְהוָה
 13 וּפּוֹל-שָׁם׃ אֲנִלֵת קְשׁוּרָה בְּלִב-נַעַר שִׁבֵט מוֹכֵר יִרְחֹקֶנָה
 14 מִמִּנּוֹ׃ עֲשֵׂק דָל לְהַרְבוֹת לוֹ נִתֵן לְעֲשׂוֹר אֵף לְמַחְסוֹר׃ 16
 17 הֵט אֲזִנָּה וְשִׁמַּע דְּבָרָי חֲכָמִים וְלִבְךָ תִּשְׁפֹת לְדַעְתִּי׃ פִּי-
 18 נָעִים פִּי-תִשְׁמַרְם בְּבִטְנָה וּפְנֹו יִחַזְו עַל-שְׁפָתֶיךָ׃ לַהֲיוֹת
 19 בְּיְהוָה מִבִּטְחָהּ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַתְּ-אַתָּה׃ הֵלֵא כְתִבְתִּי כ

v. 19. מדוֹנִים קרי. v. 22. ה' רפה. v. 29. וְבִין קרי.

ibid. דרכו קרי. v. 3. ונסתר קרי. v. 8. ויתיר ו'. v. 11. ויתיר ו'.

v. 14. ויתיר ו'.

14 שָׁנָה פֶּן־תִּתְרַשׁ פִּקֹּחַ עֵינֶיךָ שְׁבַע־לָחֶם: רַע רַע יֹאמֶר תִּקְוֶנָה
 טו וְאֵל לֹא אֵז וְתִתְלַל: יֵשׁ זָהָב וְרֶב־פְּנִינִים וְכָל־יָקָר שִׁפְתֵי־
 16 דָּעַת: לִקְח־בְּגָדוֹ פִּי־עַרְב זָר וּבַעַד נְכָרִים תִּבְלֶהוּ: עַרְב
 17 לְאִישׁ לָחֶם שָׁקָר וְאַחַר יִמְלֵא־פִיהוּ חֲצִץ: מִתְּשׁוּבוֹת בַּעֲצָה
 18 תִּפְּוֹן וּכְתַחֲבָלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה: גּוֹלָה סוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל
 כ וּלְפִתָּה שִׁפְתָיו לֹא תִתְעַרֵּב: מִקְּלָל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעָה יָרוֹ
 21 בְּאִישׁוֹן חֲשֵׁה: נִחְלָה מִבְּחֵלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרֵיתָה לֹא
 22 תִּבְרָךְ: אֵל־תֹּאמֶר אֲשֶׁלְמָה־הָיָע קִנְיָה לַיהוָה וַיִּשַׁע לָךְ:
 23 תוֹעֵבֶת יְהוָה אָבִן וְאָבִן וּמֵאֲזֵנֵי מִרְמָה לֹא־טוֹב: מִיְהוָה
 24 כֹּה מַצְעֵד־יִגְבֵּר וְאָדָם מֵה־יָבִין דִּרְפוֹ: מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַּע קֹדֶשׁ
 26 וְאַחַר נְדָרִים לְבָקָר: מִזְרָה רִשְׁעִים מִלֵּךְ חֶכֶם וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם
 27 אוֹפֵן: נָר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חִפְּשׁ כָּל־חֲדָרֵי־בֶטֶן: חֶסֶד וְאֵמֶת
 28 וַצְרוֹ־מִלֵּךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כֶּסֶף: תִּפְאַרֶת בַּחֲוָרִים כָּחֶם וְהִדָּר
 29 לִזְמָנִים שִׁיבָה: חֲבָרוֹת שֹׁפֵעַ תִּמְרִיק בְּרַע וּמִפְּוֹת חֲדָרֵי־בֶטֶן:

כ א 21

א פִּלְגֵי־מַיִם לִב־מִלֵּךְ בְּיַד־יְהוָה עַל־כָּל־אֲשֶׁר יַחֲפֹץ
 2 יִשְׁנֹו: כָּל־דֶּרֶךְ אִישׁ יִשָּׁר בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לְפִוֹת יְהוָה: עֲשֵׂה
 3 צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחַר לַיהוָה מִזִּבְחַ: רוּם־עֵינַיִם וּרְחֹב־לֵב
 4 נָר רִשְׁעִים חֲסָאֵת: מִתְּשׁוּבוֹת חֲרוּץ אֵךְ לְמוֹתָר וְכָל־אֵץ
 6 אֵךְ לְמַחְסוֹר: פֶּעַל אֲצָרוֹת בְּלִשׁוֹן שָׁקָר תִּבְלֶה נְדָף
 7 מִבְּקִשְׁי־מָוֶת: שִׁדְרִשְׁעִים יִגְזֹרֵם פִּי מֵאֲנִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט:
 8 תִּפְכַּפֵּךְ דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְזָה יִשָּׁר שֹׁפֵלֹו: טוֹב לִשְׁבֹּת עַל־
 9 שַׁנְת־גַּג מֵאֲשַׁת מְדוֹנִים וּבֵית חֹכֵר: נִפְּשׁ רִשָּׁע אֶתְהָ רַע
 11 לֹא־יִחַן בְּעֵינָיו רַעְהוּ: בַּעֲנַשׁ־לֵץ יַחֲסֵם־פִּתִי וּבַהֲשִׁיל
 12 לְחֶכֶם יִקְח־דָּעַת: מִשְׁפִּיל צְדִיק לְבֵית רִשָּׁע מְסַלֵּף רִשְׁעִים
 13 לָרַע: אַתֶּם אֲזִנּוּ מִזִּבְח־חֵלֶל גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה:
 14 מִתָּן בַּסֶּתֶר יִכְפֶּה־אָפ וְשִׁחַד בְּחֹק חֵמָה עֲזָה: שְׂמִיחָה
 16 לְצְדִיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמִחֲתָה לְפִעֲלֵי אָוֶן: אָדָם תוֹעֵה
 17 מִדֶּרֶךְ הַשְּׁפִיל בִּקְהָל רַפָּאִים יִנָּחַ: אִישׁ מִמַּחְסוֹר אֶהָב
 שְׂמִיחָה אֶהָב יוֹן וְשִׁמּוֹן לֹא יַעֲשִׂיר:

v. 16. נכרעה קרי. v. 20. יתיר ו. v. 21. מבקלת קרי.

v. 22. ר' בדגש. v. 30. תמרוק קרי. v. 9. מדנינים קרי.

8 אֲמָרִים לֹא־הֵמָּה: קָנָה לֵב אֲהָב נִפְשׁוֹ שֹׁמֵר תִּבְוֵנָה
 9 לְמִצְא־טוֹב: עַד אֲשֶׁרִים לֹא יִנְקָה וְיִפְיֵחַ כְּזָבִים יֹאבֵד:
 10 לֹא־נֹאֲוֶה לְכִסִּיל תִּעֲנוּג אִף פִּי־לְעֵבֵד וּמִשָּׁל בְּשָׂרִים:
 11 שִׁכַּל אָדָם הָאֲרִיָּה אִפּוֹ וְתִפְאֲרֹתָו עֵבֶר עַל־פֶּשַׁע: נָהֵם
 12 בְּפִסִּיר זַעַף מִלֶּךָ וּכְטָל עַל־עֵשֶׂב רְצוֹנוֹ: הַיָּת לְאָבִיו בֵּן
 13 פְּסִיל וְדִלָּף טָרֵד מְדִינָה אִשָּׁה: בָּוֶת וְהוֹן נִחְלַת אֲבוֹת
 14 וְיִמֵּיהֶנָּה אִשָּׁה מִשִּׁפְּלָת: עֲצָה תִפְסִיל תִּרְדֵּמָה וְנִפְשׁוֹ
 15 רְמִיָּה תִרְעֵב: שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ בַּזֵּה דְרָכָו יִזְמַת:
 16 מִלֶּנָּה יִהְיֶה חוֹנֵן דָּל וּגְמֹלוֹ וְשִׁלְּמוֹ לָוִי: נִסַּר בְּנֵה פִי־יֵשׁ
 17 תִּקְוָה וְאֵל־יִמֵּיתוֹ אֵל־תִּשָּׂא נִפְשָׁה: גָּרַל־חֶמְדָּה נִשָּׂא עֵנֶשׁ
 18 כִּי אִם־תִּפְצִיל וְעוֹד תִּזְכָּר: שָׁמַע עֲצָה וּקְבַל מוֹסֵר לְמַעַן
 19 תִּתְחַבֵּם בְּאֲחֵרֵיהֶן: רַבּוֹת מִחֲשָׁבוֹת בְּלֵב־אִישׁ וְעֲצַת יְהוָה
 20 הִיא תִקּוּם: תִּאֲוֶה אָדָם חֲסֵדוֹ וְטוֹב רֵשׁ מֵאִישׁ פְּזוֹב:
 21 יִרְאֵת יִהְיֶה לְחַיִּים וְשִׁבְעַת זָלוֹן פֶּלִי־יִשְׁקָד רַע: טָמֹן עֲצָל
 22 יָדוֹ בַּצִּלְחַת גַּם־אֵל־פִּיהוֹ לֹא וְשִׁיבָנָה: לֶךְ תִּפְנֵה וּפְתִי
 23 יִעָרֵם וְהוֹכִיחַ לְנִבּוֹן וְבִין דַּעַת: מִשְׁדָּד־אֵב וּבְרִיחַ אִם
 24 בֵּן מִבֵּישׁ וּמִחֲפִיר: חֲדַל־בְּנֵי לְשִׁמְעַ מוֹסֵר לְשִׁנּוֹת
 25 מֵאֲמָרֵי־דַעַת: עַד בְּלִיַּעַל וְלִיץ מִשְׁפָּט וּפִי רִשְׁעִים
 26 וּבִלְע־אָוֶן: נִכּוֹנוֹ לְלִצְיִים שְׁפָטִים וּמִתְלַמְּוֹת לִגְוֹ פְּסִילִים:
 27

כ 20

1 לֶךְ תִּנּוֹן חֶמְדָּה שֹׁכֵר וְכָל־שִׁנְיָה בֹּו לֹא יִחָסֵם: נָהֵם
 2 בְּפִסִּיר אִימַת מִלֶּךָ מִתְעַבְּרוֹ חוֹטֵא נִפְשׁוֹ: כְּבוֹד לְאִישׁ שִׁבְתָּ
 3 מַרְיָב וְכָל־אֲוִיל וְתִנְלָע: מִחֲרַף עֲצָל לֹא־יִחַרֵּשׁ וְשָׂאֵל
 4 בְּקִצִּיר וְאִין: מִים עֲמֻקִּים עֲצָה בְּלֵב־אִישׁ וְאִישׁ תִּבְוֵנָה
 5 יִדְלָנָה: רַב־אָדָם יִקְרָא אִישׁ חֲסֵדוֹ וְאִישׁ אֲמוּנִים מִי יִמְצָא:
 6 מִתְחַלֵּף כְּתָמוֹ צְדִיק אֲשֶׁרִי בְּנִוֹ אֲחֵרָו: מִלֶּךָ יוֹשֵׁב עַל־
 7 פְּסִי־דִין מְזוּרָה כְּעִינָו פֶּלִי־רַע: מִי־יֹאמֵר זַפִּיתִי לְבִי טִהַרְתִּי
 8 מִחֲטָאתִי: אֲבֹן וְאֲבֹן אִיפֶה וְאִיפֶה תֹּעֲבַת יְהוָה גַּם־י
 9 שְׁנִיָּהֵם: גַּם בְּמִשְׁלָלוֹ וְתִנְכַר־נַעַר אִם־זָה וְאִם־יִשָּׁר פִּשְׁלוֹ:
 10 אֲזַן שְׁמַעַת וְעִין רֹאֶה יְהוָה עֲשֵׂה גַם־שְׁנִיָּהֵם: אֵל־תִּתְאָהֵב
 11

v. 7. לו קרי. v. 16. נמות קרי. v. 19. גדל קרי. v. 4. ושאל קרי.

27 לְהַפֹּת נְדִיבִים עַל־יֹשֶׁר: הוֹשֵׁה אֲמָרוּ יוֹדֵעַ דַּעַת וְקַרְוֹת
28 אִישׁ תְּבוּנָה: גַּם אֲנִיל מִחֲרִישׁ חָכֵם יִחַשֵׁב אַטֵּם שְׁפָתָיו נָכוֹן:

יח 18

א לְתַאֲוָה יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכָל־הַיְשִׁיבָה וְהַגְּלַע: לֹא־יִחַפֵּץ
ב כָּסִיל בְּתִבּוּנָה פִּי אִם־תִּגְלֹת לִבּוֹ: בָּכוֹא רָשָׁע בָּא גַם־
ג בּוֹז וְעַם־קָלוֹן חֲרָפָה: מִיָּם עֲמָקִים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נִחַל נֹכֵחַ
ד מְקוֹר חֲכָמָה: שְׁאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהַטּוֹת צְדִיק
ה בַּמִּשְׁפָּט: שְׁפָתָיו כָּסִיל יִבְאוּ בְּרִיב וְפִיו לְמַתְלָמוֹת יִקְרָא:
ו פִי־כָסִיל מִחֲתָה־לּוֹ וְשְׁפָתָיו מְזֻקָּשׁ נִפְשׁוֹ: דִּבְרֵי גִרְוֹן
ז כְּמַתְלָה־מַיִם וְהֵם יִרְדּוּ חֲדָרֵי־בֶטֶן: גַּם־מִתְרַפֵּה בְּמַלְאכָהוּ
ח אֵח הוּא לְבַעַל מִשְׁהִית:

ט מַגְדִּל־עַז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יִרוּץ צְדִיק וְנִשְׁאָב: תָּוֶן עֲשִׂיר
י קָרִית עֲזוֹ וּכְחֹמֶה נִשְׁגָּבָה בְּמִשְׁבְּחוֹ: לִפְנֵי־שֹׁכֵר וְגִבָּה לִב־
יא אִישׁ וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנוּה: מִשִּׁיב דָּבָר בְּטָרִם וְשָׁמַע אֲוֶלֶת
יב הִיא־לּוֹ וּכְלָמָה: רֹחַ אִישׁ יִכְלָל מִחֲלָהוּ וְרוּחַ נִכְאָה מִי
יג וְיִשְׁאַנָּה: לֵב נָכוֹן יִקְנֶה־דַעַת וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֹשׁ־דַעַת:
יד מִתָּן אָדָם יִרְתִּיב לּוֹ וְלִפְנֵי גְדָלִים יִנְחַנּוּ: צְדִיק הִרְאִישׁוֹן
טו בְּרִיבוֹ יִבְא־רֵעֵהוּ וְחִקְרוּ: מַדְוָנִים יִשְׁפִּית הַגּוֹרֵל וּבִין
טז עֲצוּמִים יִפְרִיד: אֵח נִפְשָׁע מִקָּרִית־עַז וּמַדְוָנִים פְּכָרִים
יז אֲרָמוֹן: מִשְׁרֵי פִי־אִישׁ תִּשְׁבַּע בְּטָנוֹ תְּבוּאֵת שְׁפָתָיו וְשִׁבַּע:
יח מוֹת וְחַיִּים בְּיַד־לָשׁוֹן וְאֵתְחִיָּה וְאֵכֵל פְּרוּה: מִצָּא אֲשָׁה
יט מִצָּא טוֹב וַיִּפֶק רָצוֹן מִיְהוָה: תַּחֲנוּנִים יִדְגַר־רֶשׁ וְעֲשִׂיר
כ אֲעִנָּה עֲזוֹת: אִישׁ רָעִים לְהַתְרוּעַע וַיִּשׂ אֱהָב דָּבַק מֵאֵח:

יט 19

א טוֹב רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מֵעֲקֹשׁ שְׁפָתָיו וְהוּא כָּסִיל: גַּם
ב בְּלֹא־דַעַת נִפְשׁ לֹא־טוֹב וְאֵץ בְּרַגְלָיִם חוֹטָא: אֲוֶלֶת אָדָם
ג תִּסְלַף תִּרְפוֹ וְעַל־יְהוָה יִזַּעַף לִבּוֹ: הוֹן וְסִיף רָעִים רַבִּים
ד וְדָל מִרְעֵהוּ יִפְרָד: עַד שִׁקְרִים לֹא יִנְקָה וְרָפִים כְּזָבִים
ה לֹא וּמִלֵּט: רַבִּים יִחַלּוּ פְּנֵי־נָדִיב וְכָל־הָרַע לְאִישׁ מִתָּן:
ו כָּל אַחֲוֵי־רֶשׁ יִשְׁנֵאֵהוּ אֵח פִּי מִרְעֵהוּ רִתְקוּ מִמֶּנּוּ מְרַבָּה

28 בְּלוּעַל פִּיהָ רָעָה וְעַל-שִׁפְתוֹי פֶּאֶשׁ צָרָבָת: אִישׁ תִּהְיֶה־פִּכּוֹת
 29 יִשְׁלַח מִדּוֹן וְנִרְגָּזוּ מִפְּרִיד אֱלֹהִים: אִישׁ חָמָס יִפְתֶּה רָעָהוּ
 וְהוֹלִיכוֹ בְּדַרְךָ לֹא-טוֹב: עֲצָה עֵינָיו לְהִשָּׁב תִּהְיֶה־פִּכּוֹת ל
 31 קָרֶץ שִׁפְתָיו פֶּלֶא רָעָה: עֲטַר־תִּפְאָרֶת שׁוֹבֵת בְּדַרְךָ
 32 צְדָקָה תִּמְצָא: טוֹב אֶרֶךְ אַפְסִים מִגִּבּוֹר וּמִשָּׁל בְּרוּחֹהוּ
 33 מִלֵּבֵד עִיר: בְּחִיק יוֹטֵל אֶת-הַגּוֹרֵל וּמִיָּהוּזָה כָּל-מִשְׁפָּטוֹ:

יז 17

טוֹב פֶּת חֲרָבָה וְשִׁלּוּה-בֵּה מִפִּי־ת מִלֵּא זִכְחֵי-רִיב: א
 2 עֶבֶד מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּבֶן מִבִּישׁ וּבִתְוֹה אֲחִים יִחַלֵּק נַחֲלָה: ב
 3 מִצָּרָה לְפֶסֶף וְכוֹר לְזָהָב וּבַחֵן לְבוֹת יִהְיֶה: מִרַע מִקְשִׁיב
 4 עַל-שִׁפְתֵי-אָנָן שָׁקֵר מִזִּין עַל-לְשׁוֹן הַתָּה: לֵעַג לְרֵשׁ חֲרָה
 5 עֲשֶׂהוּ שָׂמַח לֵאמֹד לֹא יִנְקָה: עֲטַר־זִקְנִים בְּנֵי בָגִים
 6 וְתִפְאָרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם: לֹא-נֶאֱמָר לְנָבֵל שִׁפְתֵי-יִתָּר אֵת
 7 פִּי-לְנִדְיָב שִׁפְתֵי-שָׁקֵר: אֲבוֹתָהוּ הַשְּׁחָד בְּעֵינָי בְּעֵלְיוֹ אֵל-
 8 כָּל-אֲשֶׁר יִפְנֶה וְשָׁפִיל: מִכֶּסֶה-פֶּשַׁע מִבְּקֶשׁ אֲהַבָה וְשִׁנָּה
 9 בְּדַבָּר מִפְּרִיד אֱלֹהִים: תִּחַת גְּעָרָה בְּמִבִּין מִהַפּוֹת פְּסִיל-
 10 מֵאֵה: אֵה מְרִי וּבִקְשֵׁרֵע וּמִלֵּאָה אֲכֹזְרִי וְשִׁלְחֵ-זָו: פְּגוֹשׁ
 11 12 דָּב שָׁפִיל בְּאִישׁ וְאֵל-פְּסִיל בְּאִוֵּלָתוֹ: מִשִּׁיב רָעָה תִּחַת
 13 טוֹבָה לֹא-תִמְשֵׁשׁ רָעָה מִבִּיתוֹ: פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מִדּוֹן
 14 וּלְפָנָי הַתְּצַלֵּע הָרִיב נָטוּשׁ: מִצְדִּיק רָשָׁע וּמִרְשִׁיע צְדִיק
 15 תְּזַעֲבֶת יִהְיֶה גַם-שְׁנִינָהם: לָמָּה זֶה מְחִיר בְּנֵד-פְּסִיל
 16 לְקִנּוּת חֲכָמָה וְלֵב אִין: בְּכָל-עַת אֲהַב הָרַע וְאָח
 17 לְצָרָה יוֹלֵד: אָדָם חֲסֵר-לֵב תִּקַּע כָּף עֵרֵב עֲרִבָה לְפָנָי
 18 רָעָהוּ: אֲהַב פֶּשַׁע אֲהַב מִצָּה מִגְּפִיֶה שִׁתְּחוּ מִבְּקֶשׁ-
 19 שָׁבֵר: עֶקֶשׁ-לֵב לֹא יִמְצָא-טוֹב וְנִהַפֵּךְ בְּלִשׁוֹנוֹ יִפּוֹל
 20 בְּרָעָה: יֵלֵד פְּסִיל לְתוֹגָה לֹו וְלֹא-יִשְׁמַח אָבִי נָבֵל: לֵב
 21 22 שָׂמַח יוֹטִיב גִּתָּה וְרוּחַ נִכְאָה תִּנְבְּשֵׁ-פָרָם: שִׁחַד מִחַק רָשָׁע
 23 יִפֹּח לְהַטּוֹת אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט:
 24 אֶת-פָּנָי מִבִּין חֲכָמָה וְעֵינָי כְּסִיל בַּקָּצֵה-אֶרֶץ: פְּעֵס
 25 לְאָבִיו בֶּן פְּסִיל וּמְמַר לְיוֹלְדָתוֹ: גַּם עֲנוּשׁ לְצְדִיק לֹא-טוֹב
 26

26 וַיֵּצֵב גְּבוּל אֱלֹמֶנֶת: הַזְעֵבֶת יְהוָה מִחֲשָׁבוֹת רַע וְטֹהָרִים
 27 אֲמַר־יֵלְעָם: עֲבַר בֵּיתוֹ בּוֹזֵעַ בֹּזֵעַ וְשׁוֹנֵא מִתְּנַת יְהוָה: לֵב
 28 צְדִיק יְהוָה לַעֲנוּת וְפִי רְשָׁעִים יִבְרִיעַ רָעוֹת: רְחוֹק יְהוָה
 29 לְמִרְשָׁעִים וְתַפְלָת צְדִיקִים יִשְׁמַע: מְאוּר־עֵינַיִם יִשְׁמַח־לֵב
 31 שְׂמוּעָה טוֹבָה תִּדְשֶׁן־עַצָּם: אֲזֵן שְׂמַעַת תּוֹכַחַת חַיִּים
 32 בְּקָרֵב חֲכָמִים תִּלְוֶן: פּוֹרַע מוֹסֵר מוֹאֵס נִפְשׁוֹ וְשׂוֹמֵעַ תּוֹכַחַת
 33 קוֹנֵה לֵב: יִרְאֵת יְהוָה מוֹסֵר חֲכָמָה וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנָוָה:

טז 16

א 2 לְאָדָם מַעֲרִכ־לֵב וּמִיְהוָה מְלַעֲנָה לְשׁוֹן: כָּל־דַּרְכֵי־אִישׁ
 זָה בְּעֵינָיו וְתִכּוֹן רִחְוֹת יְהוָה:
 3 4 לֵב אֶל־יְהוָה מַעֲשִׂיָה וְיִכְנֹה מִחֲשַׁבְתֶּיהָ: כָּל פֶּעַל
 ה יְהוָה לְמַעֲנֵהוּ וְגַם־רָשָׁע לְיוֹם רָעָה: תּוֹעֵבֶת יְהוָה כָּל־
 6 גְּבוּה־לֵב יָד לְיָד לֹא יִנְקָה: בְּחָסֵד וְאֱמֶת יִכַּפֵּר עֲוֹן וּבִירְאֵת
 7 יְהוָה סוּר מֵרַע: בְּרָצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי־אִישׁ גַּם־אֹזְבִיר וְשָׁלֵם
 8 9 אִתּוֹ: טוֹב מַעַט בְּצַדִּיקָה מֵרַב תְּבוֹאֹת כָּלֵא מִשְׁפָּט: לֵב
 י אָדָם יִחַשֵּׁב דַּרְכּוֹ וְיִהְיֶה זְכִין צַעֲדוֹ: קָסָם עַל־שִׁפְתֵי־מַלְאָךְ
 11 בְּמִשְׁפָּט לֹא יִמְעַל־פִּיו: פִּלְס וּמְאֻזֵּי מִשְׁפָּט לְיְהוָה
 12 מַעֲשִׂהוּ כָּל־אֲבִנֵי־כִּיס: תּוֹעֵבֶת מַלְכִּים עֲשׂוֹת רָשָׁע פִּי
 13 בְּצַדִּיקָה וּפִוֹן כֶּפֶא: רָצוֹן מַלְכִּים שִׁפְתֵי־צַדִּיק וְדַבַּר יִשְׂרָיִם
 14 טוֹב: חֲמַת־מַלְאָךְ מִלְּאֲכֵי־מוֹת וְאִישׁ חָכָם יִכַּפְּרָנָה: בְּאוּר־
 16 פְּנֵי־מַלְאָךְ חַיִּים וְרָצוֹנּוֹ כַּעֲב מַלְקוֹשׁ: קָנֵה־חֲכָמָה מֵה־טוֹב
 17 מִחֲרוֹץ וּקְנוֹת בִּינָה נִבְחַר מִכֶּסֶף: מִסִּלַּת יִשְׂרָיִם סוּר מֵרַע
 18 שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ לֹא־דַרְכּוֹ: לִפְנֵי־שֹׁבֵר גָּאוֹן וְלִפְנֵי כֹשֶׁלֶן
 19 גְּבוּהַ רִוַח: טוֹב שִׁפְל־רוּחַ אֶת־עֲנָוִים מִחֲלֵק שִׁלָּל אֶת־
 כ גָּאִים: מִשְׁפִּיל עַל־דַּבַּר יִמְצֵא־טוֹב וּבוֹטַח בִּיהוָה אֲשֶׁרוֹ:
 21 22 לְחָכָם־לֵב יִקְרָא נְבוֹן וּמִתַּק שִׁפְתָּיִם יִסִּיף לָקַח: מְקוֹר
 23 חַיִּים שִׁקֵּל בְּעֲלָיו וּמוֹסֵר אֲוָלִים אֲוָלַת: לֵב חָכָם יִשְׁפִּיל
 24 פִּיהוּ וְעַל־שִׁפְתָּיו יִסִּיף לָקַח: צוּר־דְּבַשׁ אֲמַר־יֵלְעָם מִתּוֹק
 כה לְנֶפֶשׁ וּמִרְפָּא לְעַצָּם: יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ
 26 27 דַּרְכֵי־מוֹת: נִפְשׁ עֵמֶל עֵמְלָה לּוֹ כִּי־אָכַף עָלָיו פִּיהוּ: אִישׁ

27 מְבַטְה־לָּזוֹ וְלִבְנָיו יִהְיֶה מִחֶסֶד: וּרְאֵת יִהְיֶה מִקְדֹר הַיּוֹם
 28 לְסֹר מִמִּלְכָּשֵׁי מוֹת: פְּרִי־עַם תִּדְרֹת־מֶלֶךְ וּבְאִפְסֵי לֹאֵם
 29 מִחֶתֶת רְזוֹן: אֶרֶךְ אַפְּיִם רַב־תְּבוּנָה וּקְצֹר־רוּחַ מַלְרִים
 30 אֲנֻלֶּת: חַיֵּי בְשָׂרִים לֵב מִרְפָּא וּרְקֹב עֲצָמוֹת קִנְיָה: עֲשֶׂק
 31 דָּל הַחֶרֶף עֲשֶׂהוּ וּמִכְבָּדוֹ הֲנֵן אֲבִיוֹן: פִּרְעָתוֹ יִדְחֶה רָשָׁע
 32 וְחֶסֶד בְּמוֹתוֹ צְדִיק: פֶּלֶב נָכוֹן תְּנוּחַת חֶכְמָה וּבְקֶרֶב פְּסִילִים
 33 תִּיָּדֵשׁ: צְדָקָה תְרוֹמֵם גֹּי וְחֶסֶד לְאֻמִּים תִּשְׁאֵת: רָצוֹן־מֶלֶךְ
 34 לַעֲבֹד מִשְׁפִּיל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבִּישׁ:

טו 15

א מְעַנֶּה־רִיָּה וְשׂוֹב חֶמְהָ וּדְבַר־עֲצָב יַעֲלֶה־אָרֶץ: לְשׁוֹן
 2 חֶכְמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי לְסִילִים יַבִּישׁ אֲנֻלֶּת: פְּכַל־מִקּוֹם
 3 עֵינָי יִהְיֶה צְפוֹת רָעִים וְטוֹכִים: מִרְפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסִלָּף
 4 פֶּה שֹׁבֵר פְּרוּחַ: אֲוִיל וְנֹאֵץ מוֹסֵר אֲבִיו וְשֹׁמֵר תִּכְחַת יַעֲרִם:
 5 בֵּית צְדִיק חֶסֶן רַב וּבִתְבוּאָתָהּ רָשָׁע נִעְכָּרֶת: שִׁפְתֵי חֶכְמִים
 6 יִזְרוּ דַעַת וְלֵב פְּסִילִים לֹא־כֵן: זָבַח רָשָׁעִים תּוֹעֵבֶת יִהְיֶה
 7 וּתְפִלַּת יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ: תּוֹעֵבֶת יִהְיֶה דֶרֶךְ רָשָׁע וּמִרְדָּף
 8 צְדָקָה יֵאָהֵב: מוֹסֵר רַע לְעֵזֵב אֶרֶץ שׁוֹנֵא תוֹכַחַת יָמוּת:
 9 שְׂאוּל וְאֲבִדוֹן נִגְדָה יִהְיֶה אֶף כִּי־לְבוֹת בְּנֵי־אָדָם: לֹא־יֵאָתֵב
 10 לְעֵץ הוֹכַח לֹא אֶל־חֶכְמִים לֹא יִלְךְ: לֵב שֹׁמֵחַ יִיטֵב פְּנִים
 11 וּבְעֲצָבֶת־לֵב רִיחַ נִבְאָה: לֵב נָכוֹן וּבִקְשֵׁ־דַעַת וּפִנֵי לְסִילִים
 12 יִרְעֶה אֲנֻלֶּת: פְּלִיָּמִי עֵנִי רָעִים וְטוֹב־לֵב מִשְׁתָּה תָמִיד:
 13 טוֹב־מֶשֶׁט פִּירְאֵת יִהְיֶה מֵאוֹצָר רַב וּמִהַוְמָה בּוֹ: טוֹב
 14 אֲרִתַּת יֶרֶק וְאֲתַחֲבֶת־שָׁם מִשׁוֹר אֲבוֹס וְשִׁנְאָה־בּוֹ: אִישׁ
 15 חֶמְהָ יִגְרֶה מִדּוֹן וְאֶרֶךְ אַפְּיִם וְשִׁקִּיט רִיב: דֶּרֶךְ עֲצָל
 16 כְּמִשְׁבֶּת חֶדֶק וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל סִלְלָה:

א בֵּן חֶכְם וְשִׁמְחָאֵב וּכְסִיל אָדָם בְּזוּחַ אָמוֹ: אֲנֻלֶּת
 21 שְׂמָחָה לְחֶסֶר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה וְיִשְׂרָ־לִבֶּת: הַפֵּר
 22 מִתְשַׁבּוֹת בְּאִין סוֹד וּבְרַב יוֹעֲצִים תִּקּוֹם: שְׂמָחָה לְאִישׁ
 23 כְּמַעֲנֶה־שִׂיּוֹ וְדָבַר בְּעִתּוֹ מִהַשׁוֹב: אֶרֶץ חַיִּים לְמַעֲלָה
 24 לְמִשְׁפִּיל לְמַשֵּׁן סֹר מִשְׂאוּל מִשָּׂה: בֵּית גָּאִים יִסַּח וְיִהְיֶה

18 אַמוּנִים מִרְפָּא: רִישׁ וְקִלּוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יִכְבֵּד:
 19 תְּאֻנָּה נְהִיָּה תִּעְרַב לְנַפְשׁ וְתוֹעֵבַת פְּסִילִים סוֹר מִרַע: הַלְלוּהָ
 20 אֶת-חֲכָמִים וְחַכְמָם וְרַעְיָה כְּסִילִים יָרוּעַ: הַטָּאִים תִּרְחַף רַעַת
 22 וְאֶת-צַדִּיקִים יִשְׁלַם-טוֹב: טוֹב וְנִחִיל בְּנֵי בָנִים וְצַפּוֹן לְצַדִּיק
 23 הֵיל הוֹטָא: רַב-אֲכָל יוֹר רְאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט:
 24 הוֹשֵׁף שִׁבְטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֹ וְאֶהְבֹּו שִׁחְרוּ מוֹסֵר: צַדִּיק אֲכָל
 לְשִׁבַע נַפְשׁוֹ וּבִטָּן רְשָׁעִים תִּתְחַסֵּר:

יד 14

א חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בִּיתָּה וְאוֹלֶת בְּיָדֶיהָ תִּתְחַסְּנוּ:
 2 הוֹלֵךְ בִּישְׁרוֹ יֵרָא יְהוּהַ וּנְלוֹזוּ דַרְכָּיו פּוֹזְהוּ: בְּפִי-אוֹיֵל הַטֹּר
 3 פְּאוּהָ וּשְׁפָתָי חֲכָמִים תִּשְׁמְרוּם:
 4 בָּאִין אֲלֵפִים אֲכִיס בָּר וּרְבִי-תְבוֹאוֹת בְּכַח שׁוֹר: עַד
 6 אַמוּנִים לֹא יִכְזֹב וְיָפִיחַ פְּזָבִים עַד שִׁקָּר: בִּקֵּשׁ לֵץ חֲכָמָה
 7 וְאִזּוֹ וְדַעַת לְנִכּוֹן נִקָּל: לֵךְ מִנְּעַד לְאִישׁ כְּסִיל וּבִל-יִדְעָתָ
 8 שְׁפָתֶי-יִדְעָתָ: חֲכָמַת עָרוֹם הַבִּין דַּרְכּוֹ וְאוֹלֶת פְּסִילִים
 9 מְרַמָּה: אֲוִלִים וְלִיץ אֲשֶׁם וּבִין יִשְׁרִים רָצוֹן: לֵב יוֹדַע
 11 מִיָּת נַפְשׁוֹ וּבְשִׁמְחָתוֹ לֹא-יִתְעַרַב זָר: בֵּית רְשָׁעִים וּשְׁמֵד
 12 וְאֶהֱל יִשְׁרִים וּפְרִיחַ: יֵשׁ דֶּרֶךְ וְיִשָּׁר לְפָנֵי-אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ
 13 דַּרְכֵי-מוֹת: גַּם-בְּשִׁחַק וּכְאֵב-לֵב וְאַחֲרֵיתָהּ שְׂמִחָה תּוֹנָה:
 14 מִדַּרְכָּיו יִשְׁבַע סוֹג לֵב וּמַעֲלוֹ אִישׁ טוֹב: פִּתִּי יֵאֱמִין
 15 לְכָל-דָּבָר וְעָרוֹם יִבִּין לְאִשְׁרוֹ:
 16 חָכָם יֵרָא וְסָר מִרַע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבּוֹטָח: קֶצֶר-
 17 אֲפִים יַעֲשֶׂה אֲוֶלֶת וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִשְׁנֵא: נִתְלוּ פְתָאִים אוֹלֶת
 19 וְעָרוֹמִים וּכְתָרוֹ דַּעַת: שִׁחְרוּ רַעִים לְפָנֵי טוֹבִים וּרְשָׁעִים
 כ עַל-שִׁעְרֵי צַדִּיק: גַּם-לְרַעְיָהוּ יִשְׁנֵא רֵשׁ וְאַתְּבִי עֲשׂוֹר רַבִּים:
 21 כִּד-לְרַעְיָהוּ הוֹטָא וּמְהוֹנֵן עַנְיִים אֲשֶׁרוֹ: הַלּוֹא-יִתְעַו הַרְשִׁי
 22 רַע וְחָסֵד וְאַמֶּת תְּרַשִׁי טוֹב: בְּכָל-עֶצֶב וְהִנֵּה מוֹתָר
 23 וּדְבַר שְׁפָתַימ אֵךְ לְמַחְסוֹר:
 24 עֲטַרַת חֲכָמִים עֲשָׂרָם אוֹלֶת פְּסִילִים אוֹלֶת: מִצִּיל
 26 נַפְשׁוֹת עַד אֲמַת וּיִפֹּת פְּזָבִים מְרַמָּה: בּוֹרְאָת יְהוּהַ

v. 20. הוֹלֵךְ קָרוֹי. ibid. יִחַכֵּם קָרוֹי. v. 4. ס' רַבְתָּהּ. v. 10. ר' בַּדְּגַשׁ.

v. 18. א' נַחַה. v. 21. עַנְיִים קָרוֹי.

9 לְבוֹז: טוֹב נִקְלָה וְעֶבֶד לֹא מִמֶּתְפַיֵּד וְחֶסֶר-לֶחֶם: יוֹדֵעַ צְדִיק
 11 נִפְשׁ בְּהִמָּתוֹ וְרַחֲמָיו רַשְׁעִים אֶכְזָרוּ: עֶבֶד אֲדָמְתוֹ יִשְׁבַּע-
 12 לֶחֶם וּמִרְדָּתָהּ רִיקִים חֶסֶר-לֵב: חָמַד רַשָּׁע מִצְדוֹד רָעִים וְשָׂרֵשׁ
 13 צְדִיקִים יִתֵּן: בְּפִשַׁע שְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ רָע וַיֵּצֵא מִצָּרָה צְדִיק:
 14 מִפְּרִי פִי-אִישׁ יִשְׁבַּע-טוֹב וּגְמוּלַ יְדֵי-אָדָם יָשׁוּב לּוֹ: דֶּרֶךְ
 16 אֱוִיל יִשָּׁר פְּעִינָיו וְשָׁמַע לְעֵצָה חָכָם: אֱוִיל בַּיּוֹם יוֹדֵעַ פֶּסֶסוֹ
 17 וְכֹסֶה קִלְוֹן עָרוֹם: יִפְיחַ אֲמוּנָה וַיִּפֵּד צָדֵק וְעַד שְׁקָרִים
 18 מִרְמָה: יֵשׁ בּוֹטָה פְּמִדְקָרוֹת חָרָב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא:
 19 שְׂפַת-אֲמֵת תִּפְוֹן לְעַד וְעַד-אֲרָפִיעָה לְשׁוֹן שָׁקֵר: מִרְמָה בְּלֵב-
 21 הָרָשִׁי רָע וּלְזַעֲצֵי שָׁלוֹם שְׂמִיחָה: לֹא-יֵאֱמָר לְצְדִיק כָּל-אֲוִן
 22 וְרַשְׁעִים מִלֵּאמֹר רָע: תִּזְעַבְתָּ יְהוָה שְׂפַתֵי-שָׁקֵר וְעֵשִׂי אֲמוּנָה
 23 רְצוֹנִי: אָדָם עָרוֹם לֹסֶה דַעַת וְלֵב פְּסִילִים וַיִּקְרָא אֲוִילֹת: יַד-
 24 חַרְצִים תִּמְשׁוֹל וְרִמְיָה תִּהְיֶה לְמָס: דֹּאגָה בְּלֵב-אִישׁ יִשְׁחָפֶה
 26 וְדָבָר טוֹב יִשְׂמַחֶהָ: יִתֵּר מִרְעֵהוּ צְדִיק וְדֶרֶךְ רַשְׁעִים תִּתְעַם:
 27 לֹא-יִתְחַרֵּךְ רְמִיָה צִידוֹ וְהוֹן-אָדָם יִקֵּר חֲרוּץ: כָּאֵרֶחַ צְדָקָה
 28 הַיּוֹם וְדֶרֶךְ נְתִיבָהּ אֶל-מוֹת:

יג 13

בֵּין חָכָם מוֹסֵר אֵב וְלֵץ לֹא-שָׁמַע וְעָרְדָה: מִפְּרִי פִי-אִישׁ
 2 יֵאָכַל טוֹב וְנִפְשׁ בְּגִדִים חָמָס: נֹצֵר פִּיּוֹ שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ פֶּשֶׁק
 3 שְׂפָתָיו מִחֲתָה-לּוֹ: מִתְאָהֳרָה וְאִין נִפְשׁוֹ עֲצָל וְנִפְשׁ חַרְצִים
 4 תִּדְשָׁן: דְּבַר-שָׁקֵר יִשְׁנָא צְדִיק וְרַשָּׁע וּבְאִישׁ וַיַּחֲסִיר: צְדָקָה
 6 תִּצָּר תִּסְדָּרָה וְרַשָּׁעֶה תִּסְלַף חֲטָאת: יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאִין כָּל
 7 מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב: כָּפַר נִפְשׁ-אִישׁ עָשָׂרוֹ וְרָשׁ לֹא-שָׁמַע
 8 גָּעָרָה: אִזְר-צְדִיקִים יִשְׂמַח וְנָר רַשְׁעִים יִדְעָה: רַק בְּזִדּוֹן
 9 יִתֵּן מִצָּה וְאֶת-נוֹעְצִים חֲכָמָה: הוֹן-מִהַבֵּל יִמְעַט וְקִכְעַן עַל-יַד
 11 יִרְפָּה: תּוֹחֵלֵת מִמְשַׁכָּה מִחֲלֵה-לֵב וְעֵץ הַיּוֹם תִּאָּהֳרָה כְּאֵה:
 12 כִּי לְדָבָר יִחַבֵּל לּוֹ וַיִּרָא מְצוּהָ תּוֹא יִשְׁלָם: תּוֹרַת חָכָם
 13 מְקוֹר הַיּוֹם לְכֹר מִמֶּקְשֵׁי מוֹת:
 12 שֹׁבֵל טוֹב יִתּוֹחֵן וְדֶרֶךְ פְּגָדִים אִיתָן: כָּל-עָרוֹם יַעֲשֶׂה
 16 בְדַעַת וְכִסִּיל וּפְרֵשׁ אֲוִילֹת: מִלְּאָה רַשָּׁע יִפֹּל כָּרַע וְצִיר
 17

ה וְצִדְקָה תַצְיֵל מִמּוֹת: צִדְקַת תְּמִים תִּישָׁר דְּרָכּוֹ וּבְרִשְׁעָתוֹ
 6 וּפֹל רָשָׁע: צִדְקַת יִשְׂרָיִם תַצְיֵלְכֶם וּבִהְיוֹת בְּיָדַיִם יִלְכְּדוּ:
 7 בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֵּאבֵד תִּקְוָה וְתוֹחֲלֶת אוֹנִים אֲבָדָה:
 8 צְדִיק מִצָּרָה נִחְלָץ וַיִּבֹא רָשָׁע תַחֲתָיו: בְּפֶה חָנּוּף יִשְׁחַת
 9 י רַעְהוּ וּבִדְעַת צְדִיקִים יִחְלָצוּ: בְּטוֹב צְדִיקִים תַעֲלֶץ קַרְיָה
 11 וּבְאֵבֶד רָשָׁעִים רָנָה: בְּכִרְפַת יִשְׂרָיִם תָרוּם קָרַת וּבְכַף
 12 רָשָׁעִים תִּתְהַרֵס: בְּזֹ-לְרַעְהוּ חֲסֹר-לֵב וְאִישׁ תְּבוֹנוֹת
 13 יִחְרִישׁ: הוֹלֵךְ רָכִיל מִגְּלֵה-סוֹד וְנִאֲמַן-רוּחַ מִכֶּסֶה דְבָר:
 14 כַּאֲשֶׁר תַחֲבֹלוֹת וּפְלִעָם וְתִשְׁוֹעָה בְרַב יוֹעֵץ: רַע יִרוּעַ
 16 כִּי-עֲרַב זָר וְשֵׁנָא תִקְעִים בּוֹטָח: אֲשֶׁת חָן תִתְמַדָּה כְבוֹד
 17 וְעֵרִיצִים וְתִמְכּוּ-עֶשֶׂר: גִּמְלַל נִפְשׁוֹ אִישׁ חֲסֵד וְעֵבֶר שְׂאֵרוֹ
 18 אֲכַזְרוּ: רָשָׁע עֲשֵׂה פַעֲלַת-שִׁקָר וְזָרַע צִדְקָה שִׁכַר אֲמַת:
 19 כִּן-צִדְקָה לְחַיִּים וּמְרֻדָה רַעָה לְמוֹתוֹ: תוֹעֲבַת יְהוָה עֲקֹשִׁי-
 21 לֵב וּרְצוֹנוֹ תִמְיָמִי דָרָה: יָד לֵיד לֹא-יִנְקָה רַע וְזָרַע צְדִיקִים
 22 נִמְלֵט: נָזֵם זָהָב בְּאֵף חֲזִיר אֲשֶׁה יָפָה וְסִרַת טַעַם: תְּאֲנִת
 23 צְדִיקִים אֲדֵ-טוֹב תִּקְוֹת רָשָׁעִים עֲבָרָה: יֵשׁ מִפֹּדֵר וְנוֹסֵף
 כה עוֹד וְחֹשֶׁךְ מִיִּשָׁר אֵךְ לְמַחֲסוֹר: נִפְשֵׁ-כִרְבָּה תִדְשֵׁן וּמְרוּה
 26 גַם-הוּא יוֹרָא: מִנְעַ בָּר וּקְבֵהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ
 27 מִשְׁבִּיר: שִׁחַר טוֹב יִבְקֵשׁ רָצוֹן וְדַרְשׁ רַעָה תְבוֹאֲנוּ: בּוֹטָח
 28 בְּעֶשֶׂרוֹ הוּא יִפּוֹל וְכַעֲלֵה צְדִיקִים יִפְרָחוּ: עֵבֶר בֵּיתוֹ יִנְחַל-
 ל רוּחַ וְעֵבֶד אוֹיֵל לְחֻכֶם-לֵב: פְּרִי-צְדִיק עֵץ חַיִּים וְלִקְחָה
 31 נִפְשׁוֹת חֻכֶם: הֵן צְדִיק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵף כִּי-רָשָׁע וְחוֹטֵא:

יב 12

א אֵהָב מוֹסֵר אֱהָב דַּעַת וְשׁוֹנֵא תוֹכַחַת בְּעַר: טוֹב יִפְיֵק
 2 רָצוֹן מִיְהוָה וְאִישׁ מִזְמוֹת יִרְשִׁיעַ: לֹא-יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע
 וְשָׂרַשׁ צְדִיקִים בְּלִ-יְמוֹט:
 4 אֲשֶׁת חוֹל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה:
 5 מַחֲשִׁבוֹת צְדִיקִים מִשְׁפָּט תַחֲבֹלוֹת רָשָׁעִים מְרָמָה: דְּבָרֵי
 6 רָשָׁעִים אֲרַב־דָּם וּפִי יִשְׂרָיִם וְצִיֵּלָם: הַפּוֹדֵר רָשָׁעִים וְאוֹנֵם
 8 וּבֵית צְדִיקִים יַעֲמֵד: לְפִי-שִׁכְלוֹ יִהְלֵל-אִישׁ וְנִעְוָה-לֵב יִהְיֶה

4 יהוה נפש צדיק ונתת רשעים יהיה: ראש עשה
 כפר-מיתה ונגד חרוצים תעשיר: אגר בקוץ בן משפיל
 נרדם בקציר בן מביש:

6 ברכות לראש צדיק ופני רשעים וכסה חמס: זכר צדיק
 7 לברכה ושם רשעים ורקב: חכם לב יקח מצינות ואויל שפתים
 8 ולבט: הולך בפתם ילך בטח ומעקש דרכיו יודע: קרץ עין
 9 יתן עצבת ואויל שפתים ולבט:

11 מקור חיים פני צדיק ופני רשעים וכסה חמס: שנאה
 12 תעקר מדנים ועל-פל-רשעים תכסה אהבה: בשפתי נבון
 13 תמצא חכמה ושבת לגו חסר-לב: חכמים יצפנו-דעת ופיר-
 14 אויל מחתה קרבה: הון עשיר קרית עזו מחתת דלים
 15 רישם: פעלת-צדיק לתים תבואת רשע לחטאת: ארת
 16 לתים שומר מוסר ועזב תוכחת מתעה: מכסה שנאה
 17 שפתי-שקר ומוצא דבה הוא כסיל: ברב דברים לא
 18 יחדל-פשע וחשך שפתי משפיל: פסח נבחר לשון צדיק
 19 לב רשעים פמעט: שפתי צדיק ירעו רבים ואוילים פחסר-
 20 לב ימותו: ברפת יהוה היא תעשיר ולא-יוסף עצב
 21 עמה: פשתוק לכסיל עשות זמה וחכמה לאיש תבונה:
 22 מגורת רשע היא תבואתו ותאות צדיקים יתן: פשבור
 23 סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם: פחמץ לשנים
 24 ובעשן לעינים פן העצל לשלחיו: יראת יהוה תוסיף
 25 זמים וישנות רשעים תקצרנה: תותלת צדיקים שמחה
 26 ותקות רשעים תאבד: מעוז לתם דרך יהוה ומחיתה
 27 לפעלי און: צדיק לעולם כל-ימוט ורשעים לא
 28 ישפנו-ארץ: פני-צדיק ינוב חכמה ולשון תהפכות
 29 תפרת: שפתי צדיק ידעין רצון ופני רשעים תהפכות:
 30

יא 11

מאזני מרמה תועבת יהוה ואכן שלמה רצונו: פא
 2 זדון ויבא קלון ואת צנזים חכמה: תמות ישרים
 3 תנחם וסלף פגדים ושדים: לא-יוציל הון פיוס עברה
 4

27 בְּהִכִּינוּ שָׁמַיִם שָׁם אָנֹכִי בִּהְיוֹתִי הָיוּ עַל-פְּנֵי תְהוֹמוֹתָם: בְּאִמְצוֹ
 28 שְׁחָקִים מִמַּעַל בְּעִזּוֹז עֵינֹת תְהוֹמוֹתָם: בְּשׁוֹמְרוֹ לַיּוֹם וְהַקּוֹרְבָנִים
 ל' לֹא יַעֲבְרוּ-פִּיֹן בְּהוֹקֹן מוֹסְדֵי אֶרֶץ: וְאֵהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֵהְיֶה
 31 שֹׁשׁוּעִים יוֹם וַיּוֹם מִשְׁחַקְתָּ לְפָנָיו בְּכֹל-עֵת: מִשְׁחַקְתָּ בְּתַבֵּל
 אֶרְצוֹ וְשֹׁשׁוּעֵי אֶת-בְּנֵי אָדָם:
 32 וְעַתָּה בָנִים שָׁמְעוּ-לִי וְאֲשֶׁרֵי דַרְכֵי יִשְׁמְרוּ: שְׁמַעוּ
 33 מוֹסֵר וְחֹכְמוֹ וְאֶל-תִּפְרְעוּ: אֲשֶׁרֵי אָדָם שָׁמַע לִי לִשְׁקֹד
 ל' עַל-דַּלְתָּי יוֹם וַיּוֹם לְשֹׁמֵר מְזֻזוֹת פְּתָחַי: פִּי מִצְּאֵי
 36 מִצְּאֵי חַיִּים וַיִּפֹּק רְצוֹן מִיְהוָה: וְחִטָּאֵי חִמָּס נִפְשׁוּ
 כָּל-מִשְׁנָאֵי אֲהָבוּ מוֹת:

ט 9

א' 2 חֲכָמוֹת בִּנְתָה בֵּיתָה הַצַּבְחָה עִמּוּדֶיהָ שְׁבַעֶה: טְבַחָה
 3 טְבַחָה מִסְבַּחַה יוֹנָה אֶף עֲרֻבָה שְׁלַחָנָה: שְׁלַחָה נַעֲרֻתָה
 4 תִּקְרָא עַל-צִפִּי מִרְמֵי קֶרֶת: מִי פִתִּי יוֹסֵר הִנֵּה חֹסֵר-לֵב
 ה' 6 אֲמַרְהָ לּוֹ: לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי וְשִׁתּוֹ בַּיּוֹן מִסְכָּתַי: עֲזָבוּ
 7 פְּתָאִים וְחִיר וְאֲשֶׁרוּ בְּדַרְכָּה בֵּינָה: יוֹסֵר לֵץ לִקְחֵם לּוֹ קָלוֹן
 8 וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוֹמֵר: אֶל-תִּזְכַּח לֵץ פּוֹרֵשׁנֶאֱדָה הוֹכֵחַ לְחָכְם
 9 וַיִּאֲהַבֶּהּ: תָּנוּ לְחָכְם וַיַּחֲבֹם-עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וַיּוֹסֶף לְקַח:
 י' 11 תִּחַלֵּת חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת קִדְשֵׁים בֵּינָה: פִּי בִי יִרְבֶּה
 יְמִינָה וַיּוֹסִיפוּ לָהּ שָׁנוֹת חַיִּים:
 12 אִם-חֲכָמָה חֲכָמָה לָהּ וְלִצְדִיק לְבַדָּה תִּשָּׂא: אִשֶּׁת פְּסִילוֹת
 13 הַמִּינָה פְּתִיוֹת וּבְלִי-דַעַת מָה: וַיִּשְׁבָּה לְפִתַּח בֵּיתָה עַל-
 טו' 14 כֶּפֶא מִרְמֵי קֶרֶת: לִקְרָא לְעַבְרֵי דַרְכָּה הַמַּיְשָׁרוֹם אֲרַחֲוֹתָם:
 16 מִי פִתִּי יוֹסֵר הִנֵּה וְחֹסֵר-לֵב וְאֲמַרְהָ לּוֹ: מַיִם גְּנוּבִים
 17 יִמְתְּקוּ וּלְחֵם סְתָרִים יִנָּעִם: וְלֹא-יִדַע כִּי-רָפְאִים
 18 שָׁם בְּעֵמְקַי שְׂאוֹל קָרְאִיהָ:

י 10

משלי שלמה

א' 2 בֶּן חָכְם וְשֹׁמֵחַ-אֵב וּבֶן פְּסִיל הַתּוֹנֵת אִמּוֹ: לֹא-
 3 יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה תַצִּיל מַמּוֹת: לֹא-יִרְעִיב

בְּכִיתוֹ הִלֵּךְ בְּדֶרֶךְ מְרָחוֹק: צָרוּר-הַפֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם כ
 הַפֶּסֶף יָבֵא בֵיתוֹ: הִשְׁתִּי בְּרַב לְקַחָהּ בְּחֶלֶק שְׂפָתֶיהָ 21
 תִּדְיַחְנוּ: הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פְּתָאֵם פֶּשׁוּר אֶל-טַבַּח יָבֵא וְכֶעֱבֹס 22
 אֶל-מוֹסֵר אֲוִיל: עַד יִפְלַח הַיָּץ כִּבְדוֹ כִּמְהֵר צִפּוֹר אֶל-פֶּחַ 23
 וְלֹא-יִדְעַ פִּי-בְנֵינֶשׁוּ הוּא: וְעֵתָה בְּנִים שְׂמֵעוּ-לִי וְהִקְשִׁיבוּ 24
 לְאִמְרוֹ-פִי: אֶל-יִשָּׁשׁ אֶל-דְּרָכֶיהָ לִבָּהּ וְאֶל-תֵּתַע בְּנִתִּיבוֹתֶיהָ: כה
 פִּירְפּוּס תְּלָלִים הִפְיִלָה וְעֲצָמִים פָּל-הִרְגִיחָהּ: דַּרְכֵי שְׂאוֹל 26
 בִּיתָהּ יִרְדוּת אֶל-חֲדָרוֹ-מוֹת: 27

ח 8

הֲלֹא-חֲכָמָה תִּקְרָא וְתִבּוֹנָה תִּתֵּן קוֹלָהּ: בְּרֹאש־מְרוֹמִים א
 עֲלִי-דֶרֶךְ בֵּית נְתִיבוֹת נִצְבָהּ: לְגַד־שְׁעָרִים לְפִי-קָרַת מְבוֹא 3
 פְּתָחַי תִּרְנָה: אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל-בְּנֵי אָדָם: 4
 הַבִּינּוּ פְתָאֵם עֲרֻמָּה וְכִסְיֹלִים הָבִינּוּ לִב: ה
 שְׂמֵעוּ פִי-נְגִידִים אֲדַבֵּר וּמִשְׁתַּח שְׂפָתַי מִיִּשְׁרָיִם: פִּי- 6
 אֲמַת יִהְיֶה חֲפִי וְהוֹעֵבֶת שְׂפָתַי רָשָׁע: בְּצַדֵּק פֶּלֶא־מִרְיִפִי אֵין 7
 בָּהֶם נִפְתָּל וְעַקְשׁ: כָּלֶם נִכְחִים לִמְבִין וְיִשְׁרָיִם לְמַצְאֵי דַעַת: 8
 קַח מוֹסְרֵי וְאֶל-פֶּסֶף וְדַעַת מִהַרְוֵץ נִבְחָר: פִּי-טוֹבָה חֲכָמָה 9
 מִפְּנִינִים וְכָל-חֲפָצִים לֹא יִשׁוּי-בָהּ: אֲנִי חֲכָמָה שְׂבַנְתִּי 10
 עֲרֻמָּה וְדַעַת מְזֻמּוֹת אֲמַצָּא: יִרְאֵת יְהוָה שְׂנֵאת רַע וְגָאָה 11
 וְגֵאוֹן וְדֶרֶךְ רַע וּפִי תִהְיֶפְכּוֹת שְׂנֵאתִי: לִי-עֵצָה וְתוֹשִׁיחָה 12
 אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה: בִּי מַלְכִים וּמַלְכוּ וְרִזְנִים וְחֻקֵּי טו 13
 צַדֵּק: בִּי שָׂרִים יִשְׂרוּ וְנִדְיָבִים כָּל-שְׂפָטֵי אֶרֶץ: אֲנִי 14
 אֲהַבִּיהָ אֲהַב וּמִשְׁחָרֵי וּמַצְאָנִי: עֲשֵׂר-וְכַבּוֹד אֲתִי הוֹן 15
 עֲתֵק וּצַדֵּקָה: טוֹב פְּרִי מִהַרְוֵץ וּמִפֶּז וְתִבּוֹתֵי מִפֶּסֶף 16
 נִבְחָר: בְּאַרְח־צַדֵּקָה אֶהְלֵךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט: לִתְנַחֵל 17
 אֲהַבִּי וַיֵּשׁ וְאַצְרִיתֶם אֲמַלֵּא: 18
 יְהוָה קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרָכֵי קָדָם מִפְּעֻלֵי מֵאֵז: מֵעוֹלָם 19
 נִסְכָּתִי מֵרֹאשׁ מִקְדָּמֵי-אֶרֶץ: בְּאֵין-תִּהְיֶמוֹת הוֹלֵלְתִי בְּאֵין 20
 מְעִינּוֹת נִכְפְּדֵי-מִים: בְּטָרָם הָרִים הִטְבְּעוּ לִפְנֵי גְבַעוֹת כה
 הוֹלֵלְתִי: עַד-לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְהוֹצִיט וְרֹאשׁ עֲפָרוֹת תִּבְּל: 26

19 אָנן רגלים מְמַתְרוֹת לְרוּחַ לָרֵעָה: וְיָפִית פְּזוּבִים עַד שָׁקַר
 וּמְשַׁלַּח מְדַנִּים בֵּין אַחִים: פ
 כ
 21 נָצַר בְּנֵי מִצְוֹת אָבִיךָ וְאֶל-תִּשְׁשׁ תּוֹרַת אִמְךָ: קָשָׁרָם
 22 עַל-לִבְךָ תִּמְיֵד עֲנֹדָם עַל-צַרְוֹתֶיךָ: בְּהַתְּהַלֵּכְךָ וּתְנַחֶה אֶתְךָ
 23 בְּשִׂכְכֶךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהַקְיֹצוֹת הֵיא תִשְׁיַחֲדָה: פִּי נֵר מִצְוֶה
 24 וְתוֹרַת אֹזֶר וְדָרְךָ חַיִּים הַזּוֹכְחוֹת מוֹסֵר: לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשֶׁת רֵעַ
 כה מִחֲלָקֶת לְשׁוֹן נְכָרֶיהָ: אֶל-תִּחְמַד יַפְזִיה בְּלִבְבֶךָ וְאֶל-תִּקְחָהּ
 26 בְּעַפְעֵפֶיהָ: פִּי בְעַד-אִשָּׁה זֹנֶה עַד-כִּפּוֹר לָחֵם וְאִשֶׁת אִישׁ נִפְשׁ
 27 יִקְרָה תְּצוּדָה: הַיְחַתֶּה אִישׁ אִישׁ בְּחִיקוֹ וּבְגִדָיו לֹא תִשְׁרֹפְנָה:
 28 אִם-יִהְיֶה אִישׁ עַל-הַחֲלָיִים וְרַגְלָיו לֹא תִפְוִינָה: פֶּן הִפֵּא
 29 אֶל-אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא יִפְקֶה פֶלֶא-תִפְגַּע בָּהּ: לֹא-יִכּוּזוּ לְגִבּוֹ פִּי
 31 וְגִבּוֹ לְמִלֵּא נִפְשׁוֹ פִּי יִרְעֵב: וְנִמְצָא יִשְׁלַם שְׂבַע-תַּיִם אֶת-
 32 כָּל-הַזֶּהוֹן בֵּיתוֹ וַיִּתֵּן: נֹאֵת אִשָּׁה חֲסֵר-לֵב מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ הוּא
 33 יַעֲשִׂנָה: נָגַע וּקְלוֹן וּמִצָּא וְחִרְפָּתוֹ לֹא תִמְחָה: פִּי-קִנְיָה
 34 לֹא חֲמַת-גִּבּוֹר וְלֹא-יִחְמֹזַל בְּיוֹם נִקָּם: לֹא-יִשָּׂא פָנָי כָּל-כֹּפֵר
 וְלֹא-יֵאבֶה פִּי תִרְבֵּה-שָׂחָד:

7 ז

א
 2 בְּנֵי שֹׁמֵר אִמְרֵי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אֶתְךָ: שֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְחַיָּה
 3 וְחַזְרֹתַי כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ: קָשָׁרָם עַל-אֲפֻעֵתֶיךָ פְּתוּבָם עַל-לִוּחַ
 4 לִבְךָ: אִמֹר לְחִכְמָה אֶחָדִי אֵת וּמִדַּע לְפִינֶה תִקְרָא: לְשִׁמְרֶךָ
 5 מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְכָרֶיהָ אִמְרִיהַ הַחֲלִיקָה: פִּי בְחִלּוֹן בֵּיתִי בְעַד
 6 אֲשַׁנְבִּי נִשְׁקַפְתִּי: וְאֵרָא בַשָּׂתָאִים אָבִינֶה בְּבָנִים נַעַר חֲסֵר-
 7 לֵב: עֲבַר בְּשׁוֹק אֲצֵל שִׁנָּה וְדָרְךָ בֵּיתָה יִצְעַד: בְּנִשְׁתַּבַּע עַבְרַב
 8 יוֹם בְּאִישׁוֹן לִילָה וְאֵשְׁלָה: וְהִנֵּנָה אִשָּׁה לִקְרֹאתוֹ שֵׁית
 9 זֹנֶה וּנְצַרֶת לֵב: הַמִּינֶה הֵיא וְסוֹכְרֶת בְּבֵיתָה לֹא-יִשְׁפָּנוּ
 10 רַגְלֶיהָ: פַּעַם וּ פְחוּץ פַּעַם בְּרַחֲבוֹת וְאֲצֵל פֶּלֶא-שִׁנָּה תִאָּרַב:
 11 וְהַחֲזִיקָה בּוֹ וְנִשְׁקָה לוֹ הַעֲזֶה פָּנֶיהָ וְתֹאמַר לוֹ: זִבְחִי
 12 שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרֵי: עַל-כֵּן יִצָּאִי לִקְרֹאתֶךָ
 13 לְשִׁחַר פָּנֶיךָ וְאִמְצָאֶךָ: מְרַבֵּדִים רַבְדֹּתַי עֲרֹשֵׁי חֲטָבוֹת
 14 אֲטוֹן מִצְרִים: נִפְתִּי מִשְׁכָּבִי מִר אֲהַלִּים וְקִנְמוֹן: לִבְךָ
 15 נְרִיחַ דָּדִים עַד-הַבֶּקֶר נִתְעַלְטָה בְּאַהֲבָיִם: פִּי אָנן הָאִישׁ

v. 27. פוח בם'פ. v. 2. סגול באהנחא. v. 7. א' נחה.

11 בבית נכרי: ונתת באחרותך בכלות פשרה ושארה: 11
 12 ואמרף איה שנאתי מוסר ותולדת נאץ לבי: ולא- 12
 13 שמעתי בקול מזרי ולמלמדו לא-הטיתי אזני: כמעט הניתי 13
 14 בכל-רע פתוח קהל ועדה: שתי-מים מבוחה ונוזלים מתוח 14
 15 פאה: ופוצו מעיניך חוצה פרהובת פלגי-מים: יהי- 15
 16 לך לבנה ואין לזרים אפה: 16
 17

18 יהי-מקורך ברחה ושלמה מאשת נשורה: אילת אהבים 18
 19 ונעלת-הן ודיה ורעה בכל-עת פאת-בתה תשנה תמיד: 19
 20 ולמה תשנה בני בזה ותחפך נכריה: פי נבח ויעני 20
 21 יהיה דבר-איש וכל-משעלתי מבלש: עונותיו ולבד-כו 21
 22 את-הרשע ובחבלי תשארו ותמה: הוא ימות באין 22
 23 מוסר וברב אנותו ישנה: 23

6

בני אם-עבדה לרעה תקצת לזר פסיה: נקשת 2
 3 באמרי-סיה ולפדה פאמרי-סיה: עשה זאת אפוא 3
 4 בני והנצל פי באת בכח-רעה לך התרפט ורחב 4
 5 רעה: אל-תתן שנה לעיניך ותנומה לעשע-סיה: הנצל 4
 6 פצבי מיד וכצפור מיד וקוש: 5

7 לך אל-נמלה עצל ראה דרכיה ורחם: אשר אין-לה 6
 8 קצין שטר ומשל: תבין בקוץ להמה אגרה בקציר מאכלה: 7
 9 עד-מתי עצל ו תשפב מתי תקום משנתה: מעט שנות 8
 10 מעט תנומות מעט ו חפך ידים לשפב: ובא-במת-לה 9
 11 ראשה ומחפרה פאיש מן: 10

12 אדם בלעל איש און הולך עקשות פה: קרץ 12
 13 בעינו מולל פרנלו מזה פאצבעתיו: תהפכות ו בלבו 13
 14 חרש רע בכל-עת מד-נים ושלח: על-פן שתאם ובוא 14
 15 אידו שתע ושבך ואין מרפא: 15

16 שש-הפה שגא יהיה ושבב תועבות נפשו: יענים 16
 17 רמות לשון שקר וידים שפכות דם-נקי: לב חרש מהשבות 17
 18

v. 14. מן-מים קרי.

ibid. בהגלו קרי.

v. 13. בעיני קרי.

v. 16. יתיר ו'.

4 וַיְהִי־ד לִפְנֵי אֹמִי: וַיֹּרְבֵי וַיֹּאמֶר לִי יְהִי־מִדְבָרֵי לִבִּי שְׁמֹר
 ה מִצְוֹתַי וְחַיֵּה: קָנֵה חֲכָמָה קָנֵה בִינָה אַל־תִּשְׁפַח וְאַל־
 6 תֵּט מֵאֲמָרֵי־פִי: אַל־תִּעְזֹבֶה וְתִשְׁמָרֶה אֶהְבֶּה וְתִצְרָה:
 7 רֵאשִׁית חֲכָמָה קָנֵה חֲכָמָה וּבְכֹל־לִנְיָנָה קָנֵה בִינָה:
 8 סֶלְסֵלֶה וְתִרְוַמְמָה תִּכְבְּדֶה פִי תַחֲבַקְנָה: תִּתֵּן לְרֵאשִׁי לְוִי־
 9 הֵן עֲטַר־תִּפְאָרֶת תִּמְנֶנֶה:

11 שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אֲמָרֵי וַיֹּרְבֵי לֵךְ שְׁנוֹת חַיִּים: בְּדַרְךְ חֲכָמָה
 12 הַרְיֵתֶיךָ הַדֶּרֶךְ־כִּתִּיךָ בְּמַעְגְלֵי־וָשָׁר: בְּלִכְתָּךָ לֹא־יִצָּר צַעֲדֶךָ
 13 וְאִם־תִּרְוֵץ לֹא תִכָּשֵׁל: תִּחְזַק בַּמּוֹסָר אַל־תִּרְחַף נִצְרָה
 14 כִּי הִיא חַיִּיָּה: בְּאַרְח רְשָׁעִים אַל־תִּבָּא וְאַל־תִּתְאַשֶׁר בְּדַרְךָ
 טו רָעִים: שְׂרָעָהוּ אַל־תִּעְבֶּר—בּו שְׁטֵה מִעָלָיו וְעָדָר:
 16 כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־לֹא יִרְעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם־לֹא יִכְשׁוּלוּ:
 17 כִּי לִחְמוּ לָהֶם רָשָׁע וַיִּין חַמְסִים יִשְׁתּוּ: וְאַרְבַּ צְדִיקִים
 18 כְּאֹרֶן נֹגֵה הוֹלֵךְ וְאֹרֶן עַד—נִכּוֹן הַיּוֹם: דַּרְךְ רְשָׁעִים
 כֹּאֲפֵלֶה לֹא יִדְעוּ בַּמָּוֶה וּפְשָׁלוּ:

21 בְּנֵי לְדַבְרֵי תִקְשְׁיֹבֶה לְאֲמָרֵי תֵט אֲזַנְךָ: אַל־יִגְלִיזוּ
 22 מֵעֵינֶיךָ שְׁמֹרִם בְּתוֹךְ לִבְךָ: כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם
 23 וּבְכֹל־בְּשָׂרוֹ מִרְשָׁא: מִכָּל־מִשְׁמַר נִצָּר לִבִּי כִּי־מִמּוֹפּוֹ
 24 תּוֹצְאוֹת חַיִּים: הִסָּר מִמָּה עֲקֻשׁוֹת צַה וְלִזּוֹת שְׁפָתָיִם
 כה הַרְחַק מִמָּה: עֵינֶיךָ לִנְכַח וּבִיטוּ וְעִשְׂעִפִּיךָ יִיָּשְׁרוּ נִגְדֶה:
 26 שְׁלֵט מֵעַגְל רַגְלֶךָ וּכְל־דַרְכֶיךָ יִכְנוּ: אַל־תֵּט—וַיִּמִּין
 27 וּשְׂמֹאוֹל הִסָּר רַגְלֶךָ מִרֵּעַ:

ה 5

2 אֲנִי לְחֲכַמְתִּי תִקְשְׁיֹבֶה לְתַבִּיבֹתַי תֵט אֲזַנְךָ: לְשֹׁמֵר
 3 מִזְמוֹת וְיִדְעַת שְׁפָתֶיךָ וּנְצָרוֹ: כִּי נֹפֵת תִּשְׁפָּנֶה שְׁפָתַי זָרָה
 4 וְחֶלֶק מִשְׁמֵן חֲפֵית: וְאַחֲרֵיתֶה מִרְה כַּלְעֵנֶה חֲזִית בְּחָרִב
 ה פִּיזוֹת: רַגְלֶיךָ יִרְדּוֹת מוֹת שְׁאוֹל צַעֲדֶיךָ וְתַמְכוּ: אֶרֶח חַיִּים
 6 פֶּן־תִּשְׁלֵט נָעוּ מֵעַגְלֵתִיךָ לֹא תִדַּע:
 7 וְעֵתָה בָּנִים שְׁמַעוּ־לִי וְאַל־תִּסְוֹרוּ מֵאֲמָרֵי־פִי: הַרְחַק
 8 מֵעָלֶיךָ דַרְכֶּךָ וְאַל־תִּקְרַב אַל־פֶּתַח בֵּיתֶה: פֶּן־תִּתֵּן לְאַחֲרִים
 י הַדָּדָה וְשְׁנֵתֶיךָ לְאַחֲרָי: פֶּן־יִשְׁפָּעוּ זָרִים פִּתְחֶךָ וַיִּנְצְבִיךָ

v. 4. סגול בס"פ. v. 16. יכשילו קרי.

6 לִבֶּךָ וְאֶל-יִנְתְּךָ אֶל-תִּשְׁעֶן: בְּכָל-דְּרָכֶיךָ דַּעְתּוֹ וְהוּא יִנְשֵׁר
 7 אֶרְחֹתֶיךָ: אֶל-תְּהִי חָכְמָה בְּעֵינֶיךָ יֵרָא אֶת-יְהוָה וְסוּר
 8 מִרָע: רַפְאוֹת תְּהִי לְשִׁנֶּךָ וְשִׁקּוּי לְעֵצְמוֹתֶיךָ: פֶּבַד אֶת-
 9 יְהוָה מִהוֹנָה וּמֵרֵאשִׁית כָּל-תְּבוּאָתְךָ: וּבְמִלְאֵי אֲסֻמִּיָּה
 שָׂבַע וְתִירוֹשׁ וְקִבְיָה יִפְרֹצוּ:

11 מוֹסֵר יְהוָה בְּנֵי אֶל-תִּמְאָס וְאֶל-תִּקַּח בְּתוֹכְחָתּוֹ: כִּי
 12 אֵת אֲשֶׁר יֵאָתֶב יְהוָה יוֹכִיחַ וְכָאֵב אֶת-בֶּן יִרְצֶה: אֲשֶׁרִי אָדָם
 13 מֵצֵא חֲכָמָה וְאָדָם וְפִיִּק תְּבוּנָה: כִּי טוֹב סְחָרָה מִסְחָר-
 14 כֶּסֶף וּמִחֲרוֹץ תְּבוּאָתָה: יִקְרָה הוּא מִסְפָּנִים וְכָל-חֲסָפְיָה
 15 לֹא יִשׁוּבָהּ: אֶרְךָ יָמִים בְּיָמֶינָה בְּשִׂמְאוֹלָה עֵשֶׂר וְכָבוֹד:
 16 דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי-נֶעֱם וְכָל-נְתִיבֹתֶיךָ שָׁלוֹם: עֵץ-חַיִּים הוּא
 17 לְמַתְּוִקִּים כֶּה וְתִמְכֶּיךָ מֵאֲשֶׁר:

19 יְהוָה בְּחֲכָמָה יִסַּד-אָרֶץ כְּזֹנֵן שָׁמַיִם בְּתְבוּנָה: בְּדַעְתּוֹ
 20 תְּהוֹמֹת נִבְקְעוּ וְשִׁחָקִים יִרְעִפוּ-טַל: בְּנֵי אֶל-וִלְזָה
 21 מְעִינֶיךָ נֹצֵר תִּשְׁמִיָה וּמִזְמָה: וְיִהְיֶה חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ וְחַן
 22 לְגַרְגְּרוֹתֶיךָ: אֵז תִּלְךָ לְבַטַח דַּרְכֶּךָ וְרִגְלֶךָ לֹא תִגְדָּף: אִם-
 23 תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחַד וְשִׁכְבָּתְךָ וְעָרְבָה שְׁנֵתְךָ: אֶל-תִּירָא
 24 מִפְּחַד פְּתָאִים וּמִשְׂאֵת רְשָׁעִים כִּי תִבֹּא: כִּי-יְהוָה יְהִיָה
 25 בְּכִסְלֶךָ וְשֹׁמֵר רִגְלֶךָ מִלִּכְד:

27 אֶל-תִּמְנַע טוֹב מִבְּעַלְיוֹ בְּהוֹת לְאֵל יִדְוֶנָּה לְעִשׂוֹת: אֶל-
 28 תֵּאמֶר לְרֵעֶיךָ וְלֵךְ וְשׁוּב וּמִחַר אֲפֹן וַיֵּשׂ אֶתְךָ: אֶל-תִּתְחַרֵּשׁ
 29 עַל-רֵעֶיךָ רָעָה וְהוּא-יִוָּשֵׁב לְבַטַח אֶתְךָ: אֶל-תִּרְוֹב עִם-אָדָם ל
 30 חָנָם אִם-לֹא גִמְלָתָה רָעָה: אֶל-תִּקְנֵא בְּאִישׁ חָמָס וְאֶל-
 31 תִּתְחַר בְּכָל-דְּרָכָיו: כִּי תוֹשַׁעַת יְהוָה נִלְוֹז וְאֶת-יִשְׁרָיִם
 32 סוּדוֹ: מֵאֶרֶת יְהוָה בְּכִית רָשָׁע וַנְּוָה צְדִיקִים וּבְרָה:
 33 אִם-לְלַצִּים הוּא-יִלְוֶיךָ וְלַעֲנָוִים וְתוֹ-חַן: כְּבוֹד חֲכָמִים
 34 וּנְחָלָה וְכִסְיִלִים מֵרִים קָלוֹן:

4 ד

א שְׁמַעוּ בָנִים מוֹסֵר אָב וְהִקְשִׁיבוּ לְדַעַת בְּוִנָה: כִּי לֵקַח
 2 טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תְּוֹרֹתַי אֶל-תִּעֲזֹבוּ: כִּי בֶן תִּיָּתִי לְאָבִי רָה
 3

v. 8. ר' בדגש. v. 12. סגול בלי מקף. v. 15. מפניכם קרי.

v. 27. ויתר ו'. v. 28. ויתר ו'. v. 30. תריב קרי. v. 34. ולענינים קרי.

כִּסּוּפָה יֵאָתֶה כְּבֹא עֲלֵיכֶם אַרְהַ וְצוּקָה: אִזּוּ יִקְרָאנִי 28
 וְלֹא אֶעֱנֶה וְשִׁחַרְוִנִי וְלֹא יִמְצָאנִי: תַּחַת כִּי־שָׁנְאוּ דַעַת 29
 ל וּבִרְאֵת יִהְיֶה לֹא בַחֲרוּ: לֹא־אָבוּ לַעֲצָתִי נֶאֱצַו כָּל־הַזֹּכְחֹתַי:
 וַיֵּאָכְלוּ מִפִּרְי דָרְפָם וּמִמְעַצְתֵיהֶם וְשִׁבְעוּ: כִּי מִשׁוֹבֵת 31
 32 שָׂתִים תִּהְרָגֶם וְשִׁלֹּת פְּסִילִים תֵּאָבְדֶם: וְשִׁמְעֵ לִי וְשִׁפּוֹן־
 בְּטַח וְשִׁאֲנֹן מִפֶּחַד רָעָה:

ב 2

בְּנֵי אִם־תִּקַּח אֲמָרִי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אֲתָהּ: לְהִתְקַשֵּׁב 2
 3 לְחֻכְמָה אֲזַנְנָה תִטֹּת לִבְךָ לְתַבּוּנָה: כִּי אִם לִפְיִנָה תִקְרָא
 4 לְתַבּוּנָה תִתֵּן קוֹלְךָ: אִם־תִּבְקֹשֶׁנָּה כִּכְסֹף וְכַמֶּטֶל־זָנִים תִּחַפְּשֶׁנָּה:
 ה אִזּוּ תִבִּין יִרְאֵת יִהְיֶה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: כִּי־יִהְיֶה יִתֵּן 6
 7 חֻכְמָה מִפִּיו דַּעַת וְתַבּוּנָה: וְצִפֹּן לְיֹשְׁרִים תִּוְשִׁינָה מִגֵּן
 8 לְהִלְכֵי תָם: לְנֹצֵר אֲרָחוֹת מִשֹּׁפֵט וְדָרָה חֲסִידוֹ יִשְׁמֹר:
 אִזּוּ תִבִּין צֶדֶק וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרִים כָּל־מַעֲשֵׂי־טוֹב: כִּי־תִבּוֹא 9
 11 חֻכְמָה בְּלִבְךָ וְדַעַת לְנַפְשֶׁךָ יִנַּעַם: מִזְמַת תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ
 12 תַבּוּנָה תִנְצֹרְפָה: לְהַצִּילְךָ מִדָּרָה רַע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תִּתְפַּכּוֹת:
 13 הַעֲזֹבִים אֲרָחוֹת יִשָּׁר לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי־חַשְׁדָּה: הַשְּׂמֹחִים לַעֲשׂוֹת 14
 טו רַע יִזְלוּ בְּתֵהֱפֹכֹת רַע: אֲשֶׁר אֲרָחֲתֵיהֶם עֲקָשִׁים וְנִלְוִזִים
 16 בְּמַעֲשֵׂלְתָם: לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנִּכְרִיָּה אֲמָרִיָּה
 17 הַחֲלִיקָה: הַעֲזֹבֵת אֶלֶף נְעוּרֶיהָ וְאֶת־בָּרִית אֱלֹהֶיהָ
 18 שִׁכְחָה: כִּי שָׁחָה אֶל־מוֹת בֵּיתָהּ וְאֶל־רִפְאִים מַעֲשֵׂלְתֵיהָ:
 19 כָּל־בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא־יִשְׁיִגוּ אֲרָחוֹת חַיִּים: לְמַעַן 2
 21 תִלְךָ בְּדָרָה טוֹבִים וְאֲרָחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמֹר: כִּי־
 22 יִשְׁרִים יִשְׁכְּנוּ־אֶרֶץ וְתַמִּימִים יִתְרוּ בָהּ: וְרָשָׁעִים מֵאֶרֶץ
 יִפְרָתוּ וּבֹגְדִים יִסְתּוּ מִמֶּנָּה:

ג 3

בְּנֵי תוֹרַתִי אֶל־תִּשְׁפַח וּמִצְוֹתַי יִצָּר לִבְךָ: כִּי אֲרָה 2
 3 יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יִוָּסְפוּ לְךָ: חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל־
 4 יַעֲזֹבְךָ קִשְׁרָם עַל־צַרְוֹתֶיךָ כְּתִבָּם עַל־לֹוֹת לִבְךָ: וּמִצָּא־
 ה חֵן וְשִׁבְל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וָאָדָם: בְּטַח אֶל־יִהְיֶה בְּכָל־

v. 7. וצפון קרי. v. 8. חסידיו קרי.

משלי. Proverbia.

א 1

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: לְדַעַת הַכְּמָה ²
וּמוֹסֵר לְהַבִּין אֲמָרֵי בִינָה: לְקַחַת מוֹסֵר הַשֵּׁשֶׁל צֶדֶק וּמִשְׁפָּט ³
וּמִשְׁרִים: לְתַת לַפְתָּאִים עֲרֻמָּה לְנֹעַר דַּעַת וּמִזְמָה: וְשָׁמַע ⁴
הַחֵם וַיִּוֹסֵף לְקַח וְנִבְּוֹן תְּהַבְּלוֹת יִמְנָה: לְהַבִּין מִשְׁל ⁶
וּמְלִיצָה דְּבָרֵי חַכְמִים וְחִידָתָם: יִרְאֵת יְהוָה רַאשִׁית ⁷
דַּעַת הַכְּמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים בְּזוֹ:

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיהָ וְאֶל-תִּפְשׁ תִּזְכֹּר אִמָּה: כִּי לְוַת ⁸
הֵן יְהִם לְרַאשֶׁהָ וְעֵנְקִים לְגַרְוֹתֶיהָ: בְּנֵי אִם-יִפְתָּוּהָ הַשָּׂאִים י ⁹
אֶל-תִּבְּא: אִם-יֹאמְרוּ לְכֹה אֵתְנוּ נִאֲרָכָה לְדָם נִצְפְּנָה לְנַקִּי ¹¹
הַנֶּם: נִבְּלָעַם פְּשָׁאוֹל חַיִּים וְתַמִּימִים כִּיֹּרְדֵי בֹר: כֹּל- ¹²
הַזֶּן יִקֵּר נִמְצָא נִמְצָא בְּתֵינֹו שָׁלָל: גִּזְרֵהָ תִפְסִיל בְּתוֹכֵנוּ ¹³
כִּיִּס אֲחֹד וְהִיָּה לְכֹלְנוּ: בְּנֵי אֶל-תִּלְקֵה בְּדַרְהָ אִתָּם מִנַּע- ¹⁴
רַגְלָהּ מִנְּתִיבָתָם: כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יִרְצֻוּ וַיִּמְהָרוּ ¹⁶
לְשִׁפְוֹ-דָּם: כִּי-הַנֶּם מִזְוָה הַרְשָׁת פְּעִינֵי כֹל-כַּעַל כְּנָה: ¹⁷
וְהֵם לְדָמָם יִאֲרָבוּ וְצַפְנוּ לְנַפְשָׁתָם: כִּן אֲרַחֹת כֹּל-כַּעַצ ¹⁸
כַּעַצ אֶת-נַפְשׁ כַּעַלְו וַקַּח: ¹⁹

חַכְמֹת בְּחִוֵּץ תִּרְנָה כְּרַחֲבוֹת תִּתֵּן קוֹלָה: כְּרַאשׁ הַמַּיֹוֹת ²¹
תִּקְרָא כְּפִתְתֵי שְׁעָרִים כְּעִיר אֲמַרִיָּה תֹאמַר: עַד-מָתַי וּפְתוּיִם ²²
תִּתְּהַבְּוּ פְתֵי וְלָצִים לְצוֹן הַמְּדִי לָהֶם וּכְסִילִים וּשְׁנֹאוֹ-דַּעַת: ²³
תִּשְׁיָבוּ לְתוֹכְחָתֵי תִנָּה אֲבִיעָה לָכֶם רִוְחֵי אוֹדִיעָה דְּבָרֵי ²⁴
אִתְּכֶם: יֵשֶׁן קִרְאֵתִי וּתְמַאֲנֵי נְטִיתִי יָדֵי וְאֵן מִקְשִׁיב: וּתְפָרְעוּ ^{כה}
כֹּל-עַצְתִּי וְתוֹכְחָתִי לֹא אֲבִיתָם: כִּם-אֲנִי כְּאִדְכֶם ²⁶
אֲשַׁחַק אֲלֵעִי כְּבֹא פַחְדְּכֶם: כְּבֹא כְשִׁאוֹתֵי וּפַחְדְּכֶם וְאִדְכֶם ²⁷

v. 1. מ' רבתי. v. 4. א' נחה. v. 27. כ' שואה קרי.

confundatur. Exempla: אֶם-מְהוּט (Gen. 14, 23) לֹא-כֹל-לֶחֶם (31, 54) בֶן-פֶּוֹן (33, 11) גַם-מִתְמַלְּגִים (Ex. 4, 10) עַל-לֵב (34, 3) בֶן-יִפְרַיִם (Jos. 3, 7) עַם-מִשֵּׁה (27, 8) וְאֶם-מֶדֶן (Lev. 5, 2) וְנִעַלְמָם מִמֶּנּוּ (1 Sam. 14, 50) מִבְּקָשִׁים מַיִם (2 Reg. 25, 23) בֶן-נִתְנִיָּה (41, 17) וְגַם-מִיָּהֶם (54, 17) וְכֹל-לֶשׁוֹן (41, 18) אֲשֵׁים מְדַבֵּר לְאִגְסֵי-מַיִם (67, 5) עַמִּים מַיִשֵּׁר (30, 12) לְמַחֹל לִי (Ps. 26, 4) עַם-מִתִּי (66, 21) עַל-לֶחֶיָּה (Thren. 1, 2) עַל-לֶחֶם (Prov. 3, 3) עַל-לֶחֶם (95, 7) עַם מִרְעִיתוֹ (Esr. 6, 5) וְהִיבֵל לְבַבִּל (3, 6) אֶת-וַיִּנְוֶרָא (Dan. 2, 10) קִדְּם מִלְכָּא (Ecl. 12, 5).¹

Ubicunque voculae sono similes et significatione diversae לֹא לֹא concurrunt, לֹא dagessatur eoque legens monetur, ut negationem cum emphasi enuntiet eamque caute a pronomine discernat, velut Gen. 38, 9. Hab. 1, 6. 2, 6. Prov. 25, 17. Eodem consilio scribitur לֹא לֹא Deut. 32, 5. Atque Lamed vocis לֹא dagessatur quoties nomen מִשֵּׁה cum accentu conjunctivo antecedit, e. c. Ex. 6, 10. 29. 13, 1. 14, 1.²

¹ Saepius dagessationi substituitur lineola Pasek duobus ejusmodi vocabulis interposita, velut מְפַנֵּיךְ | רַבִּים (Deut. 7, 1) | מְכַל הַגּוֹיִם | אַחִיכֶם | וּבְרֹזֶל | לָרֵב (Jer. 51, 37) | בַּבֵּל | לְגַלְיָם | מְעוֹן | מִנְהָה (Jes. 66, 20) | מְעַט | וְאֲנָשִׁים (Neh. 3, 15) | רַמְהָ | הַצּוֹר (11, 33); interdum, ubi fieri poterat, syllabae finali vocabuli prioris Metheg remorans (הַעֲמֹדָה) additum est, e. c. וַיִּצְעַן צִיָּץ (Num. 17, 23) לֹא וַאֲזַלְּ (Prov. 20, 14).

² Cf. Lonsano in *Or thora* ad Ex. 6, 10.

bulum tonum primarium vel certe secundarium in principio habeat, et 2) vocabulum prius, quod alterum dagessatione sibi annectit, aut in Kamez aut in Segol desinat. Quamobrem raphata manent haecce: אבִינִיָּה בְּרִזְלִי (24, 9) מִבְּרִינִיָּה בְּרִזְלִי (Num. 23, 11) בְּרִזְלִי בְּרִזְלִי (Deut. 8, 9) וַיִּפְלֹג־שָׁמָּה (2 Sam. 12, 12) עֲשִׂיתָ בַּסֵּתֶר (Gen. 14, 10) (Ez. 15, 11) עֲשִׂיתָ פֶּלֶא (Ez. 31, 4) יוֹרְדֵי בּוֹר (Ez. 15, 21) שִׁירֵי לֵיִי (Prov. 12, 8) נְעוּדֵה־לֵב (Neh. 5, 15) et id genus alia. Verum usu venit, ut si Miled quoddam in vocalem *u* desinat sibilans vel liquida qua vox subsequens incipit dagessetur. Documento sunt קִימוֹ שְׂאֵר (Gen. 19, 14. Ex. 12, 31) תְּשַׁבִּיתִי שְׂאֵר (Ex. 12, 15) קִימוֹ נְדוּ (Jer. 49, 30) סֵרֹף הָדָר (1 Sam. 15, 6) וַיִּתְּלֵהוּ מִמֶּטַעַם (Hos. 8, 10). Etiam voculae לֵא et לוֹ post וַיֹּאמְרוּ quatuor locis dagessata sunt: Gen. 19, 2.¹ Jud. 18, 19. 1 Sam. 8, 19. Est. 6, 13.

Anomala, utpote quae legibus supra expositis subjici nequeant, at auctoritate Masorae confirmata sunt haecce: כִּי־גָאָה גָאָה (Ex. 15, 1. 21) מִי פִמְכָה (15, 11) עִמְזוֹ גָאָלָה (15, 13) וּשְׁמָתִי עֲבִית פִּשְׁתִּית (32, 15) אֲבִיד קִנְךָ (15, 16) גָאָלָה בְּזָרוּעַ (Jer. 20, 9) וּנְלֵאִיתִי פֶּלְכָל (Jes. 54, 12) פְּדֻכּוֹד (Ps. 118, 18) יִסְרְנִי יְהוָה (118, 5) קָרָאתִי יְהוָה (94, 12) תִּיִסְרְנֵנוּ יְהוָה (77, 16) גְּדַבְרִיָּא דְּתַבְרִיָּא (Dan. 3, 2. 3) הַקְרַנְיָה בְּנִי־הוּא (Iob 5, 27) וְהַכְמָה פְּהַכְמַת־ (5, 11).²

§. 8.

Reliquum est, ut nonnulla addamus de illo Dagesch, quod ex praecepto veterum post vocabula consonanti terminata non solum literis כפה בגד, sed aliis quoque literis inditur. Etenim si binorum vocabulorum prius eadem consona finitur qua posterius incipit, consona incipiens dagessatur,³ ne festinantius legendo cum praecedente

¹ Cf. Delitzschii comm. ad h. l. et 19, 14 (ed. IV p. 337. 339).

² Cf. Masora ad Daniel 5, 11. *Dikduke hateamim* §. 29. Literae Jod dagessatae Ps. 118, 5. 18. secundum regulam supra propositam explicari possunt (vide Delitzschii comm. ad hos locos). At quum alibi velut in וְלִי יְהוֹשִׁיעַ בתוככי יְרוּשָׁלַם, dagessatio omittatur, satius est, ambo illa יְהוָה exceptionibus adnumerare. Ceterum vide quae Parchon p. 4. et Norzi ad Ex. 15 disserunt.

³ Editores textus biblici hoc Dagesch, cui Delitzschius nomen ortho-phonici indidit, ignorantia magis quam negligentia abjecerunt. Usus ejus jam veteribus Masoretis pro lege valere in Psalterio nostro Brockhausiano (1874) p. IX ostendimus.

פּוֹנְנָה (66, 11) שָׁחַף מְוַעֲקָה (60, 6) נִתְּתָה לְיִרְאֵיהָ (37, 9) יִירָשֶׁה
 נִתְּתָה לְאַחֲתֵינוּ (Neh. 9, 23) אִמְרָתָּ לְאַבְוֵיהֶם (99, 4) מִיִּשְׂרָאֵל
 (9, 36). Dagessionem ibi non locum habere, ubi litera methegata
 una de quinque tenuibus est, ex hisce exemplis cognoscitur: אֵלֶּה
 תַּחֲתֵיהֶן תַּעֲמֹד (24, 31) לְמַה תַּעֲמֹד (Gen. 2, 4) תּוֹלְדוֹת
 הַיְּהוּדִים בְּעַמִּים (44, 2) פַּעֲלָתָּ בְיַמֵּיהֶם (Ps. 9, 11) עֲזָבָתָּ דָרְשִׁיךָ
 (77, 15) דַּפְּאֵתָּ כְּחֶלְלָה (89, 11). Causa facilis est intellectu. Da-
 gessatio in solis illis quinque literis pronuntiationem non solum
 acuit, sed mutat; ibi vero, ubi tonus primae syllabae alterius voca-
 buli non nisi secundarius est, quem Metheg significat, dagessatio non
 tantum momenti habet, ut aspiratam induret. Sunt vero duo loci,
 ubi nihilominus tenuis Dagesch assumit: כְּמִזְכָּה בְּאֵלֶם Ex. 15, 11
 et וַיִּשְׁמְרֵהָ תְּלֵ-עוֹלָם Jos. 8, 29.

e) Si alterum vocabulum sive monosyllabum sive Milel a litera
 cum Scheba orditur, haec ipsa litera dagessatur, exceptis quatuor
 literis servilibus בּוֹר"כּ e. c. עֲשֵׂה פָּרִי, עֲשֵׂה פָּרִי (Gen. 1, 11. 12)
 וַאֲצִינָה שְׂאוֹל (Jes. 5, 14) הִרְחִיבָה שְׂאוֹל (12, 5) אֲרָצָה פְּנֵן
 (Ps. 139, 8) שְׂמֵתָּ שְׁעֵם (Dan. 3, 10) גִּדְּלָתָּ מָאֵד (104, 1)
 (4, 24) וְעִשִׂיתָ קְעָרְתִּיו (Neh. 9, 7) וְשִׁמְתָּ שְׂמוֹ (Ex.
 25, 29)¹. Literas בּוֹר"כּ non dagessari ex his exemplis apparet:
 נְהַיִיתָ לְעָם (Deut. 21, 15) תַּהֲיִין לְאִישׁ (Ex. 33, 12) יִדְעִיתָ בְּנֶשֶׁם
 (Sach. 14, 12) תִּמְקֶנָּה בְּהוֹרִיהֶן (Jes. 42, 6) קִרְאתֶיהָ בְּצֹדֵק (27, 9)
 צְרִינָה לְרֵאשׁ (Thren. 1, 5). Excipitur vocula לָהּ, quae constanter
 dagessatur: וְעִשִׂיתָ לָּהּ (Deut. 10, 1) חֲלִילָהּ לָּהּ (Gen. 18, 25)
 לְמַחְתָּ לָּהּ (2 Sam. 12, 8) וַאֲסָפָהּ לָּהּ (12, 9) אֱלֹהֶיהָ לָּהּ (23, 6)
 וַנִּתְּתֶיהָ לָּהּ (11, 35) וַנִּתְּתֶיהָ לָּהּ (1 Reg. 3, 11) שְׂאֵלָתָּ לָּהּ (1, 3)
 וְלִילָהּ לְלִילָהּ (Ps. 19, 3).

§. 7.

Ex regulis modo expositis colligitur, binorum vocabulorum
 alterum non dagessari propter דְּחִיק aut מְרַחֵק, nisi 1) hoc voca-

¹ Sic in codd. Hispanicis teste Chájugo apud Jekuthiel Punctatorem, cujus commentarium criticum Heidenheimius Pentateucho מאור עינים inscripto adjecit. Delitzschius hoc Dagesch orthophonice esse dicit, quippe quod literae incipientis distinctam pronuntiationem tueatur. Aliquot codices velut Erfurt. 3 (vide Delitzschii *Complutensische Varianten* 1878 p. 12) nimii sunt in hoc Dagesch orthophonice adhibendo. Verum usus orthophonici Dagesch latius patet, quam adhuc agnitum est. Adeo dubium est, rectene Dagesch leges דְּחִיק ac praesertim מְרַחֵק אֲחֵי sequens a grammaticis sub specie Dag. fortis conjunctivi comprehendatur.

מִים יִרְדָּה לִי (Thren. 1, 16) עֲמֻדָה לִי (Ecl. 2, 10) נִירְשָׁה לָנוּ (Ps. 83, 13) עֲרֵבָה לִי הַיְתָה זֹאת (118, 23) מִצָּאָה בֵּית (Jer. 31, 26) וְנִשְׁקָה לִּי (Prov. 7, 13) שִׁבְעָה מִים (30, 16) נִטְעָה פָּרִים (31, 16).

Contra si accentus retrogressus syllabam occupat nullius Metheg capacem, dagessatio literae tenuis non admittitur e. c. חֲרָה וְקָרָא בּוֹ (Gen. 4, 6) עֲשֵׂה שָׁם (13, 4) וְעֲשֵׂה פֶסַח (Num. 9, 10) שְׂדֵה טוֹב (Ez. 17, 8) מִצָּא בָּהּ (Deut. 17, 19) מֵאָה לְכֹסֶף (22, 19) עֲנָה בִּי (Ruth 1, 21) מִצָּרָה לִּי (Jona 2, 3) בְּנוּה טוֹב (34, 14) נִטְעָה קָו (Thren. 2, 8) לְנִפְסָה לָּהּ (Dan. 2, 46) עֲשֵׂה פֶלֶא (Ps. 78, 12) מִתְקוֹמְמָה לִּי (Iob 20, 27) טוֹבָה לָּהּ (Ruth 4, 15).

Excipiuntur vero imperfecta et participia verborum ל"ה, post quae tenuis subsequentis vocabuli dagessatur, licet accentus retrogressus syllabam occupet, in quam Metheg non competit, velut אֶקְרָה פֶּה (Num. 23, 15) וְעֲשֵׂה לָּךְ (Gen. 31, 12) וְעֲשֵׂה לָּךְ (Ex. 21, 3) וּמִזְרָה שָׁקֵר (Sach. 1, 16) יִבְנֶה בָּהּ (Jes. 44, 24) עֲשֵׂה כָּל (Hab. 2, 18) קָנָה יָלֵב (Prov. 11, 21) וְיִנְקָה רָע (Prov. 20, 19) הַיְאֻבָּה הַיּוֹם (Iob 39, 9) כָּרָה שָׁחַת (26, 27).

c) Etiam si in priore vocabulo Metheg locum accentus occupat, tenuis qua vocabulum posterius incipit sec. regulam נסג אחר dagessatur, e. c. וְיִלְדֶה-לִּי (Gen. 21, 3, ubi Metheg vicem accentus supplet, cf. וְיִלְדֶה בֶן 19, 38), אֶרְדֶּה-יָנָא (18, 21) נִתְנָה-לִּי (3, 12) אֶלְכֶה-יָנָא (37, 16) הַיְדִידֶה-יָנָא (30, 33) וְעֲנִתֶה-בִּי (30, 1) הִבֵּה-לִּי (Ex. 4, 18) אֶרְה-לִּי (Num. 22, 6) הִלְמֶה-לִּי (Jer. 4, 19) שְׂכָנֶה-לָּהּ (Ps. 120, 6) וְעֲשִׂתֶה-לָּהּ (2 Chr. 2, 3) בִּוְנֶה-בְּיָת (Prov. 31, 22).

d) Etiam si prima alterius vocabuli syllaba non habet tonum primarium, sed tantummodo Metheg tonum secundarium indicans, tamen litera qua incipit ad similitudinem legis מרחיק dagessatur, sed exceptis literis בגדכפה, quae hanc laxiorem dagessionis conditionem respuunt. Exempla: שָׁמָה קָכָרוּ (Gen. 29, 31) אֵינְנָה מֵעַלָּה (27, 3) וְעֲשִׂיתָ סִירְתִּי (Ex. 15, 1) אֲשִׁירָה לָּךְ (Lev. 11, 26) פָּכָה וְעֲשֵׂה (Num. 15, 11) וִירָאֲתָ מֵאֲלֹהִים (19, 14) עֲבִידֶיךָ נִשְׂאֹו (32, 25) עֲבִידֶיךָ וְעֲשִׂו (32, 19) בָּאָה נֶחֱלֶתְנִי (31, 49) וְעֲבִידֶיךָ נִשְׂאֹו (32, 27) וְעֲבִידֶיךָ יַעֲבֹרוּ (Deut. 15, 11) לֹאֲחִיךָ לְעֵנִיךָ (32, 27) וְעֲבִידֶיךָ יַעֲבֹרוּ (22, 8) וְכַעֲסִתָּה צָרְתָּהּ (1 Sam. 1, 6) אֲשִׁבִיתָ מֵאֲנֹוֹשׁ (32, 26) עֲלִיָּה מִחֲנוֹת (Jes. 44, 21) אֲלֵה יַעֲקֹב (15, 19) וְלָמָּה לֹא־שָׁמַעְתָּ הַיְמָה (Ps. 31, 20) צַפְנֶתָ לִירְאִיךָ (4, 13) פָּכָה יֵאֲבָלוּ (Ez. 4, 2)

ratur, e. c. לְטִמְאַה־בָּהּ (Lev. 18, 23) וּלְדַבְקָה־בּוֹ (Deut. 11, 22) נִגְלָה־לָמוֹ (Jes. 23, 1) צִנְה־לָנוּ (33, 4) דַּמָּה־לָנוּ (2 Sam. 21, 5) עֲרִי־הָ (Ez. 17, 6) גִּלְת־בָּהּ (22, 10) כִּסְה־בָגֵד (18, 16) וְעִנְוֵה־צָדִיק (Ps. 45, 5) הַפְה־צִוֵּר (78, 20) שְׁמַע־לִי (Iob 32, 10) וּשְׁנֵא־הֵבּוֹ (Prov. 15, 17) וּנְרָא־הִדָּשָׂא (27, 25).

§. 6.

Si duorum vocabulorum cohaerentium prius Milel est in syllabam apertam eamque vel *kamezatam* vel *segolatam* exiens atque posterius tonum habet in principio, tenuis qua incipit dagessatur. Haec regula מֵרַחֵיק אֹהֵי h. e. „veniens e longinquo“ nominatur, quia accentus prioris vocabuli ab accentu posterioris remotus est idque vi eminus efficace attrahit. Dagessatio propter hoc מֵרַחֵיק אֹהֵי locum habet hisce conditionibus:

a) si syllaba accentuata prioris vocabuli talis est, in quam ipsa formationis lege tonus cadat, e. c. עֲשִׂיתָ זֹאת (Gen. 3, 14) הִגִּדְתָּ לִּי (12, 18) עֲלִיָּה פֶרֶץ (38, 29) הִבֵּה נֹאֵ (14, 10) הָרָה נָכוֹ (38, 16) וְעֲשִׂיתָ צִיץ (Ex. 28, 36) בְּאֵרֶה שָׁבַע (42, 10) וְעֲבַדְיָה בָּאוּ (16, 2) וּזְבַחְתָּ פֶסַח (Deut. 16, 1) וְעֲשִׂיתָ פֶסַח (32, 10) הַנִּיחָה לִּי (21, 14) חִפְצָתָּ בָּהּ (31, 28) וְאֵעִידָה בָּם (23, 13) וַיִּצְאָתָּ שְׂמָה (1 Sam. 21, 1) תִּנְנָה לִּי (Jud. 16, 10) הִתְלַתָּ בִּי (Jos. 1, 8) וְהִנִּיתָ בּוֹ (2 Sam. 14, 32) אֲצִיחֶנָּה יַחַד (Jes. 27, 4) תִּרְאִינָה (Ps. 17, 3) פִּקְדֹתַי לַיִלָה (Ez. 31, 18) דְּמִיתָ פֶכַח (Mich. 7, 10) וְהִחַזְקָה בּוֹ (Prov. 7, 13) עֲדוּתְיָהּ שִׁשְׁתִּי (92, 16) עוֹלָתָהּ בּוֹ (Ruth 1, 8) לִכְנֶנָה שְׁבִנָה (Iob 38, 5) עֲלִיָּה קָו (Jer. 39, 12) לְמַעַלָה הָאֵשׁ (Hab. 3, 13) מִחֲצָתָה הָאֵשׁ (Esr. 9, 6) אֵלֶּה פָּה (Deut. 5, 3);

b) si tonus penultimae prioris vocabuli illuc retro cessit (נִסְג) eaque syllaba est producta, cujus accentus vicem Metheg stabilis et firmi implet¹, item tenuis posterius inchoans dagessatur. Exempla: וַיִּלְדָּה בֵּן (Gen. 19, 38. quoniam sine recessu toni וַיִּלְדָּה בֵּן (Deut. 29, 19) וְרִבְצָה בּוֹ (21, 23) הַשְּׁבֻעָה לִּי (Jes. 34, 6) הַיְוִתָהּ (59, 19) נִסְסָה בּוֹ (40, 10) מְשֻׁלָּה לּוֹ (40, 7) נִשְׁבָּחָה בּוֹ (Ruth 1, 14) דְּבַקָּה בָּהּ (Joel 5, 5) מְלֹאָה עֵת (Ez. 36, 2)

¹ De Metheg stabili et firmo (מֵתֵג הַמוֹדֵד) vide *Metheg-Setzung* §. 10. (in *Merxii Archiv* I. 1869).

§. 5.

Regula קִּיּוּק pertinet ad bina vocabula, quorum toni inter se collidunt, quare per Makkeph coagmentantur, et hacce quidem ratione:

a) Si duorum vocabulorum inter se cohaerentium prius in ה־ desinit et posterius sive monosyllabum est sive tonum in priore syllaba habet, tenuis qua incipit dagessatur. Exempla: ומשנה־בְּסֹרֶם (Gen. 43, 15) תעשה־בוֹ (Ex. 4, 17) נִפְתֵּה־בוֹ (Num. 22, 6) תכסה־יָבֵהּ (Deut. 22, 5) יכסה־ יבנה־בֵּית (2 Sam. 6, 13) אכלה־בָּם (32, 23) יחנה־דָּעַת (Ez. 18, 7) מכסה־פֶּשַׁע (Ps. 19, 3) נבנה־לָנוּ (Gen. 11, 4) יפצה־פִּיהוּ (Iob 8, 11) היגאה־גִּמָּא יהנה־לָעָם (35, 3) ואעשה־שָׁם (22, 8) ויראה־לֹו (ibid.) ונעשה־לָנוּ (Deut. 11, 11) תשתה־מַּיִם (Ex. 28, 32) יהנה־לֹו (48, 19) יזכה־ יצנה־לָךְ (Ps. 91, 11) ישנה־לֹו (Jer. 35, 6) מענה־ מגלה־סֹוד (11, 13) תרבה־שָׁחַד (Prov. 6, 35) נַעַר תשנה־לֹו (26, 4) תעשה־לָךְ (15, 1) ¹.

b) Item si duorum vocabulorum arcte cohaerentium prius in ה־ exit et posterius aut monosyllabum aut Milel est, litera alterum incipiens dagessatur, at tantummodo ea conditione, si syllaba finalis prioris vocabuli a Scheba mobili initium capit. Exempla: לְקַחְהוּ־ לְהֵנָּא (Num. 23, 13) גִּשְׁתֵּה־נָּא, וּשְׁקֵה־לִּי (Gen. 2, 23) זאת סֵאת־פֶּלֶת (1 Sam. 28, 7) ואדר־שָׁה־בָּהּ (27, 4) תִּנְהֵ־לָנוּ (2 Reg. 7, 1) ונְהֵמֵ־שָׁם (2 Reg. 25, 30) נִתְנֵה־לֹו (Jer. 8, 14) שעֲטָרֵה־לֹו (Cant. 28, 17) לְרֵאֲוֵה־בָּךְ (32, 9) ואשְׁקֶה־לֹו (Ps. 3, 11) נשִׁמְחֵה־בוֹ (4, 1) שָׁה־פֶה (Ruth 2, 7) אִלְקַטְהֵ־נָּא (Ps. 66, 6) ואהֲבֶה־שָׁם (Prov. 13, 12) מִחֲלֵה־לֵב (71, 23) אִזְמַרְהֵ־לָךְ (25, 17) נבְחָרֵה־לָנוּ (Iob 34, 4).

Quodsi syllaba finalis prioris vocabuli non incipit Scheba mobili, regula קִּיּוּק cessat, itaque tenuis quae posterius inchoat aspi-

¹ In libris grammaticis etiam vocalis Pathach huic regulae subjicitur, adductis exemplis מֵה־זֶה, מֵה־זֹאת, מֵה־בְּצַע, מֵה־בְּרִי, sed immerito; nam post מֵה aequè ac post זֶה־ makkephatum semper Dagesch sequitur etiamsi vox subsequens accentum non in prima syllaba habet, e. c. מֵה־נֹרָא (Gen. 28, 16) מֵה־פְּשִׁיעִי (31, 16) מֵה־פָּרַצְתָּ (38, 29) מֵה־נִדְבָר (1 Sam. 20, 4) מֵה־תִּאמַר (Num. 23, 3) מֵה־יִרְאֵנִי (44, 16) וּמֵה־נִצְטַדֵּק (Num. 13, 17) וְזֶה־פָּרַחְתָּ (1 Chr. 22, 1). Itaque מֵה et זֶה aliquid praecipui habent. Neque praeter מֵה exstat alia vox quae makkephata in ה־ exeat.

§. 3.

Sunt vero certae quaedam conditiones, quae generali illi legi obrogent, hoc est, quibus efficiatur, ut etiam post apertam syllabam tenuis non aspiretur, sed dagessatione induretur. Prima harum conditionum est literarum similium concursus (אוהיות דומות); altera tonorum collisio (דהיק); tertia attractio subsequentis vocabuli per prius tono remoto instructum (אהי מרהיק). Quarum quidem conditionum secundâ et tertiâ accitur non solum dagessatio literarum באה"וה"י, sed omnium omnino literarum, exceptis באה"וה"י כפח.

§. 4.

Si quod vocabulum sive a duobus *Beth* sive a duobus *Caph* aut etiam a *Beth* et *Caph* vel *Beth* et *Mem* incipit¹, ita quidem, ut priori earum literarum Scheba subjectum sit, haec ipsa litera quae Scheba habet, ne concurrentibus duabus aspiratis depressius pronuntietur, dagessatur, etiamsi prius vocabulum accentu conjunctivo insignitum est atque aperta syllaba terminatur. Exempla: ורתפשהו ויהי פכלות (Deut. 6, 7) בשבתה פביתך (Gen. 39, 12) פבגדו (1 Sam. 16, 6) ויהי פבואם (Jud. 1, 14) ויהי פבואה (Jos. 8, 24) נשכבה (Jes. 9, 10) הלא פכרכמיש (1 Reg. 8, 44) קטנה פכח ירדנו פפרך (46, 27) לו פמצרים (40, 7) אתו פמשמר² (Gen. 32, 10) פבשתנו (Lev. 26, 53) ויהנו פמדבר (Num. 12, 8) בעבדי פמשה (33, 36) ימצא (Jes. 59, 21) שמתי פפיד (2 Sam. 18, 25) בשרה פפיו תהלתו פפי (Ps. 26, 12) עמדה פמישור (Zeph. 3, 13) פפיהם יצאו פפעלם (149, 3) שמו פמהול (149, 2) יגלו פמלכם (34, 12) פפיהם (2 Chr. 29, 6) פפיהם (2 Chr. 29, 6).

At vero si illarum literarum vocabulum ordientium prior plenam vocalem habet, dagessatione abstinetur, e. c. אשה כבתוליה (Lev. 11, 13) כהני כמות (Jud. 20, 25) וישחיתו כבני (1 Reg. 13, 33) ארכו כבליא (Iob 20, 17) ירא כפלגות (Jes. 13, 19) היתה כבל (Esr. 4, 9) אזלו כבהילו (4, 23).

¹ Ben-Naphtali etiam *Caph* et *Gimel* (כג) accenset, sed repugnante Ben-Ascher, quem textus receptus sequitur. Vide argumentum ad Ps. 23, 3. *Dikduke hateamim* p. 30.

² Ex aliquot punctatorum sententia in כמלזו (Ex. 20, 23) Beth propterea non dagessatur, quia Gaja ei satis ponderis affert.

argumentis scripturum in hac Proverbiorum editione receptorum passim levi tantummodo significatione ad has ipsas leges provocaturi simus.

§. 1.

Quandocumque duo illa vocabula, quorum posterius a tenui, hoc est, ab una literarum בגד"כפה incipit, quae aut dure aut leniter pronuntiantur¹, accentu distinctivo interpuncta sunt, litera בגד"כפה semper sine omni exceptione dagessatur h. e. aspiratione destituitur, velut השני (1, 28) ורדו בדגת (Gen. 1, 26) בצלמנו פדמותנו (2, 12) ויפלו פניו (3, 15) ואתה תשובנו (4, 5).

§. 2.

Quando autem vocabulum a litera בגד"כפה incipiens cum praecedente arctius cohaeret eique vel per Makkeph vel per accentum conjunctivum annexum est, tenuis non dagessatur, nisi si praecedens consonanti, itaque syllaba clausa terminatur, e. c. עין פרי (1, 11) תוסף ית (3, 6) ותתן גם (2, 13) ארץ כוש (2, 7) ויפה באפיו קלוי באש (16, 8) שרי גברתי (12, 4) כאשר דבר (4, 12) ויתאו דויד (1 Chr. 11, 17)². Contra quando vocabulum praecedens in unam quiescibilium eamque quiescentem, itaque in apertam syllabam desinit, tenuis aspiratur et non dagessatur, e. c. היתה תהו (Gen. 1, 2) וירדו בדגת (1, 26) ויהי כנען (9, 26) ויהי כנען (4, 22) וצלה גם (1, 29) בו פרי (1, 26) הנה (15, 1)³.

Si duo illa vocabula, de quibus agitur, accentu logice conjuncta sunt, sed interjecta lineola Pasek indicatur, ea recitando aliquantulum disjungenda esse, haec quoque exigua seclusio efficit, ut tenuis, qua posterius orditur, dagessetur (§. 1). Exempli sunt אהו | באש (18, 21) עשו | פלה (Deut. 9, 21) בני | אהו (Prov. 6, 2) פהם | עמו (1 Chr. 21, 3) ביהודה | דרכים (Neh. 13, 15).

¹ Liber *Jezira* illas quinque literas, quibus literam ה adjicit (בגדכ"פרה), propterea כפולים nominat, vide Delitzschii *Physiologie und Musik in ihrer Bedeutung für die Grammatik, bes. die hebräische* (1868) p. 11 ss.

² Masoretæ ejusmodi terminationem מפיך h. e. vim consonantis habentem appellant. Eo pertinere He mappicatum ipso nomine significatur, itaque ויהי צפין (Dan. 7, 6) ויהי צפין (Ez. 7, 11) ליה ביהם (Gen. 6, 16) בצורה השים (Ez. 23, 42) שלך ביה (Jes. 34, 11) תהיה (Ps. 68, 6). Vide Masoram ad Ps. 68, 6. *Dikduke hateamim* §. 29.

³ Propterea vel לא כי (1 Reg. 3, 22. 23. 2 Reg. 20, 10) vel לא כי (Gen. 18, 15. 19, 2 et saepe) scribitur, prout לא aut conjunctivo aut distinctivo accentu instructum est, vidi Delitzschium in *Luth. Zeitschr.* l. l. p. 589 s.

DE PRIMARUM
VOCABULORUM LITERARUM DAGESSATIONE.

De literarum בגד"כפה pronuntiatione veteres grammatici hanc regulam tradunt: כל בגדכפה" דסמיק ליה"ו רפי, בר מן מפיק מפסיק: h. e. si qua literarum בגד"כפה subsequitur vocem, quae in unam quiescibilium יה"ו exit, leniter (*raphe*) pronuntianda est, at non ita pronuntiatur, 1) si litera יה"ו qua vox prior terminatur, non quiescit, sed sono consonae enuntiatur (מפיק); 2) si duo illa vocabula, de quibus agitur, non arcte conjuncta, sed distincta sunt (מפסיק); 3) si accentus Milra prioris vocabuli et accentus Milel posterioris sive, ut quodammodo dicere possumus, duo ictus, duae *ᾶσσεις* colliduntur (דהיק); 4) si prius vocabulum cum accentu penultimaee efferendum tanquam „e longinquo“ posterius sive monosyllabum sive Milel ad se adstringit (אתי מרהיק). Harum quatuor exceptionum primae duae in libris grammaticis satis dilucide explicatae sunt², verum quae ibi de duabus posterioribus, דהיק et אתי מרהיק, reperiuntur, nonnisi carptim nec satis accurate atque adeo non sine admixtis erroribus eas regulas transigunt. Quamobrem non supervacaneum erit, leges, ad quas dagessatio in principiis vocabulorum dirigitur, denuo examinatas accuratiusque perscriptas in uno conspectu ponere, praesertim quum in exponendis

¹ Sic Moses Kimchi in מהלך Cap. 3. et David Kimchi in *Michlol* 89. Salomo Hanau in צהר ההבה 25 aliique illam regulam nomine Masorae adducunt (איתה במסורת), idque quodammodo recte, quum jam Ben-Ascher in דקדוקי הטעמים §. 29. mentionem ejus faciat. Sed in Masora (typis impressa), quam hoc nomine appellare consuevimus, regula illam in formam redacta non exstat. Idem valet de cognata regula: כל זעיר דסמיק דגש בר מן או או יי יי

² De altera abunde egit Delitzschius in commentatione, quam *Die Dagessirung der Tenues* inscriptam continet *Lutherische Zeitschrift* 1878 p. 585—590.

Samuelis Davidis Luzzatti Grammaticam Hebraicam lingua italiana scriptam (Patavii 1853) libri nostri grammatici traditionis Punctatorum Grammaticorumque veterum nullam rationem habeant ideoque discendi cupidorum desiderio satisfacere nequeant. Una in re cum amico consentire non possum. Etenim Dagesch legibus דהיק et מרהיק אתי effectum conjunctivum esse negat, eo literam qua vox incipit non duplicari, sed tantummodo confirmari affirmans. Ego vero dagessionem, quae legem דהיק sequitur, literam duplicare et binas voces conjungere pro certo habeo. Atque etiam Dagesch legis מרהיק אתי conjunctivum esse, ita ut וְאֶשְׂדָּה לִי legi oporteat *w^eašdā-lli* (ad similitudinem vocum אָנָּה, יִפָּה, שָׂמָה), probabilius mihi videtur. Quamquam ubicunque altera vox non est vel monosyllaba vel Milel velut לִיהוּה אשירה ego quoque Dagesch ejus vocis non conjunctivum, sed mere orthophonicum esse judico, quoniam legem אתי מרהיק excedit ejusque dumtaxat similitudinem gerit.

Reliquum est, ut hujus praefationis occasionem accipientes menda quaedam notemus, quae in editiones Iobi et Psalmorum irrepserunt: Iob. 42, 5 scribi debuit אָנָּן (cum *Munach*); Ps. 14, 1. 53, 2 הַשְּׁחִיתָוּ; 19, 10 צִדְקָוּ; 61, 1 Pasek post לְמִנְצָח expungendum est.

Deo juvante hanc Proverbiorum editionem sequentur libri Danielis, Ezra et Nehemiae, quibus delineatio aramaismi biblici regulis masoreticis innixa adjungetur.

Lipsiae, Nonis Juniis MDCCCLXXX.

PRAEFATIO

FRANCISCI DELITZSCHII.

Ad librum Iobi, quem anno 1875 edidimus, et librum Psalmorum, qui anno 1880 subsecutus est, jam accedit liber Proverbiorum, quo critica nostra librorum poetica quae dicitur accentuatione instructorum editio absolvitur. Praeter subsidia librorum tum manu scriptorum tum impressorum a BAERIO adhibita, quae in editionibus Genesis 1869, Jesaiae 1872, Duodecim prophetarum 1878 et ceteris enumeravimus, in textu Proverbiorum castigando usus est collatione Strackiana codicis Petropolitani anno 1010 scripti (vide de eo *Dikduke ha-t'amim des Ahron ben-Moscheh ben-Ascher* 1879 p. XXIV) et editione Neapolitana 1486, cui additus est commentarius Immanuelis Romani (*Manoello Giudeo*), poetae clarissimi, quamquam superbi atque lascivi, qui in amicitiam Dantis Alighierii receptus erat, uti carmina (*sonetti*) ao. 1853 a Philippo Mercurio Professore Neapolitano in lucem protracta¹ ostenderunt. In postrema Makamarum ad modum Haririi et Charizii compositarum, quas מַחְבְּרוֹת עֲמֹנָאֵל inscripsit, Dantii Infernum et Paradisum imitatione exprimere conatus est².

In argumentis scripturarum a BAERIO receptarum saepe numero fit mentio legum illarum, quas grammatici veteres דְּחִיק מִרְחִיק, אֵתִי אֶחָדֶר et נֶכֶד אֶחָדֶר nuncupare consueverunt, quapropter amicum impulsi, ut huic Proverbiorum editioni brevem earum legum expositionem adjiceret, praesertim quum praeter

¹ *Lezione XI in forma di Lettera diretta al $\overline{\text{chmo}}$ Cav. Filippo Scolari a Venezia, nella quale è trattato se Dante veramente fosse morto nel 1321, del Prof. Filippo Mercuri. Napoli 1853.*

² *Vide Tofet und Eden oder die Divina Commedia des Immanuel ben Salomo aus Rom, aus dem Hebräischen übersetzt . . von M. E. Stern. Wien 1865.*

44218

ES
715
1867

1

ספר משלי

LIBER PROVERBIORUM

TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXPRESSIT
E FONTIBUS MASORAE CODICUMQUE VARIE ILLUSTRAVIT
EXPOSITIONEM DE LEGIBUS DAGESSATIONIS ADJECIT

S. BAER.

PRAEFATUS EST EDENDI OPERIS ADJUTOR

FRANCISCUS DELITZSCH.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

LIPSIAE 1880.

ספר משלי

LIBER PROVERBIORUM.

220.44 B14:9

CLAPP

3 5002 00328 9225

Textum Masoreticum accuratissime express

BS 715 1869 9

Bible.O.T. Hebrew. 1869-

Textum Masoreticum
accuratissime expressit e

